Gemeente Aalsmeer

OMZIEN NAAR ELKAAR, VERBINDEN EN VERSTERKEN

21 December 2023

Strategienota Sociaal Domein 2024 - 2027

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord wethouders

1. **Onze missie, de drie maatschappelijke kernopgaven**
2. **Waar staan we?**
3. **Iedereen betrekken**
4. **De Aalsmeerse kernopgaven en de ambities**
5. **Zijn we goed bezig?**
6. **Toegankelijk en betrouwbaar vangnet bieden**
7. **Financiën**

Bijlage 1 Begrippen en afkortingenlijst

Bijlage 2 Aalsmeer in cijfers

Bijlage 3 Van nota naar programmaplan in P&C stukken

Bijlage 4 Indicatoren sociaal domein

Bijlage 5 Algemene en maatwerkvoorzieningen Wmo

Bijlage 6 Overzicht uitvoeringsplannen

Bijlage 7 Regionale samenwerking

Bijlage 8 Opbrengsten Conferentie Sociaal Domein

VOORWOORD

Wij willen een samenleving waarin inwoners zich gezien voelen en naar elkaar omkijken. Een samenleving waarin iedereen zich zo goed mogelijk kan ontwikkelen en hulp kan krijgen als dat nodig is. Want iedereen heeft behoefte aan aandacht en geborgenheid. Onze Strategie-nota Sociaal Domein 2024-2027 heeft dan ook de titel 'Omzien naar elkaar, verbinden en versterken' meegekregen.

Om alle inwoners naar vermogen mee te laten doen aan onze samenleving hebben we allemaal een verantwoordelijkheid om naar elkaar om te zien. Van oudsher gaat dat ook goed in Aalsmeer. Er zijn veel vrijwilligers, verenigingen en onderlinge verbanden.

De Aalsmeerse samenleving is echter in rap tempo aan het veranderen. Er is meer diversiteit en het wordt drukker en veeleisender. Het maakt dat we blijvende aandacht moeten hebben voor het welbevinden van onze inwoners. Dit kan onder andere door gemeenschapszin, elkaar ontmoeten, (samen) bewegen en sporten en door het genieten van kunst en cultuur. Het gaat uiteindelijk om mensen en begint dan ook wat ons betreft bij onze inwoners zelf.

Als gemeente kunnen en willen we vooral de verbinding faciliteren via alle voorzieningen die Aalsmeer biedt. Stimuleren dat inwoners gezond en gelukkig leven. Daarnaast bieden we natuurlijk collectieve en individuele hulp en ondersteuning voor wie dat (echt) nodig hebben. Dit om kansengelijkheid te vergroten en bestaanszekerheid te bevorderen.

Preventie, voorlichting, de 'menselijke maat' in onze dienstverlening en participatie van inwoners nemen bij dit alles een belangrijke plaats in. Het is de centrale boodschap van deze strategische nota die naadloos aansluit bij het Raadsprogramma 2022-2026, 'Aan de slag voor Aalsmeer'. Het is tevens de basis voor alle acties die in deze nota zijn opgenomen.

We maken in deze nota ook keuzes. Waar zetten we extra op in en wat gaan we minder of anders doen. De beschikbare (financiële) middelen, maar ook de personeelstekorten en de wachtlijsten voor hulp vragen hier om. We kunnen als gemeente nu eenmaal niet alles oplossen. Door aandacht te hebben voor de betaalbaarheid van hulp en ondersteuning zetten we ons in om deze ook in de toekomst te kunnen blijven bieden.

Deze strategienota is opgesteld na gesprekken met inwoners, onze maatschappelijke partners, bedrijven, de Adviesraad Sociaal Domein en de gemeenteraad. Bij het uitwerken en uitvoeren van dit beleid blijven we zoveel mogelijk iedereen betrekken. Wij danken onze inwoners en partners die mee hebben geholpen aan het tot stand komen van dit beleid. Dank ook aan de Raadswerkgroep sturing sociaal domein voor hun specifieke rol bij het komen tot passende monitoring.

Deze nota willen we eind 2025 evalueren, om onze ervaringen mee te kunnen geven voor een nieuwe bestuursperiode. Maar eerst is het nu tijd voor 'Omzien naar elkaar, verbinden en versterken'.

Bart Kabout, Sven Spaargaren en Willem Kikkert

1 ONZE MISSIE

Aalsmeer is een mooie gemeente waar inwoners graag wonen. Met veel van onze inwoners gaat het goed en dat is best begrijpelijk. De Aalsmeerse samenleving is namelijk van oudsher een hechte samenleving waar inwoners er voor elkaar zijn en veel onderlinge verbanden hebben.

Een sociaal betrokken samenleving begint bij mensen die naar elkaar willen omkijken en als het nodig is net dat stapje extra voor elkaar willen doen. Ieder mens heeft immers behoefte aan aandacht, geborgenheid en 'er toe doen' en we hebben allemaal een verantwoordelijkheid om naar elkaar om te zien. De Aalsmeerse samenleving is de laatste jaren meer divers geworden, met toenemende verschillen tussen onze inwoners. Culturele achtergrond, taalbeheersing, arbeidsmogelijkheden en financiële armslag spelen hierbij een rol. De samenleving en de overheid lijken daarbij ook 'overspannen', in Nederland en in Aalsmeer: veel inwoners hebben het druk, er zijn steeds meer regels, er is meer kritiek en we eisen allemaal steeds meer van onszelf en elkaar.

Dit maakt dat met elkaar samenleven soms best ingewikkeld is. Het versterken van de sociale samenhang en omzien naar elkaar is in dat geval nog meer van belang. Als gemeente willen we daar graag aan bijdragen door contacten tussen inwoners te bevorderen. Bijvoorbeeld via het welzijnswerk voor kinderen/jongeren en volwassenen en door de wijk en de omgeving zo in te richten dat inwoners elkaar kunnen ontmoeten. Al onze voorzieningen, waaronder die voor sport, cultuur en welzijn helpen daarbij. We richten ons hiermee op al onze inwoners.

Tegelijkertijd hebben we als gemeente een meer rechtstreekse rol voor de inwoners waarmee het aanzienlijk minder goed gaat en die ons om hulp vragen. Deze inwoners willen we waar nodig en mogelijk zorg en ondersteuning bieden. Dit is in de praktijk niet altijd makkelijk te realiseren door personeelstekorten, wachtlijsten en beschikbare (financiële) middelen. We kunnen als gemeente daardoor niet alles oplossen en dit vraagt om het maken van keuzes.

We vinden voorlichting en preventie van belang, zo proberen we te voorkomen dat meer zorg nodig is. Qua zwaardere zorg en ondersteuning kiezen we ervoor om het eerst in te zetten op die inwoners die onze hulp het meest nodig hebben. De 'menselijke maat' staat hierbij in onze dienstverlening voorop. Dat wil zeggen: denken in mogelijkheden en oplossingen in plaats van beperkingen, en zorgen voor optimale communicatie en begeleiding van inwoners die om hulp vragen.

In Aalsmeer gaan we uit van een breed sociaal domein. Daarom betrekken we ook kunst en cultuur en sport bij de maatschappelijk opgaven waar Aalsmeer mee te maken heeft. Investeren in het sociaal domein is investeren in een vitale en inclusieve samenleving. Dit kunnen we niet alleen. We doen dit samen met onze inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers. Alleen zo kunnen we omzien naar elkaar en inwoners, ondernemers en organisaties verbinden en de samenleving versterken.

Onze missie is:
"Wij willen een samenleving waarin inwoners zich gezien voelen, naar elkaar omkijken, zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen en zorg en hulp krijgen als dit nodig is. Zo kunnen ze naar vermogen mee doen aan onze samenleving."

Voor de komende jaren zetten wij daarom in op de volgende drie grote maatschappelijk kernopgaven binnen het sociaal domein[1]:

1. Gezond en gelukkig leven makkelijker maken
We investeren in een gezonde omgeving en stimuleren een gezond(er) leven, onder meer via sport en bewegen. Voor wie niet (mentaal) gezond is of wordt, bieden we waar mogelijk ondersteuning op verschillende levensgebieden. We werken daarbij vanuit positieve gezondheid[2]. Via ontmoeting, sport en kunst en cultuur versterken we verbindingen tussen inwoners. Dit draagt bij aan hun eigen welbevinden en de zorg voor elkaars welzijn, inclusief het voorkomen van eenzaamheid. Zo creëren we een sterke sociale basis.

2. Kansengelijkheid vergroten
We geven prioriteit aan inwoners die ons het meest nodig hebben. Inwoners voor wie kansen niet vanzelfsprekend zijn, bieden we gericht ondersteuning. We investeren in een kansrijke start voor kinderen en hebben extra aandacht voor de positie van jongeren en jongvolwassenen. We werken aan een inclusieve samenleving.

3. Bestaanszekerheid bevorderen
We bieden ondersteuning aan inwoners zonder werk en/of inkomen. We streven ernaar inwoners met financiële zorgen in beeld te krijgen en te helpen. Door een mensgerichte benadering voorkomen we onnodig leed en oplopende kosten. We stimuleren (keten)samenwerking en domein overstijgende aanpak bij multiproblematiek om dreigende onveiligheid tegen te gaan.

1 *Deze kernopgaven spelen bij alle gemeenten in Nederland. Ook het Rijk zet stappen in de aanpak van deze opgaven die voor langere termijn gelden, bijvoorbeeld met de hervormingsagenda Jeugdhulp, aanpassing van het abonnementstarief Wmo en de invoering van de SPUK Gala. Het past Aalsmeer nu integraal met deze opgaven aan de slag te gaan.*

2 *Positieve gezondheid is een benadering die niet de ziekte, maar een betekenisvol leven van mensen centraal stelt. De nadruk ligt op de veerkracht, eigen regie en het aanpassingsvermogen van de mens en niet op de beperkingen of ziekte zelf.*

We hanteren hierbij de volgende uitgangspunten:

- De menselijke maat is leidend in de uitvoering: werken vanuit de bedoeling en de vraag van de inwoner centraal stellen. De komende jaren willen we de dienstverlening en communicatie meer in lijn te brengen met de behoefte van onze inwoners en deze zichtbaar verbeteren. Dit om er voor te zorgen dat de inwoners van Aalsmeer zich gehoord, gezien en geholpen voelen.

- We hebben aandacht voor de betaalbaarheid van ondersteuning en zorg en zetten ons in voor een duurzaam zorgstelsel. Dat betekent o.a. dat we naast het bieden van goede hulp ook inzetten op normaliseren. Niet alle problemen kunnen door de gemeente worden opgelost. Inwoners zijn niet altijd zelfredzaam, maar kunnen ook veel zelf. Ze helpen elkaar zoveel mogelijk en waar dat teveel of te zwaar wordt, biedt de gemeente hulp en ondersteuning. Daarbij werken we vanuit het principe dat hulp 'zo kort en licht als mogelijk, zo zwaar en lang als nodig' is en vanuit de integrale gedachte 'één huishouden, één plan'.

- We willen als gemeente qua samenwerking op het gebied van zorg en ondersteuning waar mogelijk gebruik maken van en aansluiten bij de plekken waar inwoners met een hulpvraag zijn of zich melden ('vindplaatsen'). Denkt hierbij aan scholen en medische centra. Dit betekent niet dat het voor Aalsmeer passend is (de uitvoering van) alle zorg, ondersteuning en dienstverlening aan inwoners bij of in deze vindplaatsen te organiseren.

- Sporten, bewegen, kunst, cultuur en welzijn dragen bij aan het voorkomen/oplossen van problemen. Onze maatschappelijke partners in sport en bewegen en kunst en cultuur faciliteren en ondersteunen wij voor zover mogelijk, om hun preventieve kracht en oplossend vermogen optimaal in te zetten. Door vroege signalering en (gerichte) preventie zorgen we waar mogelijk dat de noodzaak voor zware hulp wordt voorkomen.

- Een inclusieve samenleving is belangrijk. Iedereen kan en mag naar eigen vermogen meedoen.

Onze missie vertalen we in tien ambities, zie hoofdstuk 4.

2 WAAR STAAN WE?

In dit hoofdstuk zijn de belangrijkste conclusies uit evaluaties en de meest opvallende trends en ontwikkelingen voor Aalsmeer opgenomen. In bijlage 2 'Aalsmeer in cijfers' is een demografische data-analyse opgenomen.

2.1 Bevindingen uit onderzoeken en evaluaties

De effecten van corona
De vorige Strategienota voor het sociaal domein is vastgesteld in de raad van december 2019. Vanaf 11 maart 2020 was corona als pandemie in Nederland erkend. Spoedig daarna volgden maatregelen, waaronder het sluiten van horeca, sportclubs en scholen en meerdere lockdowns. De voorgenomen uitvoering van beleid op het gebied van kunst en cultuur, sport, welzijn, arbeidsbemiddeling kon niet meer en moest ineens anders.

Evaluaties van vastgesteld beleid werd destijds (door de politiek en de Aalsmeerse samenleving) als nauwelijks gepast ervaren. Ze werden alleen uitgevoerd als ze gegeven de situatie echt zinvol en/of verplicht waren. Daarbij moesten ze 'op afstand' kunnen worden uitgevoerd, denk aan clientervaringsonderzoeken, klanttevredenheidsonderzoeken en benchmarks (zie voor diverse uitkomsten: waarstaatjegemeente.nl)
De gemeente liet ook onderzoeken naar Exploitatie Sportaccommodaties Aalsmeer (ESA), de jeugdzorg en sturing in het sociaal domein uitvoeren.

Hieronder volgt een schets van deze onderzoeken.

Jeugdhulp
Eind 2019 werd een onderzoek naar de uitvoering van de jeugdhulp uitgevoerd door Significant. Hieruit bleek dat stijging van de kosten van de jeugdzorg in Aalsmeer niet afweek van referentiegemeenten. Het was vergelijkbaar met de landelijke trend. Het onderzoeksrapport was aanleiding om projectmatig te werken aan informatiehuishouding, aanbesteding en werkwijze in de uitvoering.

De Rekenkamer leverde in augustus 2021 het 'Onderzoek naar uitvoering van de jeugdhulp in de gemeente Aalsmeer' op. In dit onderzoek concludeerde de rekenkamer onder meer dat Aalsmeer meer geld uitgeeft aan jeugdhulp dan ze van het Rijk ontvangt en dat ouders steeds makkelijker jeugdhulp aanvragen.

De raad heeft vervolgens een motie aangenomen en aansluitend is het 'Plan van aanpak aanbevelingen rekenkameronderzoek jeugdhulp' uitgevoerd. Acties voor verbetering en bewaking van kosten lopen nu nog verder door. Dit betreft onder meer de inzet van de PoH Jeugd, intensivering van contacten met gecertificeerde instellingen over verwijzingen en het doorontwikkelen van het monitoringsinstrument Bestuurlijke Verantwoording Rapportage (inclusief tweemaal per jaar bespreken in de gemeenteraad).

Wmo en schuldhulpverlening
Aalsmeer voert elk voorjaar een clientervaringsonderzoek uit naar tevredenheid en effectiviteit van haar individuele Wmo-voorzieningen over het afgelopen jaar. We onderzochten van alle voorzieningen de effecten op zelfredzaamheid, participatie en kwaliteit van leven. Afhankelijk van de voorziening geeft over het algemeen tussen de 71% en 91% van de cliënten aan dat door de hulp hij/zij zich beter kan redden (zelfredzaamheid), tussen de 70% en 97% van de cliënten geeft aan dat door de hulp hij/zij beter de dingen kan doen die hij/zij wil (participatie) en tussen de 73% en 79% van de cliënten geeft aan dat hij/zij door de hulp een betere kwaliteit van leven heeft. De effecten op zelfredzaamheid en participatie van dagbesteding liggen lager (49% en 63% respectievelijk). Het effect op de kwaliteit van leven van Wmo-vervoer ligt eveneens lager: 58%. Per 1 november 2022 heeft Aalsmeer een nieuwe vervoerder waardoor de kwaliteit van het vervoer is verbeterd. Uit het klanttevredenheidsonderzoek schuldhulpverlening bleek in 2021 veel waardering van cliënten voor de geboden hulp.

Sociaal loket
In 2023 hebben we een onderzoek naar het Sociaal Loket afgerond. Hieruit bleek dat het versterken van het integraal werken een belangrijk aandachtspunt is: werken aan verbinding en samenwerking met interne collega's en met netwerkpartners. Daarnaast dat van belang is dat de focus ligt op het in één keer goed helpen van inwoners. Voor de aanpak de komende jaren wordt een implementatieplan opgesteld.

Sturing sociaal domein
In 2020 leverde de rekenkamer Aalsmeer het 'Onderzoek naar sturing in het Sociaal Domein in de gemeente Aalsmeer' op. De rekenkamer concludeerde dat het Aalsmeer ontbrak aan duidelijk sturingsinformatie voor de raad op het sociaal domein. Dit leidde in december 2021 tot het vaststellen van een (voorlopige) reeks indicatoren door de gemeenteraad, waarbij besloten werd deze indicatoren te herijken. Tijdens de behandeling van de procesnotitie Sociaal Domein (december 2022) besloot de raad tot een raadswerkgroep om te komen tot een verbeterde set van indicatoren/sturingsinformatie. Hoofdstuk 5 gaat over de aanpak van deze sturing.

Sport
In 2020 startte een onderzoek om de toekomst van de sportvoorzieningen in Aalsmeer en het beheer daarvan onder de loep te nemen. In het rapport van juni 2021 concludeerden de onderzoekers dat de huidige vorm van beheer en exploitatie met ESA BV de meest geschikte variant voor Aalsmeer is. Verbeteringen van de huidige vorm zijn echter wel noodzakelijk: het opdrachtgever- en opdrachtnemerschap kan beter en een uitbreiding van taken bij ESA is nodig. Het college nam de aanbevelingen over en besloot tot een vervolgonderzoek.

Dit vervolgonderzoek (oplevering rapport september 2022) ging over hoe de versterking van ESA vorm kon krijgen op het gebied van sportvastgoed en sportstimulering. Onder een nieuwe directie wil ESA zich in een passend tijdpad versterken tot een goed draaiend sportbedrijf. ESA en Team Sportservice willen sportstimulering als samenwerkingspartners vormgeven. Het college kan zich vinden in deze nieuwe insteek.

2.2 Trends en ontwikkelingen

Nieuwe landelijke wet- en regelgeving
De komende jaren komt er een aantal grote landelijke wijzigingen in wet- en regelgeving op ons af die een belangrijke rol spelen bij onze beleidsontwikkeling en/of uitvoering. In hoofdstuk 4 hebben we bij de verschillende ambities deze ontwikkelingen opgenomen, omdat zij vaak direct raken aan de acties die we gaan uitvoeren.

Trends en ontwikkelingen
De huidige tijd kenmerkt zich door vele onzekerheden op diverse niveaus. De coronacrisis lijkt naadloos te zijn overgegaan in een vluchtelingencrisis en een energiecrisis, voortkomend uit de oorlog in Oekraïne. Daarnaast hebben we te maken met oplopende inflatie en een zeer krappe arbeidsmarkt waardoor zorg en dienstverlening in de volle breedte onder druk staan. We zien een toenemende regeldruk om een veilige, open en controleerbare overheid te waarborgen. Tegelijkertijd is het vertrouwen in de overheid niet erg groot.

Landelijk en ook in Aalsmeer hebben we te maken met de volgende trends en ontwikkelingen in de samenleving:

1. Het aantal ouderen en (chronisch) zieken neemt toe
Aalsmeerders worden steeds ouder en ook het aantal chronisch zieken neemt de komende jaren verder toe. Zo neemt bijvoorbeeld het aantal dementerenden toe. Het aantal verpleeghuisplekken staat onder druk en mag niet meer worden opgehoogd[3]. Mensen blijven steeds langer thuis wonen. Hierdoor zal er een toename zijn van het gebruik van ambulante zorg en andere gemeentelijke voorzieningen. De zorg staat onder druk, ook in Aalsmeer. Door deze ontwikkelingen worden steeds meer mensen mantelzorger en zij kunnen in deze context overbelast raken. Daarnaast geven huisartsen aan dat de effecten van de geluidsoverlast van Schiphol op de gezondheid van onze inwoners groot zijn. Slapeloosheid is een veel voorkomende klacht in Aalsmeer en Kudelstaart en veel aandoeningen waarmee inwoners zich bij de eerstelijnszorg melden zijn hieraan gerelateerd.

2. Toename diversiteit (/programma Arbeidsmigranten)
Het aandeel van inwoners met een migratieachtergrond stijgt in Aalsmeer. Ten dele gaat het om inwoners die willen blijven wonen in onze gemeente. Voor hen is beheersing van de Nederlandse taal en het leren kennen van onze samenleving van belang. En bij hen spelen zaken die voor al onze inwoners spelen: huisvesting, een baan, onderwijs voor de kinderen, zorg en ondersteuning et cetera.

Daarnaast heeft Aalsmeer veel tijdelijke migranten die komen om te werken en na seizoensarbeid vaak weer vertrekken uit ons land. Onder deze werknemers komen specifieke problemen en schrijnende situaties voor, die deels een directe link hebben met zorg en welzijn. Daarbij is de binding met de rest van de Aalsmeerse samenleving beperkt, wat het begrip over en weer niet ten goede komt.

De gemeente streeft naar een integrale aanpak en structurele oplossingen voor het verbeteren van de woon– en leefomstandigheden van arbeidsmigranten in onze gemeente. Samenhangend beleid dat we opstellen samen met alle partners is essentieel. Hierin moeten alle relevante aspecten aan de orde komen: goede huisvesting, taalles, registratie, zorg en welzijn, huisartsenzorg, en gestructureerde informatievoorziening over juridische vragen rechten en plichten. Inclusief het bevorderen van de verdere kennismaking met deze groep inwoners in onze gemeente, bijvoorbeeld door sport en culturele activiteiten. Aalsmeer stelt hiervoor een programma Arbeidsmigranten op, voor de duur van vier jaar.

3 Het Rijksprogramma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) staat niet toe dat het aantal verpleeghuisplekken wordt uitgebreid. Voor meer over de WOZO: zie de ambitie Wonen en zorg combineren in hoofdstuk 4.

3. (Passende) woonruimte is schaars
Er is een gebrek aan (passende) woningen voor onder meer jongeren (starters), éénoudergezinnen, kwetsbare ouderen, dementerenden, arbeidsmigranten, mensen met GGZ-problematiek en statushouders. Dit leidt tot sociaal- maatschappelijke problemen, waaronder een steeds grotere groep economisch dak- en thuislozen. In regioverband wordt gesproken over dak- en thuisloosheid en het realiseren van (tijdelijke) 'oplossingen'. Alle (regionale) woonproblemen kunnen Aalsmeer en de regio niet oplossen. Het realiseren van nieuwe woonvormen voor doelgroepen kan Aalsmeer wel oppakken. In de nieuwe woonzorgvisie en de actualisatie van de woonagenda krijgt dit een nadere uitwerking.

4. Mentale problemen nemen toe, minder sporten, behoefte aan ontmoeting
Mentale en sociale problemen komen steeds vaker voor, zoals eenzaamheid, depressie, angststoornissen en gameverslaving, vooral ook onder jongeren. Mede door de effecten van de coronamaatregelen is de sociale cohesie in Aalsmeer afgenomen in de wijken. Dit ondanks het rijke verenigingsleven. Aalsmeerders sporten minder dan voorheen (vooral jongeren en lager geschoolde inwoners) en geven aan dat zij meer behoefte hebben aan ontmoeting, ontmoetingsplaatsen en ondersteuning door welzijnswerk. In schril contrast hiermee staat dat divers vastgoed dat wordt ingezet voor maatschappelijke doelen is verouderd (denk aan buurthuizen).

5. Personeelstekorten
Werkgevers hebben grote moeite om aan geschikt personeel te komen. We merken dit in het hele sociaal domein: in de zorg, de sport, het onderwijs, de kinderopvang et cetera. Toch zijn er nog steeds werkzoekenden die moeilijk aan een baan komen. Zij missen de aansluiting op deze vacatures (mismatch op de arbeidsmarkt).

6. Financiële belemmeringen bij inwoners
De kloof tussen werkenden en niet-werkenden wordt groter en schuldenproblematiek neemt toe. Vaak zijn financiële belemmeringen of schulden een obstakel voor het vinden van werk. Financiële stabiliteit is vaak een belangrijke voorwaarde voor het oplossen van problemen op andere leefgebieden.

7. Er zijn te weinig vrijwilligers structureel beschikbaar.
Waar voorheen inwoners zich verbonden aan een organisatie, instelling of vereniging als vrijwilliger, zien we dat inwoners steeds meer anders om gaan met 'anderen willen helpen'. Het aantal vrijwilligers daalt al jaren. Dit is een landelijke trend die door corona is versterkt. Daarnaast leiden de groei van de economie en de lastenverzwaring door de inflatie ertoe dat meer mensen aan het werk zijn. En daarmee hebben zij minder tijd om zich 'vast' als vrijwillig in te zetten.

8. Digitalisering en laaggeletterdheid spelen meer
Laaggeletterden en anderstaligen hebben moeite met het begrijpen van informatie. Dit heeft gevolgen op het gebied van financiën, schulden, arbeid en gezondheid. Daarnaast wordt de maatschappij steeds digitaler. Laaggeletterden, maar ook andere inwoners, hebben hier moeite mee. Werken aan digitale inclusie is van belang, waaronder het als lokale overheid communiceren in meerdere talen en het bestrijden van laaggeletterdheid.

9. Er is een toenemende aandacht voor kwaliteit van dienstverlening van het publiek domein
Het vertrouwen in de overheid niet erg groot en inwoners willen 'gehoord en gezien' worden. De overheid ligt qua dienstverlening onder een vergrootglas.

10. Financiële beheersbaarheid van het zorgstelsel
Door alle voorgaande trends en ontwikkelingen vormt de beheersbaarheid van ons Wmo- en Jeugdhulpstelsel een grote uitdaging. Zie ook hoofdstuk 4, paragraaf 3 en 9 en hoofdstuk 7.

3 IEDEREEN BETREKKEN

Participatie is essentieel voor het opstellen en uitvoeren van beleid. Van belang is de betrokkenen, geïnteresseerden en partners op die momenten te betrekken, waarop hun inbreng echt waardevol is en de gemeente iets met deze inbreng kan en gaat doen. Participeren zonder dat de gemeente opvolging geeft, werkt demotiverend en verhoogt het wantrouwen. Het gaat dus om waardevolle inbreng en het goede gesprek op het juiste moment.

3.1 Doen wat nodig en zinvol is

Participatie-aanpak
Voor de strategienota sociaal domein heeft de gemeenteraad op voorstel van het college een participatieaanpak vastgesteld[4]. De insteek was diverse stakeholders te betrekken bij het maken van het nieuwe beleid. Zoals (1) de Adviesraad Sociaal Domein (als adviesorgaan vanuit inwoners/belangengroepen) en individuele inwoners, (2) professionals zoals huisartsen, schoolbesturen, kinderopvangorganisaties en gecontracteerde aanbieders van hulp (bijvoorbeeld Jeugd en Wmo) en (3) maatschappelijke organisaties zoals de welzijnsstichting, cultuurpartijen en verenigingen. Deze vastgestelde participatieaanpak is gevolgd.

Conferentie
In het voorjaar van 2023 is een brede verkennende conferentie gehouden, waarbij in totaal 100 deelnemers vanuit hierboven genoemde stakeholder hebben meegedacht over het nieuwe beleid voor het sociaal domein. De uitkomsten uit deze conferentie zijn met de deelnemers gedeeld in de vorm van een infographic (zie bijlage 8). Diverse adviezen zijn verwerkt in deze nota of worden opgepakt in de uitvoering. Snel te realiseren acties zijn in 2023 opgepakt, zoals beter inzichtelijk maken wat de gemeente aan ondersteuning biedt aan inwoners.

Gesprekken
Naast deze conferentie zijn ambtelijk en bestuurlijk diverse reguliere en incidentele formele en informele gesprekken gevoerd met organisaties, inwoners, (belangen-)verenigingen en bedrijven. Al deze gesprekken gaven een beeld van wat Aalsmeer de komende jaren nodig heeft.
Sportpartijen clubs en verenigingen hebben bijvoorbeeld met de gemeente nagedacht over inclusief sporten en bewegen, een duurzame sportinfrastructuur en de inzet van sportstimuleringsgelden. Zo is met betrokken partijen en inwoners gesproken over preventie in de jeugdzorg, de inzet van ervaringsdeskundigheid, welzijn in de wijk en de aansluiting op de eerstelijnszorg. Daarnaast over ontmoeten en voorzieningen als buurthuizen en de vraagstukken waar arbeidsmigranten mee te maken hebben.

4 Procesnotitie Strategienota Sociaal Domein, vastgesteld op 15 december 2022

Jeugdigen
Om ook van jeugdigen advies te krijgen is in samenwerking met het Jongerenwerk een social media peiling uitgevoerd. Het onderwerp ontmoetingsplaatsen is op deze wijze uitgevraagd met een respons van 50 jongeren, wat volgens het jongeren werk in Aalsmeer best hoog is. Uit de peiling kwam naar voren dat 60% van de respondenten meer ontmoetingsplaatsen wil. Een Jongeren Onmoetingsplek (JOP) en een voetbalplek zijn daarbij favoriet. De wijken Oost en Kudelstaart worden het meest genoemd als gewenste wijk om ontmoetingsplaatsen te realiseren. Deze uitkomsten nemen we mee in het uitwerkingsplan Ontmoeten (zie hoofdstuk 4, paragraaf 4).

Daarnaast heeft de Kinderraad op verzoek advies gegeven over drie thema's: (1) gezondheid, bewegen en buitenspelen, (2) kunst en cultuuractiviteiten en (3) gamen en mediagebruik. Uit de reacties van de kinderraad blijkt duidelijk dat sporten en bewegen belangrijk is. Veel kinderen doen aan één of meerdere sporten. Een deel van de kinderen is ook bezig met kunst en cultuur. De bekendheid van wat er kan op het gebied van kunst en cultuur in Aalsmeer, is echter veel lager dan bij sport. Hier zou wat aan gedaan kunnen worden. Wat de reacties op gamen en mediagebruik betreft geven de kinderraadsleden aan dat dit wel mee valt. Ze zijn liever buiten of aan het sporten. Dit verschilt duidelijk met jongeren in het voorgezet onderwijs. Deze uitkomsten nemen we mee in de ambities Fit en Gezond en Leren van kunst en cultuur (zie hoofdstuk 4, paragraaf 1 en 2).

3.2 Opstellen van de concept nota

Bij het opstellen van de strategienota hebben we gebruikgemaakt van alle input uit het participatietraject. Daarnaast hebben de vakspecialisten van de ambtelijke organisatie Amstelveen-Aalsmeer hun input gegeven en direct meegelezen. Professionals en maatschappelijke organisaties hebben we laten meelezen op onderdelen waar ze specifieke kennis en ervaring op hebben. De gemeenteraad heeft vanuit haar werkgroep 'Sturing en indicatoren' de basis gelegd voor hoofdstuk 5 van deze nota.

Reageren op de conceptnota
Aan onze stakeholders is van juli tot half september 2023 de mogelijkheid gegeven om te reageren op de opgestelde conceptnota. Vanuit inwoners en diverse partijen hebben we een reactie ontvangen[5]. De Adviesraad Sociaal Domen heeft in deze periode zijn formele advies gegeven. Diverse reacties uit deze 'inzageronde' zijn verwerkt voordat de nota aan de raad is aangeboden voor besluitvorming.

3.3 Hoe verder

Participatie stopt niet bij het vaststellen van strategisch beleid voor het sociaal domein. Ook bij de uitvoering van beleid blijven we inwoners, organisaties, (belangen-) verenigingen en bedrijven betrekken. Dit doen we al, blijven we doen en breiden we waar mogelijk verder uit. Zo bouwen beleidsadviseurs voor hun onderwerpen bijvoorbeeld aan een netwerk van (ervarings-)deskundigen en betrokken inwoners, zodat ze die kunnen benaderen om mee te denken bij het verder opstellen en vormgeven van beleid en uitvoering. Daarnaast werken we aan een participatiebeleid voor Aalsmeer, om participatie optimaal vorm te kunnen geven, ook onder doelgroepen in het sociaal domein.

Vaker dan in het verleden zullen we raadsleden vragen mee te denken voor we beleid praktisch vormgeven. Dat willen we doen door de woordvoerders van de fracties hiervoor te benaderen. Via een gesprek of schriftelijk zullen we ze voor een aantal op te stellen uitvoeringsplannen om input vragen. Dit doen we bij voorkeur voor we deze plannen opstellen, zodat ze kunnen meegeven wat volgens hen van belang is. Als volksvertegenwoordigers spreken raadsleden immers met inwoners en beschikken ze over waardevolle informatie over diverse onderwerpen die van aanzienlijke meerwaarde kan zijn om mee te nemen.

5 Reactie kwamen van: de Bibliotheek, het Cultuurpunt, ESA, Welzijnsstichting Participe, Team Sportservice Noord-Holland, gro-up buurtwerk, de schoolbesturen basis- en voortgezet onderwijs, het wijksamenwerkingsverband 1e lijnszorg en van vakinhoudelijke collega's en management van de ambtelijke organisatie Amstelveen-Aalsmeer.

4 DE AALSMEERSE KERNOPGAVEN EN DE AMBITIES

In Aalsmeer willen we (1) gezond en gelukkig leven makkelijker maken, (2) kansengelijkheid vergroten en (3) bestaanszekerheid bevorderen. Om deze drie kernopgaven uit onze missie op het sociaal domein vorm te kunnen, geven hebben we tien ambities geformuleerd die bijdragen aan het behalen van deze kernopgaven. Alle acties die we willen doen, sluiten hierop aan. De uitkomsten van participatie, de evaluaties en trends en ontwikkelingen vormen de basis voor de ambities en acties.

AMBITIES:

1. Fit en gezond blijven
We bevorderen dat inwoners een leven lang fit, gezond en actief blijven, zowel fysiek als mentaal, onder andere via leefstijl (sport, bewegen, voeding, et cetera), vrijwillige inzet en een goede samenwerking tussen welzijn, eerstelijns zorg en de GGZ. Naast sportstimulering hebben we aandacht voor het ondersteunen en versterken van sportverenigingen. Het (wettelijke verplichte) lokaal gezondheidsbeleid nemen we op in deze nota onder deze ambitie.

2. Leren en verbinden door kunst en cultuur
We stimuleren deelname aan kunst en cultuur via de koppeling met het onderwijs en het ondersteunen en versterken van amateurkunst/verenigingen (cultuureducatie en actieve cultuurparticipatie). We zetten beeldende kunst onder meer in ter bevordering van de sociale samenhang.

3. Veilig, gezond en kansrijk opgroeien en ontwikkelen
We ondersteunen kinderen en hun ouder(s)/verzorger(s), zodat kinderen veilig, gezond en kansrijk kunnen opgroeien en ontwikkelen. We doen dit in samenwerking met ouders, het onderwijs, de kinderopvang, (jeugd-) welzijnswerk, eerstelijns zorg, (sport-)verenigingen en veiligheidspartners. Voor jeugdigen/gezinnen die dat nodig hebben is passende specialistische tweedelijnszorg beschikbaar.

4. Je goed voelen, welzijn en ontmoeten in je eigen wijk
We hebben aandacht voor je goed voelen, actief en in verbinding met anderen blijven, welzijn, ontmoeten in je eigen wijk (-ontmoetingslocaties) en de relatie met sociaal psychische problematiek en eenzaamheid.

5. Elkaar helpen
We ondersteunen inwoners en partijen die anderen helpen en ondersteunen. Zoals mantelzorgers, vrijwilligers of inwoners die dit doen via het bieden van burenhulp en informele ondersteuning.

6. Werken en financiële zelfredzaamheid
We ondersteunen bij het vinden van (aangepast) werk en financiële zelfredzaamheid. Ook ondersteunen we in de vorm van informatie, advies, preventie, minimaregelingen, vroegsignalering, schuldhulp en ondersteuning via inburgering en taalbeheersing.

7. Wonen en zorg combineren
Wij ondersteunen het zorgen voor passende en voldoende huisvesting en hulp/zorg voor mensen die dat nodig hebben. Dit kan in een combinatie van wonen en zorg, maar kan ook op andere manieren.

8. Iedereen kan en mag meedoen in Aalsmeer
We bevorderen een inclusieve samenleving waarin iedereen kan en mag meedoen, door toegankelijkheid en Inclusie (antidiscriminatie en emancipatie) en het verminderen van laaggeletterdheid.

9. Hulp bieden die nodig is
We bieden de hulp die nodig is via Vroege Signalering, maatwerkvoorzieningen Wmo, clientondersteuning, de Wet verplichte GGZ, de maatschappelijke opvang en Beschermd Wonen

10. Experimenteren en innoveren
We maken duidelijk wat de gemeente aan inwoners biedt in het sociaal domein en stimuleren initiatieven en innovatieve ideeën.

UITWERKING AMBITIES

De tien ambities werken we in dit hoofdstuk verder uit. We geven aan wat er speelt en op hoofdlijnen wat we (extra) gaan doen. Samen met inwoners en betrokken partijen maken we verdere concrete uitvoeringsplannen op diverse onderdelen gedurende de hele beleidsperiode. Voor die onderdelen waar we een uitvoeringsplan maken, geven we dit aan. De onderstaande paragrafen corresponderen met de tien ambities.

4.1 Fit en gezond blijven

De ambitie Fit en gezond blijven gaat feitelijk over het lokaal gezondheidsbeleid en het sportbeleid van de gemeente. De positieve gezondheidsaanpak[5] is overkoepelend hierover een van de drie kernwaarden voor Aalsmeer. In de nota maken we de volgende indeling bij deze aanpak.

1. Een gezonde basis voor iedereen
Sport en bewegen dragen positief bij aan een gezonde leefstijl, maar ook aan een posi-tieve gezondheid voor inwoners. Sporten en bewegen willen we stimuleren door het zo makkelijk en vanzelfsprekend mogelijk te maken voor al onze inwoners. Aalsmeer beschikt over een groene en waterrijke omgeving die uitnodigt om buiten te wandelen en fietsen, spelen en sporten in de buitenlucht. In de eigen straat en buurt alleen of samen met an-deren of bijvoorbeeld op en rond de West-einderplas. Zo geven bijvoorbeeld huisartsen aan dat de sporttoestellen bij zowel watertoren als bij park Hornmeer een succes zijn.

Lekker sporten is belangrijk voor kinderen en als trainers dragen we daar graag aan bij. Op het veld hebben we ook te maken met kinderen met gedragsproblemen. Ongewenst gedrag is eigenlijk altijd een signaal voor onderliggende problemen. Samen met Stichting Sport als Middel proberen we de pedagogische kwaliteiten van trainers te versterken. Op het veld vroeg-tijdig signaleren van de kwetsbare jeugd en ze doorverwijzen naar de juiste professionals voorkomt dat problemen erger worden. Zo kunnen we kinderen helpen, gaat het beter op het veld en wordt het ook voor trainers leuker en nog dankbaarder om te doen.

Hans van Kasteren en Wim van Zwieten - Trainers RKDES Kudelstaart

Aalsmeer heeft een divers aanbod aan algemene sportvoorzieningen en verenigingen waar jong en oud ruim gebruik van maken. Wij vinden het ondersteunen en versterken van onze sportverenigingen van groot belang (zie ook ambitie 5, Elkaar helpen). De gemeente onderschrijft de speerpunten uit het lokaal sportakkoord. Het gemeentelijk beleid voor sporten, bewegen en een gezonde basis is breder. Bij een gezonde basis hoort bijvoorbeeld ook algemene preventie, zoals voorlichting in het (voortgezet) onderwijs over roken, alcohol, drugs, voeding, bewegen en mentale gezondheid. Ten aanzien van de gezondheidsklachten door slapeloosheid vanwege geluidsoverlast door Schiphol zet de gemeente in op het verminderen van de overlast door Schiphol (geluid en gezondheid).

2. Stimuleren en ondersteunen waar nodig
Niet al onze inwoners lukt het zelfstandig om gezond te blijven en hieraan te werken. De gemeente wil daarom extra inzetten op het (helpen) verbeteren van de situatie en gezondheid van mensen met gezondheidsachterstanden en mensen in een kwetsbare situatie. Zo is blijven bewegen voor ouderen belangrijk, ook om vallen en ziekenhuisopname te voorkomen.

Sport- en beweegstimulering is hier voor alle leeftijdscategorieën een belangrijk instrument voor. Onze professionele sportpartners voeren dit namens de gemeente en samen met alle verenigingen uit.

De afname van sporten tussen de 12 en 18 jaar is hierbij een aandachtpunt. Maar ook bewegen en sporten door volwassenen in de leeftijd van 30 tot 50, zodat ze gewend zijn geraakt aan bewegen en dit op oudere leeftijd blijven doen. Van belang hierbij is ook aandacht te hebben voor alcohol in relatie tot sportaanbod/sportkantines en jongeren. De sportverenigingen halen een deel van hun inkomsten uit de kantine verkoop, terwijl het voor jongeren beter zou zijn te leren dat alcohol na het sporten geen logische standaard is. Een lastig dilemma.

Namens de gemeente gaan onze professionele sportpartners de komende jaren midden in het maatschappelijke veld deze rol op het gebied van positieve gezondheid en sportstimulering gezamenlijk vormgeven en duidelijk uitdragen. Hierbij werken ze samen met sportverenigingen, het onderwijs, de eerstelijnszorg en de welzijnsorganisaties. We willen tevens zorgen dat het sociaal- en beweegaanbod en het preventief jeugdaanbod in Aalsmeer goed te vinden zijn, waardoor inwoners makkelijk kunnen aansluiten. Het reeds ontwikkelde 'Overzicht preventieve jeugdhulp aanbod' is een goede basis om verder uit te bouwen en nog meer onder de aandacht te brengen. We blijven inzetten op Uniek sporten[6] en preventie en vroegsignaleren van het voorkomen en tegengaan van verslavingen[7].

Landelijke ontwikkelingen

Met de volgende wijzigingen in wet en regelgeving krijgt Aalsmeer de komende jaren te maken:

- **Integraal zorg akkoord (IZA)**

Het Integraal Zorgakkoord (IZA) is in het najaar van 2022 gesloten en heeft als doel de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Ondertekenaars zijn onder meer overkoepelende organisaties van ziekenhuizen, de geestelijke gezondheidszorg, huisartsen en de ouderenzorg. Belangrijke speerpunten uit dit akkoord voor gemeenten zijn de gemeentelijke inzet en verantwoordelijkheid op preventie, het opzetten van een regionale preventie-infrastructuur en het verbeteren van de samenwerking tussen de eerstelijnszorg, de GGZ en het sociaal domein. Gemeenten konden vanaf 2023 een specifieke uitkering (SPUK IZA) regionaal aanvragen door een mandaat houdende gemeente, namens alle regiogemeenten. Aalsmeer heeft in Amstellandverband de aanvraag gedaan via mandaatgemeente Amstelveen[8].

6 Onder Uniek Sporten vallen alle sport- en bewegingsmogelijkheden voor mensen die op een manier een beperking ervaren
7 Roken, (overmatig) drankgebruik, drugs, gamen et cetera.
8 De middelen die de Amstellandgemeenten ontvangen, moeten gebruikt worden om een regionale ketenaanpak preventie en een regionaal mentaal gezondheidscentrum op te zetten en te voorzien in een regionale inloopvoorziening voor inwoners met psychische kwetsbaarheid. De uitwerking hiervan kan op zijn vroegst pas in het najaar van 2023 starten, als de minister de verdere eisen voor invulling van de middelen bekend heeft gemaakt.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is in februari 2023 ondertekend. De VNG, GGD, Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en het ministerie van VWS hebben gezamenlijk afspraken gemaakt op het gebied van gezondheid en welbevinden. Het doel is een impuls aan het verbeteren van de gezondheid van alle inwoners van Nederland, en in het bijzonder van inwoners met gezondheidsachterstanden en inwoners in een kwetsbare situatie (waaronder minima). Een aantal bestaande landelijke programma's, zoals de brede regeling combinatie functionarissen, sportakkoord en Kansrijke Start[9], waar onze gemeente in eerdere jaren ook rijksmiddelen voor ontving, is eind 2022 als aparte regelingen gestopt. Deze zijn opgenomen in de nieuwe regeling (Brede SPUK[10]), waar de uitvoering van GALA (SPUK GALA) onderdeel van is. Aalsmeer heeft deze Brede SPUK aangevraagd.

Wat doen we al en wat blijven we doen?

Een gezonde basis voor iedereen

De gemeente stimuleert en bevordert een gezonde leefstijl onder alle leeftijden en geeft via diverse partners algemene voorlichting op onder andere scholen. Voor jeugdigen had Aalsmeer de afgelopen jaren het integrale programma Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG), voor een gezonde(re) leefstijl onder kinderen en jongeren. We hebben gemerkt dat een deel van de acties uit dit programma positief effect heeft op de leefstijl van kinderen en jongeren. Wat goed werkt behouden we en brengen we onder in onze preventieve aanpak voor jeugdigen. Aandacht voor social mediagebruik draagt ook bij aan een gezonde basis. De GGD Amsterdam-Amstelland voert vanuit de GR OGZ Amstelland veel taken op basis van de Wet Publieke gezondheid uit, zoals het consultatiebureau en het Rijksvaccinatieprogramma.

Wat het bieden van de mogelijkheid om te bewegen en sporten betreft, heeft Aalsmeer (multifunctionele) binnensportaccommodaties en buitensportlocaties. Het beheer hiervan laten we uitvoeren, met name door Exploitatie Sportaccommodaties Aalsmeer (ESA). Aalsmeer kent een rijkgeschakeerd verenigingsleven met een breed sport- en beweegaanbod. Verspreid over de wijken zijn ruim 30 sportverenigingen actief. Deze verenigingen zijn sterk geworteld in de samenleving en kunnen voortbestaan dankzij de inzet van honderden vrijwilligers. Ook beschikken we over diverse sportfaciliteiten in de buitenruimte en ondersteunen we sportevenementen en schoolsporttoernooien.

Stimuleren en ondersteunen waar nodig

Voor sportstimulering hebben we onder meer de combinatiefunctionarissen/buurtsportcoaches en het lokaal sportakkoord. Samenwerkende partijen hierin zijn Team Sportservice Aalsmeer, ESA, sportverenigingen, sportorganisaties en de stuurgroep van het lokaal sportakkoord. In dit kader hebben we de afgelopen jaren bijvoorbeeld de volgende interventies aangeboden aan onze inwoners: Max Vitaal, Sjors Sportief, vakantieactiviteiten, clubkadercoach bij Greenpark Aalsmeer, de website Aalsmeer Actief, Fietslessen voor vluchtelingen, bewegen op recept en de verenigingsmonitor gecombineerd met een eerste start van aanbieden van verenigingsondersteuning.

We blijven ook inzetten op gerichte preventie op het gebied van (stoppen met) roken, alcohol, drugs, gameverslaving, voeding en overgewicht. Dit laten we uitvoeren door samenwerkende organisaties waaronder GGD, Brijder Verslavingszorg, group buurtwerk en de eerstelijnszorg. Voor oudere inwoners geven we via fysiotherapie praktijken valpreventie cursussen, die beantwoorden aan een grote vraag. We stimuleren vrijwilligerswerk, want dit houdt mensen sociaal actief en metaal gezond. De samenwerking tussen huisartsen en welzijn hebben we versterkt en Welzijn op recept[11] hebben we de afgelopen jaren in samenwerking met deze partijen opgestart. Ook hebben we samen met de eerstelijnszorg gekeken naar geschikte locaties voor medische centra. Gezien de eisen die een medisch centrum aan een locatie stelt (denk aan bereikbaarheid/aanrijtijden) en de huidige nauwelijks op te brengen bouwkosten voor eerstelijnszorg, blijkt dit een weerbarstig onderwerp.

9 Het programma Kansrijke Start is een landelijk programma dat lokaal wordt ingevuld. Het programma heeft tot doel (aanstaande) kwetsbare ouders helpen zodat hun kinderen zo gezond mogelijk hun leven starten. De eerste 1.000 dagen van het kind zijn hierbij van doorslaggevend belang. Kansrijke Start richt zich op de zorg en ondersteuning aan kwetsbare gezinnen in deze periode.

10 Onderdelen van de Brede SPUK zijn onder meer: Lokaal Sportakkoord, Brede Regeling combifuncties, terugdringen Gezondheids-achterstanden, Kansrijke Start, mentale Gezondheid, aanpak overgewicht en obesitas, valpreventie, leefomgeving, vroeg signalering alcoholproblematiek en versterken sociale basis.

11 Welzijn op Recept is een alternatief voor mensen met psychosociale klachten. In plaats van het 'traditionele pilletje' voor te schrijven, verwijst de huisarts deze patiënten door naar een welzijnsmedewerker. Klachten als, pijn in de nek, maar ook hebben lang niet altijd een medische oorzaak. Vaak spelen onderliggende sociaal maatschappelijke problemen een rol bij fysieke klachten als vermoeidheid, stress en somberheid. Bijvoorbeeld het overlijden van een partner, verlies van werk, eenzaamheid etc. Via het welzijnswerk wordt gekeken naar een oplossing voor de sociaal maatschappelijke problemen.

Wat gaan we (extra) doen en hoe meten we resultaten?

We zetten de volgende acties in:

1. Onderzoek naar sportkapitaal
De basis om te sporten en bewegen is het sportkapitaal (onder andere sportvelden, gymzalen, sporthallen, zwembad en plekken voor sport in de openbare ruimte/de beweegvriendelijkheid van de leefomgeving in Aalsmeer). Om sporten en bewegen voor al onze inwoners goed mogelijk te maken en tevens te stimuleren onder de verschillende doelgroepen, is een brede basis met goed onderhouden sportkapitaal noodzakelijk. Deze basis infrastructuur behoeft aandacht: diverse sportkapitaal is verouderd en/of heeft onderhoud nodig. De komende tijd voeren we een aantal onderzoeken uit naar de staat en mogelijkheden van ons sportkapitaal. Op basis hiervan maken we keuzes. De huidige staat van een aantal sportvoorzieningen zorgt financieel immers voor een aantal uitdagingen.

2. Sportstimulering en verhogen sportparticipatie
Onze huidige partners op het gebied van sport, ESA en TSS, krijgen de mogelijkheid om op het gebied van sportstimulering meer gezamenlijk op te trekken om de sportparticipatie in Aalsmeer te vergroten. De ambitie is één 'sport en beweegloket' voor alle inwoners, (sport)verenigingen, het onderwijs en maatschappelijke partners, met als doel om zoveel mogelijk Aalsmeerders in beweging te brengen en te houden. Een krachtige en kwalitatieve bundeling van krachten voor een gezond, sociaal en vitaal Aalsmeer waarin iedereen van '0 tot 100 jaar' de kracht van sport en bewegen benut. Namens de gemeente gaan ze deze regie en stimuleringsrol vormgeven en duidelijker uitdragen, onder meer door lokaal en/of wijkgericht in te zetten op sport en beweegregisseurs. Ook gaan zij verenigingsadvisering een prominente rol in Aalsmeer geven.

Met de uitwerking van het sportakkoord 2.0 willen we de kansen benutten om sporten in te zetten als middel om (sociale en maatschappelijke) problemen bij inwoners op te lossen. We hebben daarbij extra aandacht voor (kwetsbare) doelgroepen, zoals inwoners met mentale problematiek, ouderen met een beperking, minima, vluchtelingen en arbeidsmigranten. Het Jeugdfonds Sport en Cultuur zetten we de komende jaren in om sporten mogelijk te maken voor inwoners die minder financieel draagdrachtig zijn.

Onze inzet de komende jaren moet ervoor zorgen dat de sportparticipatie in gemeente minimaal gelijk loopt aan dat van het landelijk/regionaal gemiddelde. Hiervoor hanteren we de normen binnen de branche van sport en bewegen. In de evaluatie over deze nota rapporteren we over de resultaten.

3. Uitvoeringsplan Brede SPUK en regionale aanpak (SPUK IZA)
We maken een uitvoeringsplan waarin we de nieuwe/extra acties en inzet opnemen om inwoners te stimuleren en ondersteunen op het gebied van positieve gezondheid en bewegen (Brede SPUK). Onderdelen die we in het plan opnemen zijn: het Lokaal Sportakkoord, de Brede Regeling combifuncties, Kansrijke Start, het terugdringen Gezondheidsachterstanden, Mentale Gezondheid, de domeinoverstijgende aanpak van kinderen en volwassenen met overgewicht en de domeinoverstijgende ketensamenwerking rond valpreventie. Qua opbouw sluiten we met dit plan zo dicht mogelijk aan bij de eisen en de richtlijnen die het Rijk stelt voor de Brede SPUK. Op dit uitvoeringsplan sluiten we de herijking van het preventieve jeugdbeleid aan, als separate aanvullende notitie. Daarnaast geven we in Amstelland-regioverband de inzet op basis van de SPUK IZA nader vorm in samenwerking met de zorgen welzijn partijen en zorgkantoor en zorgverzekeraar (Zorg en Zekerheid). Onderwerpen zijn onder andere de Geestelijke gezondheidszorgaanpak, Ketensamenwerking rond ouderen en ketenaanpak preventie. We houden de raad hiervan op de hoogte en rapporteren in de evaluatie over deze nota over de bereikte resultaten.

Lizet van Zegveld
Manager Educatie, Programmering en Collectie

Mijn kinderen grappen als ik ga werken: "zo mam ga je weer boeken recht-zetten". Ze hebben geen idee dat de bibliotheek zoveel meer is dan alleen een boekenuitleen. In mijn werk als manager ben ik bezig met landelijk bewezen effectieve lees bevorderende programma's als Boekstart en de Bibliotheek Op School. Dit doen we zowel in de bibliotheek als op scholen, in de kinderopvang en op het consultatiebureau. Ook helpen we bezoekers met vragen over de Digitale Overheid in het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO). We geven trainingen en organiseren leuke culturele educatieve activiteiten in De Oude Veiling voor jong en oud. Bijzonder in Aalsmeer is het Open+ waarbij de bewoners van Aalsmeer de sleutel van de bibliotheek hebben gekregen. En ja, we hebben ook heel veel boeken. In Aalsmeer hebben we een vaste bezoeker die dagelijks voor zijn krantje, babbeltje en kopje koffie komt, als hij vertelt hoe blij hij met ons is dan kom ik s 'avonds tevreden thuis en dan zeg ik "ze staan weer recht jongens".

4.2 Leren en verbinden door kunst en cultuur

Binnen het sociaal domein van Aalsmeer neemt kunst en cultuur een belangrijke plaats in. Het gaat om activiteiten die basisvoorzieningen zijn voor iedere inwoner. Deelnemen aan kunst en cultuur draagt bij aan het vergroten van kansen, het omarmt verschillen, bevordert sociale cohesie en verbetert begrip voor elkaar. Het draagt als vrijetijdsbesteding bij aan mentale gezondheid en 'erbij horen'. Kortom: kunst en cultuur is belangrijk voor ontplooiing en brengt mensen samen.

Het vormgeven van kunst en cultuur als basisvoorziening kunnen we niet alleen. Dit doen we samen met organisaties uit het culturele werkveld van professionals en vrijwilligers, scholen en inwoners, die hun werk-zaamheden ook prima zonder de gemeente ontwikkelen. Daarnaast is van belang dat de gemeente midden in het maatschappelijke veld een coördinatie- en regiepunt heeft. Het in 2013 gestarte Cultuurpunt Aalsmeer willen we bevestigen en waar mogelijk verder versterken in zijn rol om namens de gemeente dit centrale punt te zijn. Zo kan het zijn oorspronkelijk toebedeelde rol en taken beter vormgeven.

Wij willen dat Aalsmeerders gelijke toegang hebben tot (deelname aan) kunst en cultuur. Wij ondersteunen en stimuleren waar dit extra nodig is. Jeugdigen willen we er vroeg mee laten kennismaken en volwassenen willen we blijven betrekken bij kunst en cultuur. Maar ook inwoners met een smalle beurs hebben onze aandacht, bij-voorbeeld de komende jaren via het Jeugdfonds Sport en Cultuur. Onze maatschappelijke partners geven aan dat het culturele klimaat in Aalsmeer per wijk verschilt. Dit heeft alles te maken met de interesses van onze inwoners en (mede daardoor) met het verschil in de hoeveelheid kunst- en cultuuractiviteiten. Met kunst en cultuur dragen we bij aan een sterke sociale basis, waardoor inwoners zich onderdeel voelen van de samenleving.

Wat doen we al en wat blijven we doen

Een belangrijk onderdeel van kunst en cultuur is cultuureducatie en -participatie. Het gaat om kennis-makingsonderwijs tijdens en na schooltijd, inclusief het ondersteunen van het onderwijs hierbij, en om het actief meedoen aan kunst en cultuur, individueel of in groepsverband. Op het gebied van amateurkunst verbinden, versterken en ondersteuning we diverse Aalsmeerse partijen. Daarnaast bieden we een (digitaal) overzicht van culturele activiteiten in Aalsmeer en ondersteunen deze. Ook stimuleren we inwoners om deel te nemen, met maatwerk per dorpskern en de inzet van het Jeugdfonds voor Sport en Cultuur. De gemeente heeft een wettelijke taak wat de bibliotheekfunctie betreft, waarbij de bibliotheek een partner is op het gebied van kunst, cultuur en digitale vaardigheden. Deze geven we in Aalsmeer vorm via de Amstelland bibliotheek. We ondersteunen onze Lokale omroep en museum De Historische Tuin, hebben diverse beeldende kunstwerken in de buitenruimte en een eigen Adviescommissie beeldende kunst.

Wat gaan we (extra) doen en hoe meten we resultaten

Concreet zetten we de volgende acties in:

1. Versterken regierol en herijken gemeentelijke inzet
In 2013 heeft de gemeente aan het Cultuurpunt een verbindings- en aanjaagrol gegeven binnen het maatschappelijke cultuurveld. Het blijkt van belang deze rol steviger neer te zetten. Dit vraagt bevestiging van de gemeente over deze rol van het Cultuurpunt naar alle partijen, inclusief een duidelijke opdracht aan en ondersteuning van het Cultuurpunt.

Hierin werkt het Cultuurpunt samen met andere belangrijke dragers van gemeentelijk kunst- en cultuurbeleid zoals de bibliotheek, de Oude Veiling, Kunst en Cultuur Aalsmeer (KCA), het Flower Art museum, de Historische tuin, erfgoed locaties en Radio Aalsmeer. Enkele van zijn taken worden: versterking van ambulant kennismakingsonderwijs, vernieuwing van het culturele aanbod, versterken cultuurdeelname ouderen en versterken verbindingen amateurkunst. Daarbij breiden we de inzet op de combinatiefunctie kunst- en cultuur[12] uit. Ook sluiten we in 2023 het Cultuureducatieconvenant Amstelland.

Aalsmeer herijkt in hoeverre we, naast onze inzet op het Cultuurpunt, aan andere Aalsmeerse partijen ondersteuning bieden en waarom. Na corona blijkt er behoefte aan kleinschalige, laagdrempelige, wijkgerichte culturele programmering, waarbij ook ontmoeting een belangrijke rol speelt. Verder is er behoefte om laagdrempelige activiteiten te hebben voor kinderen en jongeren uit de wijk, onder meer gericht op talentontwikkeling. Een bewezen vorm uit andere gemeenten is bijvoorbeeld workshops op pleinen. We willen inzetten op vernieuwing van het culturele en amateurkunstaanbod, zodat inwoners betrokken blijven en het aanbod aantrekkelijk genoeg is.

Ook willen we zoeken naar meer samenhang tussen 'gevestigde' instellingen, initiatiefnemers, bewoners en ondernemers om gezamenlijk op te trekken in een aantrekkelijke programmering. Dit alles brengen we samen met het Cultuurpunt en andere partners in beeld en zetten waar relevant in op vernieuwing.

In 2025 evalueren we samen met de betrokken partijen de rol van het Cultuurpunt en vragen na hoe het (vernieuwde) aanbod ervaren wordt. We rapporteren hierover in de evaluatie over deze nota in 2025.

2. Nieuwe ontwikkelingen bibliotheek en bibliotheekvisie
De bibliotheekfunctie wordt steeds breder. Digitalisering (ook van leesproducten) neemt toe en de bibliotheek krijgt steeds meer een rol in digitale inclusie/digitaal burgerschap, als ontmoetingsplaats en in de taalondersteuning. Vanaf 2025 krijgen gemeenten van het Rijk structureel extra geld voor een toekomstgerichte bibliotheekvoorziening: een landelijk dekkend netwerk van fysieke bibliotheken en het versterken van de online bibliotheekfunctie zijn het doel. Aalsmeer onderzoekt hoe dit voor de gemeente uitpakt en neemt hier de ontwikkeling van een bibliotheek in Kudelstaart in mee. In overleg met het primair onderwijs in Kudelstaart investeert de gemeente ondertussen in de ‘bib op school’, Boekstart in de kinderopvang en op het consultatiebureau. In 2024 maakt Aalsmeer een nieuwe bibliotheekvisie, waarin we alle ontwikkelingen opnemen en wat we willen bereiken.

3. Aanwijsprocedure lokale omroep
Voor de lokale omroep in Aalsmeer geldt een nieuwe Aanwijsprocedure zendgemachtigde voor de periode 2024-2029. De gemeente zet de benodigde stappen om een omroep in Aalsmeer te behouden.

4. Uitvoeringsplan beeldende kunst (buitenruimte)
Vanuit bewoners en lokale partijen is veel vraag naar beeldend kunstprojecten ter verbetering van de leefomgeving. We willen de positie van beeldende kunst in buitenruimte versterken. Beeldende kunst kan een rol van betekenis spelen in het versterken van welzijn, de sociale samenhang en natuurbeleving.
Dit geven we vorm, samen met de nieuw aangestelde Adviescommissie Beeldende Kunst, bestaande uit leden

12 *Bevorderen dat de jeugdigen tot 18 jaar vertrouwd raakt met één of meer kunst- en cultuurvormen en het onder jongeren stimuleren van actieve kunstbeoefening is de taak van de combinatiefunctionaris kunst en cultuur. Zie voor meer uitleg over de SPUK-GALA de paragraaf ‘Fit en Gezond’.*

die hun sporen in de kunstwereld verdiend hebben. We onderzoeken daarbij hoe we de Reserve Kunstzinnige Verfraaiing weer structureel vanuit projecten of op andere wijze kunnen aanvullen. Daarnaast voeren we een onderzoek uit naar de status van de huidige collectie. Deze lijkt in relatief slechte staat te verkeren en onderhoud is van belang. Daarna stellen we een Meerjarenonderhoudsplan voor de huidige collectie op. Hoe we de resultaten en effecten van acties meten en rapporteren, nemen we op in het uitvoeringsplan beeldende kunst.

4.3 Veilig, gezond en kansrijk opgroeien en ontwikkelen

Wij willen dat ieder kind in Aalsmeer veilig, gezond én kansrijk kan opgroeien en zich kan ontwikkelen. Met veel kinderen, jongeren en hun ouder(s)/verzorger(s) gaat het goed. Aalsmeer heeft een rijk aanbod aan sport, cultuur, jeugdwerk en kwalitatief onderwijs. Een aantal jeugdigen heeft echter extra hulp nodig.

Aalsmeer wil er vooral zijn voor die jeugdigen en hun ouder(s)/verzorger(s) die ons het meest nodig hebben. Het vraagt om goede afspraken met onze partners. Bijvoorbeeld over de ondersteuning van kinderen en gezinnen, het normaliseren van problemen en het -voortijdig schoolverlaten. Het vraagt ook om keuzes: wat moet en wat kan anders? We worden daarbij geconfronteerd met de gevolgen van corona. En helaas ook met wachtlijsten, onder andere veroorzaakt door personeelstekorten. Het bieden van overbruggingszorg, bijvoorbeeld vanuit onze eigen jeugdhulpverleners of aanbieders, is vaak het enige alternatief. Dat gezinnen en jeugdigen met lichtere hulpvragen soms even moeten wachten, vinden wij acceptabel. Onze prioriteit ligt bij die gezinnen en jongeren die in complexe en zware problemen zitten. Dit alles past bij de kernopgaves uit onze missie.

Dit doen we in de eerste plaats samen met de ouder(s) en/of verzorger(s), met de scholen en de kinderopvang. Maar ook met veel partijen die een onmisbare rol spelen in het leven van kinderen en jongeren zoals huisartsen, (andere) zorg- en welzijnsprofessionals, partijen die sport- en cultuuractiviteiten bieden en onze veiligheidspartners. De samenwerking met en tussen deze partijen is divers, maar kan nog verbeteren en daar blijven we op inzetten.

Tegelijkertijd zijn de kosten voor de specialistische jeugdhulp in Aalsmeer tot 2022 flink gestegen. Aalsmeer geeft meer uit aan specialistische jeugdhulp dan ze van het Rijk ontvangt. Aangezien het gaat om onze Aalsmeerse kinderen is dit overkomelijk. Op de lange termijn kan de gemeente dit echter niet opbrengen. Daarom zetten we binnen de mogelijkheden die we hebben in op doelmatige jeugdhulp en proberen we daardoor besparingen te realiseren. Voor een deel zijn we afhankelijk van de ruimte die de Jeugdwet als open einde regeling biedt. Daarnaast is het Rijk voornemens in het kader van de Hervormingsagenda jeugd de reikwijdte van de Jeugdwet af te bakenen (zie onder bij Landelijke Ontwikkelingen).

Het jongerenwerk is een voorziening in de pedagogische basisinfrastructuur. Jongerenwerkers focussen zich op de begeleiding van jongeren die steun nodig hebben bij het volwassen worden. Onze jongerenwerkers werken cultuur-, religie- en gendersensitief, weten dat normen en waarden verschillen en van invloed zijn op gedrag. We vinden, verbinden, versterken en houden een vinger aan de pols. Preventief en laagdrempelig jongerenwerk voorkomt hoge kosten voor jeugdzorg, is bewezen goed voor het welzijn van jongeren, de wijk en de samenleving.

Aniek Jong
Teamleider gro-up Aalsmeer

Landelijke ontwikkelingen

Met de volgende wijzigingen in wet- en regelgeving krijgt Aalsmeer de komende jaren te maken:

- **Hervormingsagenda Jeugd**

De Rijksoverheid, VNG, aanbieders jeugdhulp, professionals en cliëntenorganisaties hebben de Hervormingsagenda Jeugd vastgesteld. De doelstellingen van de Hervormingsagenda zijn: (1) betere en tijdige hulp en ondersteuning voor jeugdigen en gezinnen, op de juiste plek en wanneer dit nodig is, en (2) hulp en ondersteuning worden aangeboden binnen een beheersbaar en daarmee duurzaam financieel houdbaar stelsel. We monitoren de landelijke ontwikkelingen wat de voortgang van de uitvoering van deze agenda betreft. Zodra meer bekend is informeert het college de gemeenteraad hierover.

- **Toekomstscenario Jeugd- en Gezinsbescherming**

De meest kwetsbare kinderen bevinden zich qua jeugdhulp binnen de zwaardere gespecialiseerde jeugdhulp en de geëscaleerde zorg 18-. Landelijk wordt het Toekomstscenario Jeugd- en Gezinsbescherming uitgewerkt. Aalsmeer werkt mee aan praktische regionale en lokale invulling hiervan.

- **'Van School naar Werk'**

De coronamaatregelen hebben voor een deel van leerlingen/studenten de afstand tot het onderwijs vergroot: de schoolbinding met het voortgezet onderwijs is afgenomen en voor een aantal jongeren passen de mbo-opleidingen niet meer. Schooluitval is het gevolg. Het aantal voortijd schoolverlaters is in het schooljaar 2021-2022 in Aalsmeer (maar ook landelijk) toegenomen. Belangrijk hierbij is onderwijs beter passend maken, leerlingen ondersteunen om school af te maken en adequate bemiddeling naar werk voor de jongeren die daarbij ondersteuning nodig hebben. Het nieuwe wetsvoorstel Van School naar Werk speelt hier op in. Ook het uitbreiden van de doelgroep van kwalificatieplichtigen, waarvoor gemeenten de school-/werkloopbaan volgt, wordt verhoogd van 23 naar 27 jaar vanaf 2025. Aalsmeer zal vanuit de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC/Doorstroompunt) de lokale invoering van deze wet vormgeven. Zodra er meer bekend is informeert het college de gemeenteraad hierover.

Wat doen we al en blijven we doen

De gemeente ondersteunt vanuit de Jeugdwet, dus bij jeugdhulpproblematiek. Aalsmeer voert binnen de Jeugdwet alle verplichte onderdelen van de (jeugd)hulp en ondersteuning van jeugdigen en hun ouder(s)/verzorger(s) uit. Het gaat onder meer om hulp bij opvoeden en sociaal welbevinden, individuele begeleiding, dagbesteding, psychische en psychiatrische behandeling, logeeropvang, pleegzorg, residentieel verblijf, dyslexiehulp, jeugd- en gezinsbescherming en jeugdreclassering. We hebben specifiek aandacht voor de koppeling met de begeleiding van ouders met psychische problemen. Ook richt de gemeente zich op het voorkomen van schoolverzuim en voortijdige schooluitval. Daarnaast bieden we het onderwijs hulp en ondersteuning bij specifieke problematiek bij kinderen die zich op school voor doet.

Voor de specialistische jeugdhulp hebben we diverse interventies en optimalisaties uitgevoerd in de werkwijze van de uitvoering. Dit om te komen tot meer doelmatige hulp. Deze interventies waren onder andere: inzet van de Praktijkondersteuner huisarts (PoH Jeugd), IHV13W (zie hoofdstuk 6), vergroten kostenbewustzijn bij verwijzingen, meer inzet op vroeg signaleren, opzet monitoring cijfers jeugdhulp en regie op de aanvragen tot verlenging van hulp. Al deze interventies dienen overigens zowel een inhoudelijk doel (tijdige en noodzakelijke jeugdhulp, aanpakken problemen op vindplekken en in de jeugdhulpketen) als een financieel doel. Zie voor financiële effecten hoofdstuk 7.

13 Tegenslagen en tijdelijk niet lekker in je vel zitten horen ook bij het leven en kunnen soms zonder of met een klein beetje hulp verholpen worden. Dit 'normaliseren' van problemen en ze adequaat aanpakken is van belang.

14 De pedagogische basis bestaat uit alles wat bijdraagt aan het opgroeien, het opvoeden en de ontwikkeling van kinderen en jongeren. De pedagogische basis wordt gevormd door contacten tussen mensen onderling, hun sociale relaties en de verbinding met wat er in hun leefomgevingen aanwezig is. De gemeente kan kennismaking, ontmoeting, netwerkvorming en eigen initiatieven stimuleren. De ondersteuning van Buurtgezinnen door Aalsmeer is hiervan een voorbeeld.

Wat gaan we (extra) doen en hoe meten we resultaten

Concreet zetten we de volgende acties in:

1. 'Onderwijsagenda'
Samen met het onderwijs en de kinderopvang maken we een uitvoeringsplan over de samenwerking: de 'Onderwijsagenda'. Deze agenda gaat inhoudelijk over de ontwikkeling van kinderen van 0-18 en onder andere de afstemming over preventieve inzet en specialistische jeugdhulp. Denk aan het normaliseren van problemen, een BSO+ in Aalsmeer en jeugdhulp en Passend onderwijs. We willen de jeugdhulp inzetten voor de meest kwetsbare jeugdigen en gezinnen. Dit betekent iets voor de rol van jeugdhulpverleners op scholen. Vroeg signaleren is van belang. Niet alles wat we signaleren, kunnen we echter altijd (meteen) oppakken via (lichte) jeugdhulp. Daarover willen we afstemmen en gezamenlijk goed communiceren. Hoe we acties meten en rapporteren, nemen we op in het plan.

2. Herijking preventief jeugdbeleid aansluitend op plan SPUK Gala
Binnen preventie besteden we extra aandacht aan (1) de 'pedagogische basis' , (2) mentale gezondheid (bij jongeren) en (3) domein overschrijdende samenwerking tussen sport, cultuur, jongerenwerk, gezondheidszorg, onderwijs en kinderopvang. Het preventieve jeugdbeleid hangt nauw samen met de invoering van een nieuwe Brede Specifieke Uitkering vanuit het Rijk (SPUK GALA zie ook de paragraaf over de ambitie Fit en Gezond). Aanvullend op ons plan voor deze SPUK maken we de herijking van het preventieve jeugdbeleid. Hoe we acties meten en rapporteren, nemen we op in het plan.

3. Uitvoeringsplan Ervaringsdeskundigen
Waar er sprake is van multiproblematiek, vragen behandelingen en diverse vormen van (jeugd)hulpverlening vaak veel van ouder(s)/verzorger(s). We willen verkennen of we met de inzet van ervaringsdeskundigen een verschil kunnen maken voor ouder(s)/verzorger(s). We maken een uitvoeringsplan waarin we uitwerken onder welke voorwaarden, wanneer, hoe en we ervaringsdeskundigen kunnen inzetten. Vervolgens willen we ervaring op gaan doen met ervaringsdeskundigen. We nemen onze ervaringen op in de evaluatie over deze nota in 2025.

4. Verbeteren samenwerking gecertificeerde instellingen
Het Aalsmeerse rekenkameronderzoek jeugdhulp van augustus 2021 heeft geleerd dat de wijze waarop we de jeugdhulp uitvoeren essentieel is. De komende jaren willen we intensiever samenwerken met gecertificeerde instellingen. Zij voeren de casusregie binnen de geëscaleerde zorg en verwijzen naar trajecten. We willen onnodige stapeling en te langdurige trajecten voorkomen. En we willen dat er tijdig wordt gewerkt aan een toekomstplan en borging vanaf 18 jaar. Dit kan leiden tot een besparing in de kosten van de jeugdhulp. We houden bij of trajecten door onze inzet wijzigen en passen bij gezinnen. Hierover rapporteren we in de evaluatie over deze nota. We rapporteren dan ook over onze samenwerking met de gecertificeerde instellingen en of we kosten bespaard hebben (en zo ja, hoeveel).

15 De sociale basis bestaat uit wat bewoners met en voor elkaar doen. Het gaat onder meer om verbanden met elkaar aangaan, elkaar helpen en initiatieven en activiteiten opzetten en uitvoeren. Hier hoort ook bij: de ondersteuning door professionals en voorzieningen om elkaar te ontmoeten en iets samen te kunnen. De sociale basis raakt aan alle aspecten van het dagelijkse leven: aandacht en ontmoeting, elkaar ondersteunen, gezondheid, wonen, opvoeding, onderwijs, werk, cultuur en veiligheid.

Stichting Buurthuis Hornmeer

Het Buurthuis Hornmeer staat als sociaal hart in de wijk Hornmeer. Het is de thuisbasis voor diverse verenigingen, van bridgevereniging tot Buurtwerk en van de koffieclub tot de Buurtvereniging. Met onze eigen activiteiten zoals de Buurtbingo of Pannenkoekendag zijn wij een verbindende schakel tussen jong en oud. Het Buurthuis is ook beschikbaar als je zelf een feestje wilt organiseren.

4.4 Je goed voelen, welzijn en ontmoeten in je eigen wijk

Welzijn, welbevinden en versterken van sociale basis
Wij mensen zijn sociale wezens en hebben behoefte aan verbinding. We zoeken anderen op, willen iets betekenen en ergens bij horen en deel zijn van een groep. Dat geldt voor kinderen, jongeren en volwassenen. Ongeacht je achtergrond. Het maakt dat we ons goed voelen. Het vergroot ons welzijn, geeft vertrouwen en zelfs veiligheid. Aalsmeer wil een gemeente zijn waar inwoners zich thuis voelen, binnen hun eigen mogelijkheden kunnen meedoen en kansen krijgen. Hiervoor is een goede sociale basis[15] nodig: inwoners voelen zich betrokken bij elkaar en hun leefomgeving, en gaan onderling sociale verbanden aan. Ze zetten zich in voor zichzelf, voor elkaar en voor de buurt (en breder). Anders kunnen eenzaamheid, isolement en depressie snel optreden bij degenen die niet in staat zijn om op anderen af te stappen en mee te doen aan de samenleving.

Het belang van ontmoeting
Ontmoeten is de sleutel tot een sterke sociale basis. Ontmoetingen zijn belangrijk voor een gezond en sociaal leven, waarbij niet per se de locatie belangrijk is. Het draait om de ontmoeting zelf. Meer ontmoeting stimuleren betekent dat inwoners gezien worden, het welbevinden toeneemt en eerder signalen opgevangen kunnen worden. Dit draagt ook bij aan betere redzaamheid van inwoners en het voorkomen van eenzaamheid, bijvoorbeeld voor mensen met Parkinson of dementie. Ontmoetingen kunnen plaatsvinden in een buurthuis, kerk, bij een sportvereniging of buiten op straat, en bij voorkeur in wijken en buurten. Ontmoeten heeft veel raakvlakken met andere onderwerpen en beleidsterreinen.

Elke wijk is anders, zoals de samenstelling van de wijk en de aanwezige voorzieningen. Het ‘ondersteunen van ontmoeten’ is daarmee een vorm van maatwerk, waarbij de wens en de behoefte van inwoners centraal staan. Aalsmeer wil ontmoeting ondersteunen. We kijken daarom samen met inwoners en professionals naar wat elke wijk nodig heeft.

16 In Aalsmeer werd de laatste jaren de term Buurtverbinder gebruikt. Tegenwoordig wordt vaak gesproken van ‘Wijkcoach/opbouwwerker’. Inhoudelijk gaat het om opbouwwerk in de wijken van Aalsmeer.

Wat gaat goed en blijven we doen?

Er bestaan talrijke initiatieven in de wijken en er zijn veel kleine ontmoetingslocaties aanwe-zig voor de eigen buurt. Denk hierbij aan de Lief & Leedstraten en de koffie ochtenden van de welzijnsstichting in de buurthuizen. Over het algemeen ervaren onze inwoners dat het voorzieningenniveau in Aalsmeer breed is. Samenwerking tussen professionals verloopt over het algemeen goed: veel partijen weten elkaar meestal te vinden. Professionals blijven ook vaak voor lange periodes aan een organisatie verbonden en dat komt de samenwerking ten goede. Samen met al onze partners werken we aan 'preventief welzijnswerk': met veel inwoners gaat het goed en dit willen we graag zo houden. Inwoners die klachten krijgen willen we snel in beeld hebben, om te voorkomen dat iets mis gaat en dat er een crisis ontstaat. Vanuit het welzijnswerk hebben het algemeen maatschappelijk werk, het ouderenadvies en het opbouwwerk[16] hierin een belangrijke rol.

Wat gaan we extra doen en hoe meten we dat?

1. Uitvoeringsplan Ontmoeten

Concreet zetten we de volgende acties in:

Dit plan richt zich op de actuele ontwikkelingen en behoeften in Aalsmeer en welke rol de gemeente en de partners hier in spelen. We willen de ontmoeting organiseren dicht bij de mensen in wijken en buurten. Ook willen we inzetten op samenwerking tussen verschillende initiatieven en ontmoetingslocaties, zodat er inge-speeld kan worden op tekort aan vrijwilligers. Een betere spreiding van ontmoetingslocaties over de gemeente vinden we van belang. We onderzoeken tevens de mogelijkheid van multifunctionele accommodaties waarbij de staat van het onderhoud van de verschillende voorzieningen betrokken wordt.

Verder willen we aandacht hebben voor voldoende ontmoetingsplekken voor jongeren en in gaan op hoe nieuwe inwoners zoals statushouders en de 'blijvende' arbeidsmigranten zich welkom kunnen voelen in Aalsmeer. De uitkomsten van het onderzoek naar de voorzieningen in Aalsmeer in 2023 betrekken we bij dit uitvoeringsplan. In het plan nemen we op welke resultaten we willen bereiken en hoe we dit meten. In de evaluatie over deze nota rapporteren we over de resultaten.

2. Pilot gemeentelijk wijkregisseur

We helpen de sociale samenhang versterken met een pilot gemeentelijke wijkregisseur. De wijkregisseur kijkt samen met inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven wat er in een wijk leeft. En hoe de sociale samen-hang en het welzijn en welbevinden van onze inwoners verder verbeterd kunnen worden. Ook brengt hij initiatie-ven van inwoners binnen de gemeente verder en versterkt de samenwerking tussen de verschillende initiatieven in buurten en wijken. Het gaat met name om maatschappelijke initiatieven, maar waar relevant ook initiatieven ge-koppeld aan 'grijs en groen'. Ook behoort tot zijn taak het vergroten van ontmoetingsmogelijkheden en het betrek-ken van het bedrijfsleven bij het opzetten en financieren van nieuwe initiatieven. De gemeentelijke wijkregisseur legt de koppeling met het sociaal loket zodat de verbinding tussen het Sociaal Loket en wat er gebeurt in de wijken versterkt wordt. In 2025 meten we onder inwoners en professionals die met de wijkregisseur te maken hebben de tevredenheid over deze functie. We rapporteren hierover in de evaluatie over deze nota.

16 In Aalsmeer werd de laatste jaren de term Buurtverbinder gebruikt. Tegenwoordig wordt vaak gesproken van 'Wijkcoach/opbouwwerker'. Inhoudelijk gaat het om opbouwwerk in de wijken van Aalsmeer.

Buurtgezinnen
Het gezinsleven loopt nu eenmaal niet altijd op rolletjes. Hoe fijn en belangrijk is het dan, dat je mag aankloppen bij een gezin in de buurt. Opvoeden doe je niet alleen en juist het delen hiervan voegt veel toe aan de ontwikkeling van onze kinderen. Buurtgezinnen helpt een handje om gezinnen met elkaar te verbinden. Ik vind het mooi om de effecten hiervan te zien. Het biedt niet alleen praktische steun, maar er ontstaan vriendschappen en relaties die beide gezinnen veel goeds brengt. De twee berichtjes die ik afgelopen maand kreeg zeggen genoeg:

"Ha Jorica! Het loopt erg goed, ze voelen echt als familie! We vinden het nu ook zo fijn dat onze zoon zich helemaal thuis voelt bij ze en daar ook al heeft gelogeerd. Het is gewoon ook zo fijn om een vangnet te hebben voor als het even niet lekker gaat. Dus we zijn nog steeds heel erg blij."

"De kinderen zijn helemaal weg van onze "Buurtgezinnen oma", maar ze heeft ook ons hart veroverd. De laatste keer heeft ze met de jongens pannenkoeken gegeten. Ze wilden gelijk de volgende dag weer. Ik heb het gevoel dat ik er zelf een bonus moeder aan overhoud! Ik kan je niet genoeg bedanken!"

Jorica Adriaanse
Coördinator Buurtgezinnen Aalsmeer

4.5 Elkaar helpen

Samenredzaamheid en community building
Elkaar helpen kent vele vormen. Cruciaal hierbij is dat inwoners iets voor elkaar kunnen en willen doen. In Aalsmeer bestaat een sterke verbondenheid en verenigingsstructuur. Elkaar de helpende hand toesteken en je verbonden voelen met de straat en de buurt zit in de haarvaten van veel Aalsmeerders. Een goed buurt zijn, Lief & Leed straten, inwoners en bedrijven die iets voor een ander betekenen zonder dat dit georganiseerd geregeld wordt, het zijn allemaal vormen van samenredzaamheid en die zijn zeer waardevol voor onze inwoners.

Daarnaast zien we dat er regelmatig ook enige mate van structuur nodig is om elkaar te kunnen helpen. Zo kent Aalsmeer waardevolle initiatieven zoals Buurtgezinnen, de vrijwillige ouderenadviseurs en Homestart. Het zogenoemde community building[17] speelt hier op in. Soms komt het vanuit inwoners zelf. Daarnaast wordt dit in Aalsmeer ook professioneel ondersteund. Zo heeft Aalsmeer bijvoorbeeld een vrouwencirkel die activiteiten ontplooit via het welzijnswerk. En ondersteunt het jongerenwerk met activiteiten op thema's het ontstaan van een community onder jongeren.

Alle inwoners en bedrijven die op welke wijze dan ook anderen ondersteunen, zijn essentieel in onze Aalsmeerse samenleving. Als gemeente vervullen we vaak hoogstens een ondersteunende rol om dit mogelijk te maken en/of (groepen van) inwoners bij elkaar te brengen. Dit willen we doen, zodat inwoners, bedrijven en partijen anderen kunnen helpen en ondersteunen. Hieronder schetsen we een aantal veranderingen, die zowel landelijk als in onze gemeente om een oplossing vragen.

Mantelzorgers
De komende jaren neemt de omvang van de potentiële beroepsbevolking af en staat de zorg steeds meer onder druk. Dit heeft effect op alle inwoners die ondersteuning en zorg nodig hebben en hun naasten, zoals ouders met kinderen met een beperking en inwoners die voor hun nog jonge zieke partner zorgen. Daarbij blijft het aantal 65-plussers blijft de komende jaren groeien. Dit betekent dat het aantal mensen met een (complexe) hulpvraag blijft toenemen, waaronder inwoners met dementie. Een gevolg is dat steeds meer inwoners (noodgedwongen) mantelzorgtaken voor hun naasten zullen moeten verrichten. Ook is aandacht voor jonge mantelzorgers van belang: kinderen en jongeren die binnen de familie noodgedwongen meehelpen.

17 *Community building is het opbouwen of versterken van een gemeenschap binnen een gebied (zoals een buurt). De participanten delen een doelstelling of hebben dezelfde interesses. Sociale motivaties kunnen een overweging zijn om een gemeenschap op te bouwen en te onderhouden.*

Vrijwilligers en 'losse informele ondersteuning'
Steeds minder vrijwilligers verbinden zich voor langere tijd aan een organisatie of initiatief. Zij houden meer dan voorheen zelf de regie in handen en zoeken nadrukkelijker naar een gezond eigen belang en evenwicht. Tegelijkertijd blijkt er bereidheid onder jongvolwassenen om zich op nieuwe manieren op vrijwillige basis in te zetten. En is er in het bedrijfsleven is er een groeiende tendens dat werknemers de gelegenheid krijgen om zich onder werktijd in te zetten voor de samenleving. We krijgen dus steeds meer te maken met een nieuwe vorm: 'losse informele ondersteuning'. De uitdaging voor iedereen die werkt met vrijwilligers is om rollen en taken zo vorm te geven en te organiseren dat ze aantrekkelijk zijn voor de nieuwe vrijwilliger, terwijl ze de traditionele vrijwilliger niet vervreemden. Dit geeft uitdagingen, maar biedt ook kansen.

Verenigingen
Na de coronapandemie blijkt het verenigingsleven moeite te hebben vrijwilligers te vinden die zich voor langere tijd willen verbinden. De moderne vrijwilliger wil bijdragen op een vast moment voor een activiteit die past in zijn leven. Bijna alle verenigingen moeten veel moeite doen om vrijwilligers te vinden voor bestuurstaken en andere structurele klussen binnen de club.

Wat gaat goed en wat blijven we doen ?

Mantelzorgondersteuning
Het mantelzorgsteunpunt Mantelzorg & Meer ondersteunt namens de gemeente inwoners die vragen hebben over de zorgen voor een naaste. Mantelzorg & Meer helpt mantelzorgers door ze te informeren, ondersteunen en adviseren. Zij geven trainingen, ondersteuning bij praktische zaken of bieden een luisterend oor. Ook kunnen zij helpen met het vinden van passende zorg of hulpaanbod en organiseren bijeenkomsten voor mantelzorgers (lotgenotencontacten). Mantelzorg & Meer heeft een nieuwe website en een regionale doorzoekbare 'respijtwijzer'.

Ondersteuning vrijwilligers en 'losse 'informele ondersteuning
'Aalsmeer voor Elkaar' is de vrijwilligerscentrale van Aalsmeer en helpt namens de gemeente om ons potentieel aan vrijwilligers (aanbod) en de behoefte bij inwoners, verenigingen en organisaties (vraag) bij elkaar te brengen. Denk aan hulp bij de boodschappen, een penningmeester voor een vereniging en vrijwilligers voor een zorgcentrum. Naast het maken van de matches geeft de vrijwilligerscentrale ook informatie aan organisatie over praktische zaken die spelen bij vrijwilligerswerk, zoals aansprakelijkheid en verzekeringen. Ook vanuit het sportbeleid wordt ingezet op versterking van de vrijwilligersorganisatie van de sportverenigingen. Daarnaast ondersteunen we organisaties als Homestart en Buurtgezinnen.

Wat gaan we (extra) doen en hoe meten we resultaten

We zetten de volgende acties in:

Ondersteuning mantelzorgers
1. Uitvoeringsplan: Herijking mantelzorgbeleid
Veel van de geboden ondersteuning wordt als waardevol ervaren, maar we krijgen signalen dat mantelzorgers (vooral ook) behoefte hebben aan een ander type van inzet. We steken ons licht op bij gemeenten in Nederland die op een andere wijze mantelzorgondersteuning bieden en doen aanvullend kort behoefte onderzoek onder mantelzorgers en/of bij professionals die veel met mantelzorgers te maken hebben (huisartsen, (vrijwilliger) ouderenadviseurs en het Steunpunt mantelzorg. Samen met het steunpunt, andere partners en zo mogelijk directe input van mantelzorgers komen we tot een herijkt mantelzorgbeleid dat beter past bij wat mantelzorgers nu nodig hebben. Bij deze herijking willen we de totale groep mantelzorgers in beeld hebben. We hebben dus onder andere aandacht voor jonge mantelzorgers, ouders met kinderen met een beperking, inwoners die voor hun nog jonge zieke partner zorgen en mantelzorgers van dementerenden. Ook kijken we specifiek naar (de rol en mogelijkheden van) respijtzorg. Hoe we acties meten en rapporteren, nemen we op in het plan.

Ondersteuning vrijwilligers / informele hulp

1. Inzetten op 'losse informele ondersteuning'

Via de Vrijwilligerscentrale willen we meer aandacht besteden aan inwoners die zich niet structureel willen inzetten als vrijwilliger, maar het leuk en haalbaar vinden op lossere basis informele ondersteuning te bieden. Bijvoorbeeld in de vorm van een pool van inwoners voor 'losse informele ondersteuning'. We gaan kijken wat kan en werkt voor Aalsmeer en nemen hier ideeën en initiatieven elders in Nederland in mee. In de evaluatie over deze nota in 2025 rapporteren we over de uitkomsten, waarbij we ernaar streven een beeld te schetsen waaruit blijkt dat in Aalsmeer losse informele ondersteuning is toegenomen en goed ondersteund wordt.

2. Vrijwillige inzet in de buurt

Vrijwillige inzet is een onmisbare en verbindende factor in de wijk. In samenwerking met onze welzijnsstichting en onze vrijwilligerscentrale gaan we kijken hoe we dit meer in de buurt kunnen organiseren. Ook hierover rapporteren we in de evaluatie over deze nota.

3. (Sport)verenigingen actief helpen

Onze verenigingen laten ons weten dat ze steeds meer moeite hebben vrijwilligers te vinden voor de meer structurele rollen. Samen met onze partners gaan we na hoe we onze verenigingen hierin vernieuwend, creatief en effectief kunnen ondersteunen. Gezien de aanzienlijke sociale functie die sportverenigingen in Aalsmeer vervullen als plek voor ontmoeten, samenkomen en verbinden, ligt onze focus in eerste instantie op sportverenigingen. We willen bij voorkeur toe naar één zichtbaar en herkenbaar sportloket. We rapporteren over de resultaten in de evaluatie over deze nota.

4. Versterken netwerk coördinatoren

We willen het netwerk van vrijwilligerscoördinatoren verstevigen zodat deze meer met elkaar kunnen uitwisselen en van elkaar kunnen leren. We rapporteren hierover in de evaluatie over deze nota.

4.6 Werken en financiële zelfredzaamheid

Als gemeente hebben we een rol als vangnet: we dragen bij aan de bestaanszekerheid, en zorgen dat mensen op ons kunnen terugvallen wanneer het even tegen zit. De inwoner voor wie we dit doen, kan namelijk iedereen zijn: schulden, werkeloosheid, of andere geldzorgen kan iedereen overkomen. En als dit je overkomt, is de gemeente er om te zorgen dat er een uitkering, een minimaregeling om de effecten van armoede te dempen, een schuldenregeling of andere ondersteuning is. Deze vangnetfunctie kan alleen goed werken als onze inwoners op een passende manier worden ondersteund. Hetzelfde werkt ook andersom. Als de basis (de bestaanszekerheid) op orde is, kunnen mensen zich verder ontwikkelen, participeren, leren waardoor de kansen op de arbeidsmarkt toenemen. Inburgering en taalbeheersing zijn hierbij tevens van belang.

De problemen op de arbeidsmarkt zijn groot en acuut. Het oplossen die problemen is cruciaal om op andere belangrijke dossiers vooruitgang te kunnen boeken. Adviezen van de Commissie Borstlap, de SER (Leven Lang Ontwikkelen), nieuwe wet- en regelgeving, de koers zoals uiteengezet in het Coalitieakkoord en onze ervaringen in coronatijd maken dat de gemeente op het gebied van werk en inkomen wendbaar moet zijn en focus moet aanbrengen. Het in balans brengen van bestaanszekerheid, re-integratie en handhaving staan centraal.

Aalsmeer wil vooruitkijken naar de toekomst. Zodat werken loont, werkgeverschap en ondernemerschap aantrekkelijk blijft en personeelstekorten in vitale sectoren opgevangen kunnen worden. In dit kader sluiten we aan bij de stappen die binnen onze arbeidsmarktregio gezet worden richting een Regionaal WerkCentrum Groot-Amsterdam en de (regionale) strategische agenda[18].

18 Deze strategische agenda omvat de thema's: Krapte op de arbeidsmarkt, Mismatch op de arbeidsmarkt, Inclusieve arbeidsmarkt en Leven Lang Ontwikkelen.

Landelijke ontwikkelingen
Met de volgende wijzigingen in wet- en regelgeving krijgt Aalsmeer de komende jaren te maken:

- **Wetswijziging participatiewet**

De minister van armoedebeleid heeft geconstateerd dat in de Participatiewet ondersteuning beperkt is, het sanctieregime te streng en de bestaanszekerheid te complex georganiseerd. Een wetswijziging per 1-1-2024 is in voorbereiding. In het kader van de menselijke maat stelt de minister een Participatiewet voor die: eenvoudiger is, passende ondersteuning biedt om mee te doen in de samenleving, met rechten en plichten die zinvol en begrijpelijk zijn en nageleefd kunnen worden door iedere uitkeringsgerechtigde. Proportioneel sanctioneren en doelbewust misbruik aanpakken zijn uitgangspunt. Voor zover mogelijk wil Aalsmeer bij de uitvoering van de Participatiewet alvast anticiperen op de komende wetswijzigingen in de Participatiewet.

- **Breed offensief**

Om de arbeidsmarktpositie van inwoners met een arbeidsbeperking te verbeteren, heeft het Rijk een zogenoemd breed offensief ontwikkeld. Dit naar aanleiding van de constatering dat ongeveer de helft van de mensen met een arbeidsbeperking nog geen werk heeft. Met het breed offensief heeft het kabinet maatregelen voorgesteld om meer mensen met een beperking aan een baan helpen en aan het werk houden. En de arbeidsmarktkansen voor mensen met een arbeidsbeperking te vergroten. Dit vraagt ook inzet van gemeenten. We nemen onze acties in het kader van het Breed offensief op in het Koersdocument Werk en Inkomen (zie actie 1 onder).

- **Spreidingwet**

Inburgering kan natuurlijk niet los gezien worden van de landelijke en mondiale ontwikkelingen rondom de vluchtelingenstroom en de Spreidingswet. Achterliggende gedachte van de Spreidingswet is om gemeenten en provincies meer verantwoordelijkheden krijgen in de asielopvang. Zodra meer bekend is over de effecten voor Aalsmeer, informeren wij de gemeenteraad.

Wat doen we al en wat blijven we doen

- **Werk en inkomen:**

Betaalde arbeid is de belangrijkste bron van welvaart en is het instrument bij uitstrek om armoede te bestrijden en sociale ongelijkheid te verminderen. Voor sommige inwoners, met name ouderen, jongeren zonder startkwalificatie, statushouders en mensen met een arbeidsbeperking, is het niet eenvoudig om zelf werk te vinden. Het risico is groot dat zij (blijvend) in de bijstand belanden, met alle nadelige gevolgen. We blijven daarom onze inwoners te begeleiden naar betaald en/of beschermd werk of, als dit nog niet aan de orde is – naar vrijwilligerswerk of een opleiding. Voor inwoners met een arbeidsbeperking (met een verdiencapaciteit tot 70%) hebben we voor bemiddeling en begeleiding werkbedrijf AM-match. De gemeente Aalsmeer vraagt haar opdrachtnemers om een sociaal maatschappelijke bijdrage te leveren. Bij alle inkopen en aanbestedingen boven de Europese norm wordt Social Retrun On Investment (SROI) in het contract opgenomen.

- **Minimaregelingen en schuldhulpverlening:**

We hebben minimabeleid dat inwoners ondersteunt, zo veel mogelijk de gevolgen van armoede dempt en daarmee kansengelijkheid bevordert. Voor inwoners met schulden bieden we schuldhulpverlening, waarbij we inzetten op preventie, vroegsignalering en het bieden van oplossingen voor problematische schulden, waaronder een specifieke aanpak hebben voor jongeren en ondernemers. Ook ondersteunen we inwoners onder meer via het Financieel Café, Humanitas Thuisadministratie en Cursussen, zoals ‘Omgaan met Geld’.

- **Inburgering en taalles:**

Samen met vluchtelingenwerk en diverse taalaanbieders geven we invulling aan de Wet Inburgering 2021 (Wi2021). We willen dat inburgeraars zo snel mogelijk participeren, liefst via betaald werk. Daarnaast dat statushouders zelfredzaam en maatschappelijk betrokken zijn en inburgeraars de taal voldoende beheersen om op eigen kracht een goede toekomst in Nederland op te bouwen. Ook hebben we Taalsmeer en de internationale schakelklas (ISK), gericht op het leren van de Nederlandse taal door kinderen en tieners (zie ook paragraaf 8).

Wat gaan we (extra) doen en hoe meten we resultaten

Concreet zetten we de volgende acties in:

1. Uitvoeringsplan Werk en Inkomen
De coronacrisis heeft enkele problemen bloot gelegd, zoals de onzekerheid op de arbeidsmarkt, tekorten in maatschappelijke sectoren en achterstallig onderhoud in de uitvoering van publieke diensten. Aalsmeer neemt de menselijke maat als uitgangspunt. Hiermee sluit Aalsmeer aan op de landelijke lijn en geeft er een eigen invulling aan. Dit vraagt om een integrale dienstverlening op het terrein van Werk en Inkomen. Daarom maken een koersdocument op basis van vijf pijlers: (1) Menselijke maat (gezien, gehoord en geholpen), (2) Economische groei en regionale arbeidsmarkt, (3) Werk (toegang tot de arbeidsmarkt en kansengelijkheid), (4) Inkomen (participatie, vangnet en bestaanszekerheid) en (5) de Basis op orde. We informeren de raad over het Koersdocument. Hoe we acties meten en rapporteren, nemen we op in dit plan.

2. Nieuwe beleidsnota Schuldhulpverlening
We willen onze schuldhulpverlening blijven aanpassen aan wat nodig is gezien de ontwikkelingen in de maatschappij. In 2024 maken we daarom een nieuwe een beleidsnota schuldhulpverlening die we ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorleggen. We evalueren hiervoor tevens het huidige beleidsplan schuldhulpverlening: “De kracht van Balans”. Het maken van nieuw beleid is tevens verplicht op basis van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Hoe we acties meten en rapporteren, nemen we op in het plan.

3. Minimabeleid en Aalsmeerpas
Binnen het bestaande minimabeleid willen we minima goed ondersteunen. Daarbij willen we deze collegeperiode bij voorkeur ook sporten, bewegen, kunst en cultuur beter bereikbaar maken voor alle inwoners in Aalsmeer, ook als zij een laag inkomen hebben. We gaan na of (uitbreiding van) de Aalsmeerpas hiervoor de optimale wijze is, of dat andere manieren beter passende ondersteuning bieden voor minima in Aalsmeer. We besteden hierbij ook aandacht aan de bekendheid van minimaregelingen in Aalsmeer (dit sluit aan bij de acties uit de ambitie Experimenteren en innoveren). Bij het opstellen betrekken we nadrukkelijk inwoners die weten wat er nodig is om deelname aan de samenleving te stimuleren, de Adviesraad Sociaal Domein en de woordvoerders van de raadsfracties. We informeren de raad over de uitkomsten en rapporteren de behaalde resultaten uiteindelijk in de evaluatie over deze strategische nota in 2025.

4. Evaluatie Wet Inburgering 2021
Op 1 januari 2022 is de Wet Inburgering 2021 (Wi2021) ingevoerd. Het is een nieuw stelsel dat zich in de praktijk nog moet bewijzen. Een van de belangrijkste pijlers in dit nieuwe inburgeringsstelsel is dat het de komende jaren nog doorontwikkeld moet worden en het dus een lerend stelsel is. Eind 2023 evalueren we de uitvoering van de Wet Inburgering 2021. Dit doen we in samenwerking met de klankbordgroep statushouders. We informeren de gemeenteraad over de uitkomsten. Waar nodig passen we op basis van deze evaluatie onze uitvoering aan.

4.7 Wonen en zorg combineren

Thuis in Aalsmeer
Een woning is een van de primaire levensbehoeften. Binnen de gemeente Aalsmeer zijn er ruim 13.000 woningen. Omdat er een groot tekort is aan woningen worden er in de periode tot en met 2030 ongeveer 2.000 woningen toegevoegd. De realisatie van nieuwe woningen en het intand houden van de bestaande woningvoorraad wordt beleidsmatig vastgelegd via de omgevingsvisie en de woonagenda.

Maar, een huis is nog geen thuis. Een thuis is een plek waar mensen zich veilig voelen en zichzelf kunnen zijn. In de opgave om van de huizen in Aalsmeer een thuis voor onze inwoners te maken, komen wonen, sociale en zorgaspecten samen. Een groot deel van de inwoners is in staat zelf een fijn en veilig thuis te creëren. Hierbij maken ze gebruik van het eigen netwerk en aanwezige (welzijns)voorzieningen. Er is ook groep inwoners voor wie dit niet lukt. Zij hebben (extra) zorg en ondersteuning nodig. Voor Aalsmeer zijn de aandachtsgroepen:

- Ouderen met een beperking
- Jongeren die lang bij hun ouders thuis moeten blijven wonen
- Mensen die uitstromen vanuit een intramurale instelling
- Dak- en thuislozen en economisch woningzoekenden
- Vergunninghouders
- Vluchtelingen

Het tekort aan geschikte woningen in Aalsmeer en de regio leidt tot concurrentie tussen deze aandachtsgroepen. Om dit te doorbreken, vraagt de huisvesting van aandachtsgroepen om (1) een duidelijkere sturing en regie op de bouwopgave en (2) een duidelijke verdeling van beschikbare woningen en tevens ondersteuning van aandachts-groepen. Voor het woonbeleid gericht op doelgroepen hanteert Aalsmeer de volgende uitgangspunten:

- **Inclusief**

Inwoners – of ze nu een zorgvraag hebben of niet – moeten kunnen wonen in een omgeving waar zij zich thuis voelen en waar aandacht is voor hun mogelijkheden en beperkingen. Iedereen heeft recht op een woonplek waar hij zichzelf kan zijn en zich veilig voelt. Het maakt daarbij niet uit of iemand zelfstandig, in een collectieve woonvorm of in een intramurale omgeving woont: in alle situaties gaat het om het thuis. Een eigen woonplek - met zo nodig zorg en begeleiding op maat - is dé springplank voor herstel en (re-) integratie in wijk en maatschappij.

- **Zelfstandig**

Inwoners met een zorgvraag moeten keuzemogelijkheden hebben in hoe ze wonen en welke zorg en begeleiding ze ontvangen. Onze inzet is dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen zijn en zelfstandig thuis kunnen (blijven) wonen, met hulp van hun sociale netwerk en waar nodig van professionals. We ondersteunen het combineren van wonen en zorg, het wonen voor diverse doelgroepen en de veiligheid van mensen met een beperking.

'Zonnepanelen op het dak en meerdere generaties onder één dak'
Vanwege de sterke stijging van het aantal ouderen stimuleert de Rijksoverheid dat men-sen langer thuis blijven wonen. Dit vraagt ook in Aalsmeer van ouderen om zo fit en gezond mogelijk te blijven en via ontmoeting elkaar waar mogelijk te blijven helpen en eenzaamheid te beperken. Een inclusieve samenleving draagt bij aan onderlinge hulp door de verschillende leeftijdsgroepen in elkaars omgeving te brengen. Inwoners van Aalsmeer kunnen tot op hoge leeftijd zelfstandig blijven wonen, mits hun geestelijke vermogens dit toelaten. Een belangrijke voorwaarde is dat de woning gelijkvloers kan worden gebruikt, in de eigen vertrouwde wijken en met ontmoetingsplekken, winkels, OV en gezond-heidszorg nabij. Dit vraagt om geclusterde woningen te realiseren, waar men elkaar (in de directe nabijheid) kan ontmoeten en helpen. En ook nieuwe woonvormen voor verschillende generaties onder één dak.

Ellen Keulemans
directeur zorggroep Aelsmeer

- **Gezamenlijk**

Als gemeente zien wij het als gezamenlijke verantwoordelijkheid van onze samenwerkingspartners om wonen, welzijn en zorg realiseren voor alle doelgroepen die ondersteuning nodig hebben in de gemeente Aalsmeer.

In Aalsmeer werken we aan een optimale combinatie van huisvesting, ondersteuning en zorg zodat onze inwoners zo goed als mogelijk zelfstandig kunnen wonen, werken en deelnemen aan de samenleving. Dit doen we onder meer door het opstellen van de woonzorgvisie, het maken van afspraken met ontwikkelaars over woonconcepten in bouwprogramma's, het programma arbeidsmigranten en inzet op beschut wonen voor bijvoorbeeld mensen met een psychische beperking. Dit heeft ook een verband met het verbeteren van het ontmoeten het mentaal welbevinden en de gezonde leefomgeving in de wijk.

Landelijke ontwikkelingen

- Het programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO)
  Het WOZO-programma van minister Helder heeft als doel om een omslag te maken in de organisatie van de zorg en ondersteuning voor ouderen. Dit programma bevat landelijk ruim € 770 miljoen om in de komende vijf jaar investeringen te doen waarmee ouderen langer thuis kunnen blijven wonen en langer zelfredzaam te blijven. Het programma zet in op drie actielijnen die van belang zijn voor gemeenten:

1. Snel starten met woonzorgvisies en woondeals: in samenwerking met corporaties, zorginstellingen en andere partijen moeten gemeenten woonzorgvisies opstellen. Voor ouderenwoningen moet de regionaal afgestemde bouwopgave worden vastgesteld.
2. Stimuleren van doorstroming: het gaat om informeren, ontzorgen en stimuleren van doorstroming van ouderen. Hiervoor zal het Rijk informatiecampagnes ondersteunen en onderzoek en innovatie stimuleren.
3. Leefomgeving/openbare ruimte geschikt maken voor ouderen.

Bij het opstellen van de Woonzorgvisie voor Aalsmeer zullen we samen met de partners de uitgangspunten van dit programma betrekken bij de visie en het uitvoeringsplan.

Wat doen we al en wat blijven we doen

Aalsmeer heeft al langere tijd aandacht voor inwoners die naast een woning ook specifieke zorg- en of begeleiding nodig hebben, te weten:

- Ouderen: Binnen Aalsmeer zijn er verschillende woonvormen voor senioren: inleun-/aanleunwoningen en zelfstandige (huur)woningen in complexen als Mijnsheerlijckheid, Zuidveste, Laurierhof en (het nog in ontwikkeling zijnde) complex aan de Roerdomplaan. Zorgpartijen verzorgen, deels vanuit de Wmo, zorg en ondersteuning voor deze bewoners.
- Jongeren: Aalsmeer heeft een specifieke regeling voor jongeren waarvan de thuissituatie niet houdbaar is. Deze jongeren krijgen woonruimte en specifieke begeleiding ter voorkoming van opname in een intramurale setting.
- Uitstromers vanuit een intramurale instelling: we hebben afspraken met een woningbouwcorporatie om jaarlijks een aantal woningen beschikbaar te stellen voor deze inwoners.
- Dak- en thuislozen en economisch woningzoekenden: de gemeentelijke inzet hierop is opgenomen in paragraaf 4.9.
- Vergunninghouders: vergunninghouders zijn mensen die na het doorlopen van de asielprocedure een verblijfsvergunning hebben gekregen. Per half jaar krijgt iedere gemeente in Nederland een taakstelling vanuit het Rijk. De vergunninghouders die aan Aalsmeer gekoppeld worden zijn aangewezen op het sociale huursegment. Zodra er een woning beschikbaar is wordt de vergunninghouder gekoppeld aan vluchtelingenwerk die zorgt voor begeleiding en ondersteuning.
- Vluchtelingen: in Aalsmeer verblijft een groot aantal Oekraïense vluchtelingen. Deze mensen verblijven deels bij particulieren, deels in voorzieningen voor arbeidsmigranten en deels in gemeentelijke opvang. Na de eerste crisisfase is het nu tijd om zaken te bestendigen voor begeleiding, ondersteuning en bijvoorbeeld onderwijs.

Wat gaan we (extra) doen en hoe meten we resultaten

Concreet zetten we de volgende acties in:

1. WoonWelzijnZorgvisie
In 2023 stellen we samen met de Koplopersgroep WoonWelzijnZorgvisie[20] de Aalsmeerse WoonWelzijn-Zorgvisie op (ter besluitvorming gemeenteraad begin 2024). In het plan gaan we in op de uitdagingen op het gebied van wonen, welzijn en zorg: (1) de toenemende schaarste aan passende woonvormen/woningen/grond aan de ene kant en (2) het tekort aan zorgpersoneel en de moeilijkheid om het sociale netwerk van mensen met een ondersteuningsbehoefte en een zorgvraag te versterken. Samen met inwoners en maatschappelijke partners willen we een visie opstellen met realistische keuzes. We willen daarbij zoveel mogelijk uitgaan van wat inwoners nodig hebben om zélf regie te blijven voeren over hun leven, samen met hun directe omgeving. Waar ze dat niet kunnen, blijft gemeentelijke ondersteuning van toepassing. We kijken in deze visie naar verschillende groepen van inwoners, dus naast ouderen met een beperking bijvoorbeeld ook naar (licht) verstandelijk beperkten. In de visie nemen we op wat we verwachten te bereiken. In de evaluatie over de nota rapporteren we over de resultaten tot dan toe.

2. Nieuwe woonconcepten
Vanuit inwoners en maatschappelijke organisaties vernemen we dat behoefte is aan het mogelijk maken van nieuwe woonvormen bijvoorbeeld voor kwetsbare ouderen bij nieuw- en verbouwopgaven. Hiervoor hebben we in 2023 al extra aandacht, vooruitlopend op de woonzorgvisie. We maken afspraken met ontwikkelaars over woonconcepten in bouwprogramma's. Deze programma's hebben immers een lange aanlooptijd. En als ze eenmaal in de afrondende fase zitten, zijn aanpassingen vaak moeilijk te realiseren.

4.8 Iedereen kan en mag meedoen in Aalsmeer

Aalsmeer is een gemeente met een grote diversiteit aan inwoners: veel verschillende nationaliteiten, achtergronden, geloofsovertuigingen en seksuele voorkeuren. Naast alle Nederlanders en een grote Poolse gemeenschap, wonen er 91 andere nationaliteiten in Aalsmeer. De populatie van Aalsmeer groeit gestaag en wordt daarbij ook steeds meer divers. Afgelopen jaar was er met name een groei van inwoners uit Oekraïne. In januari 2023 heeft meer dan 10% van onze inwoners een niet-Nederlands paspoort.

Susanne Nienhuis
Directeur taalklassen "Taalsmeer" IKC Triade

Taalsmeer is een school voor Nieuwkomers van 6-12 jaar. Dit zijn speciale groepen waar niet-Nederlandstalige kinderen Nederlands leren. Op dit moment bestaat Taalsmeer uit twee groepen. Het biedt een veilige plek om te wennen aan een nieuwe situatie in een nieuw land met een nieuwe taal. We werken thematisch met de focus op het leren van de Nederlandse taal. We besteden veel tijd aan het begrijpen, spreken, lezen en schrijven van het Nederlands. We vangen de kinderen maximaal 1 jaar op, daarna stromen ze uit naar een passende groep op een reguliere basisschool.

Bij Taalsmeer werken enthousiaste leerkrachten die geschoold zijn in de NT2-didactiek. Ze vinden het leuk om met kinderen uit allerlei verschillende culturen te werken.

20 Koplopersgroep WoonWelzijnZorgvisie bevat diverse professionele partijen die werkzaam zijn op de gebieden Wonen, Welzijn en Zorg, een afvaardiging uit de Adviesraad Sociaal Domein, en de gemeente. Samen met de Koplopersgroep werkt de gemeente aan het opstellen van de Aalsmeerse WonenWelzijnZorgvisie.

Deze diversiteit is tevens een kracht van Aalsmeer: het kan zorgen voor verrijking, kan mensen laten kennismaken met andere culturen en overtuigingen en heeft de mogelijkheid groepen en individuen te verbinden. Dit gaat echter niet altijd vanzelf. Samenleven met zo veel verschillende mensen is soms ook best ingewikkeld.

Terwijl veel bewoners fijn samenleven met anderen in Aalsmeer, staan we ook voor uitdagingen. Gelijke kansen en (fysieke) toegankelijkheid staan hoog in het vaandel, maar zijn helaas nog niet altijd realiteit. Sommige mensen hebben te maken met discriminatie op basis van huidskleur, geslacht, seksualiteit, beperking of identiteit, ook op de arbeids- en woningmarkt. Ook andere ontwikkelingen in de maatschappij maken het onderwerp diversiteit nog relevanter. Zo neemt de kloof tussen arm en rijk toe. Armoede zorgt voor minder kansen. Het niet kunnen spreken van de Nederlandse taal eveneens. Met minimabeleid en taalscholing probeert de gemeente deze effecten te dempen (zie hiervoor de ambitie over Werken en financiele zelfredzaamheid). Daarnaast is het voor inwoners die laaggeletterd zijn minder makkelijk zelfstandig hun leven in te richten. Ook is het steeds lastiger als je niet digitaal vaardig bent. Denk bijvoorbeeld aan de dienstverlening van banken, die grotendeels digitaal is.

Diversiteit gaat over in hoeverre mensen verschillen in de samenleving. Dit is anno 2023 een feit, ook in Aalsmeer. Hoe we daarmee omgaan gaat over inclusie: mag en kan iedereen meedoen. Aalsmeer wil dat inwoners zich thuis voelen in de gemeente, zich geaccepteerd voelen, kunnen meedoen in de samenleving en prettig samenleven met andere inwoners. Dit vraagt iets van de gemeente, maar ook van alle inwoners van Aalsmeer.

Wat doen we al en wat blijven we doen

Aalsmeer heeft al langere tijd een werkgroep toegankelijkheid en inclusie. Deze werkgroep bestaat uit inwoners en medewerkers van de gemeente en houdt zich bezig met de invulling van het VN verdrag Handicap. Aalsmeer is onderdeel van de stuurgroep Laaggeletterdheid, waarin de belangrijkste partners zijn vertegenwoordigd: bibliotheek, vrijwilligerscentrale, Participe, Stichting Lezen en Schrijven en taalaanbieders. Daarnaast maakt Aalsmeer deel uit van de regionale aanpak Laaggeletterdheid Groot Amsterdam. Aalsmeer biedt taalscholing en via het Taalpunt advies en taalcoaching aan iedereen met een taalvraag. Voor kinderen van 6 tot ongeveer 12 jaar hebben we Taalsmeer, een taalklas gericht op het leren van het Nederlands. Na een periode van circa twee jaar stromen de kinderen in het reguliere onderwijs in. Kinderen van 12 jaar en ouder stromen door naar het ISK, de internationale schakelklas. De Aanpak laaggeletterdheid 2022-2026 is vastgesteld. Daarnaast blijven we inzetten op het bereik van anderstaligen, zoals de arbeidsmigranten uit Oost-Europa. De bibliotheek verzorgt aanbod voor 0-100 jaar het gebied van leesplezier, (digitale) geletterdheid, mediawijsheid, ouderbetrokkenheid en het trainen van de professionals. Tevens is er een Leerplein met het Informatiepunt Digitale Overheid voor trainingen en vragen over digitale inclusie.

Wat gaan we (extra) doen en hoe meten we resultaten

Concreet zetten we de volgende acties in:

1. Uitvoeringsplan Diversiteit en Inclusie
We maken een uitvoeringsplan Diversiteit en Inclusie, hierin nemen we mee: sociale samenhang en acceptatie, diversiteit, zichtbaarheid en bewustzijn, emancipatie, antidiscriminatie, en toegankelijkheid. Hiermee voldoen we tevens aan het VN verdrag Handicap. We hebben in dit uitvoeringsplan ook aandacht voor LHBTIQ+. We zetten in op concrete acties die passen in de context van Aalsmeer (zo nodig maatwerk in de verschillende dorpskernen). Hoe we acties meten en rapporteren, nemen we op in het plan.

2. Actieplan Laaggeletterdheid en Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid
Binnen de Aanpak laaggeletterdheid 2022-2026 maken we een actieplan om een beter bereik van Nederlandstalige Laaggeletterden te realiseren. Daarnaast blijven we ons richten op anderstalige laaggeletterden. We gaat daarbij uit van de ondersteuningsbehoefte van de laaggeletterde inwoner. We betrekken de rol van het Sociaal loket bij dit plan in verband met hun signalerings- en doorverwijzingsrolrol. Hoe we acties meten en rapporteren nemen we op in het plan.

Eind 2024 krijgt de gemeente de regierol in de Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid. Kern is het doorbreken van de cyclus van laaggeletterdheid. Samenwerken intern en extern staat hierin centraal. De bibliotheek heeft hierin een coördinerende en uitvoerende rol.

4.9 Hulp bieden die nodig is

A. Signaleren en vergroten bereik volwassenen

Signaleren en vergroten van het bereik maakt onderdeel uit van alle vormen van hulpverlening die de gemeente biedt in het sociaal domein. We merken dat inwoners en professionals niet altijd voldoende zicht hebben op wat de gemeente aan hulpverlening kan bieden en hoe inwoners een verzoek om hulp kunnen doen.

Wat gaan we (extra) doen

We zorgen dat inwoners en professionals beter inzicht krijgen in het aanbod van de gemeente binnen het sociaal domein. De acties hier we hiervoor uitvoeren zijn opgenomen in paragraaf 10 van hoofdstuk 4.

B. Wmo-maatwerkvoorzieningen

Een aantal van onze inwoners met een beperking heeft naast algemene voorzieningen voor korte of langere tijd ook persoonlijke ondersteuning nodig in de vorm van een maatwerkvoorziening[21]. Doel van deze ondersteuning (maatwerkvoorzieningen) is dat inwoners:

1. Een huishouden kunnen voeren
2. Zich kunnen verplaatsen in en om een geschikte woning
3. Zich lokaal kunnen verplaatsen per vervoermiddel
4. Dagelijkse activiteiten hebben (‘dagstructuur’) met als doel zoveel mogelijk zelfregie en zelfredzaamheid.

Wat doen we al, blijven we doen en hoe meten we resultaten

De gemeente biedt op integrale wijze persoonlijke ondersteuning in de vorm van:

a. Woonvoorzieningen
b. Vervoersvoorzieningen (collectief en individueel)
c. Hulp bij het huishouden
d. Rolstoelvoorzieningen
e. Individuele begeleiding Wmo
f. Dagbesteding Wmo (collectieve begeleiding)
g. Respijtzorg en Algemeen Maatschappelijk Werk

Het beroep op de Wmo zal verder stijgen door toename van het aantal ouderen[22]. En doordat van steeds meer mensen met een psychische of verstandelijke beperking wordt verwacht dat zij zelfstandig blijven wonen. Als Aalsmeer geen wijzigingen in beleid doorvoert, stijgen de uitgaven voor individuele Wmo maatwerkvoorzieningen, terwijl de inkomsten niet in gelijke mate meegroeien. Dit vraagt om keuzes in de mate waarin we deze vormen van ondersteuning bieden. Zodat we met de beperkte middelen inwoners zo goed mogelijk kunnen blijven ondersteunen.

We houden hierbij zoveel mogelijk rekening met wat inwoners samen met hun netwerk zelf kunnen. Inwoners en hun netwerk zo passend mogelijk helpen, vraagt om nieuwe vormen van vrijwillige ondersteuning (zie paragraaf 6 Elkaar Helpen), nieuwe woon-welzijn-zorgvormen (zie paragraaf 8 Wonen en zorg) en nieuwe wijzen van samenwerking tussen Wmo en welzijn in de uitvoering.

21 In bijlage 5 is een uitwerking opgenomen van de gemeentelijke algemene en maatwerkvoorzieningen.
22 19% van de Aalsmeerse bevolking is 65+ in 2023, de voorspelling is dat dit 25% is in 2050.

Aanpassingen individuele Wmo-voorzieningen
We voeren de volgende wijzigingen door voor nieuwe aanvragen. We gaan hierbij uit van een streefdatum van 1-1-2024:

1. Verhogen instaptarief en tarief per kilometer Wmo-vervoer
In het huidige beleid zijn de tarieven gebaseerd op het 65+-tarief dat een inwoner betaalt als hij gebruikt maakt van het reguliere openbaar vervoer. De tarieven worden bijgesteld naar het tarief dat door de vervoersregio wordt gehanteerd.

2. Indicatie Hulp bij huishouden volgens ander normenkader
Het oude normenkader dateert uit 2011 en voldoet niet meer aan de nieuwste jurisprudentie. Het nieuwe normenkader uit 2019 voldoet hier wel aan en biedt een grondslag om specifieker te indiceren. We verwachten dat met dit normenkader de indicaties lager worden vastgesteld, met behoud van maatwerk. Diverse gemeenten werken met dit normenkader.

3. Scherper indiceren individuele begeleiding en dagbesteding.
Bij herindiceringen en verlengingen willen we nog zorgvuldiger onderzoeken of de voorgestelde uitbreiding van een indicatie echt nodig is.

4. Budgetplafond per aanvraag voor grote woonvoorzieningen.
Bij grote woonvoorzieningen willen we een budgetplafond van € 10.000 instellen.

Zie voor de financiële effecten ook hoofdstuk 7.

Via het jaarlijkse klanttevredenheidsonderzoek Wmo gaan we na en rapporteren we hoe Wmo-ondersteuning wordt ervaren. In de evaluatie over deze nota rapporteren we over de effecten van de maatregelen.

Landelijke ontwikkelingen: Eigen bijdrage Wmo
Het Rijk is voornemens om een inkomens afhankelijke eigen bijdrage voor de Wmo in te voeren. Deze komt dan in de plaats van het abonnementstarief van € 19 per maand.

C. Cliëntondersteuning
Inwoners van Aalsmeer stellen vragen aan de gemeente over Wmo voorzieningen, Jeugdhulp, Werk en Inkomen en onderwerpen die daarmee te maken hebben zoals onderwijs en wonen.
Er zijn inwoners die vanwege hun beperking behoefte hebben om ondersteund te worden bij vragen of aanvragen voor de gemeente op de genoemde domeinen.

Aalsmeer wil haar inwoners optimaal ondersteunen. De gemeente biedt daarom alle (groepen) inwoners onafhankelijke cliëntondersteuning als kosteloze algemene voorziening voor de terreinen Wmo/zorg, WLZ, ZW, Jeugd, Werk en Inkomen, wonen en onderwijs.

Wat doen we al, blijven we doen en hoe meten we resultaten:

De gemeente heeft voor inwoners die hier gebruik van willen maken onafhankelijke cliëntondersteuning ingekocht bij een externe partij. Deze ondersteuning omvat:
- het geven van informatie en advies;
- uitgebreide vraagverheldering (inclusief nader onderzoek);
- (kortdurende) ondersteuning bij keuzes op diverse levensterreinen;
- steun- en leuncontacten;
- cliëntondersteuning bij geschillenbemiddeling;
- diagnosestelling om te bepalen of iemand een verstandelijke beperking heeft;
- trainingen en cursussen om de cliënt en diens netwerk te versterken en de redzaamheid te vergroten.

Via het jaarlijkse klanttevredenheidsonderzoek Wmo gaan we na en rapporteren we hoe deze ondersteuning wordt ervaren.

D. Maatschappelijk werk en Ouderenadvies
De ondersteuning van onze inwoners omvat ook algemeen maatschappelijk werk en ouderenadvies. Beide worden geboden op basis van de Wmo. Het zijn vormen van hulp die tot doel hebben redzaamheid van inwoners (en hun omgeving) te vergroten en te voorkomen dat huishoudens in grotere problemen of zelfs in een crisissituatie terecht komen.

E. Maatschappelijke Opvang, Beschermd Wonen, Doordecentralisatie en economische dakloosheid
Landelijk is al enkele jaren de beweging van opname naar 'thuis wonen met begeleiding' gaande. Het idee hierachter is dat mensen het beste af zijn in een eigen woning, omdat daar de kans op herstel het grootste is. Die beweging is vertaald in de 'doordecentralisatie' van Maatschappelijke opvang en Beschermd wonen naar Beschermd verblijf en Begeleid thuis .

Aalsmeer geeft dit vorm in Amstelland-regioverband en in nauwe samenwerking met gemeente Amsterdam. Nu is dit nog via een verplichte centrumgemeenteregeling, de gemeente wordt steeds meer zelf verantwoordelijk. Aalsmeer zal blijven samenwerken in regioverband. Alles zelf vormgeven is qua opzet en omvang niet haalbaar.

Daarnaast staan gemeenten sinds 2021 zelf aan de lat om inwoners die economisch woningzoekend zijn geworden te ondersteunen. De opvang van deze woningzoekenden vraagt veel aandacht vraagt vanwege de aard van deze doelgroep met zeer uiteenlopende problematiek en omdat er weinig tijdelijke woonvoorzieningen zijn. Aalsmeer geeft dit vorm in Amstelland-verband.

Wat gaan we (mogelijk) aanpassen

1. Doordecentralisatie naar Begeleid Thuis
We onderzoeken of we per 1 januari 2024 een lokale toegang in kunnen richten voor begeleid thuis. Aalsmeer wil bij voorkeur binnen de gemeentegrenzen het verplichte onderzoek kunnen uitvoeren wat onze inwoners qua ondersteuning nodig hebben en hierover beschikken.

Indicaties voor beschermd verblijf en ook de inkoop van deze vorm van begeleiding wordt momenteel uitgevoerd door centrumgemeente Amsterdam. De komende jaren gaan we na in hoeverre het haalbaar is en meerwaarde heeft deze indicaties zelf uit te voeren en de inkoop zelf vorm te geven. Zodra hierover meer duidelijkheid is, informeren we de gemeenteraad.

2. Economisch woningzoekenden
De ondersteuning aan deze groep bestaat met name uit directe begeleiding en voor een deel van deze inwoners uit het regelen van een tijdelijk woonplek. In 2023 heeft Aalsmeer in Amstellandverband met centrumgemeente Amsterdam gesproken over de inzet en de middelen benodigd voor continuering van de aanpak economisch dakloosheid. De afspraak is dat de Amstelland gemeenten voor de periode 2023 tot en met 2026 via Amsterdam 1 miljoen per jaar ontvangen uit rijksmiddelen (Nationaal actieplan Dakloosheid) voor de aanpak economisch dakloosheid.

4.10 Experimenteren en innoveren

Het sociaal domein is eigenlijk nooit af. Er valt altijd iets aan de gemeentelijke inzet te verbeteren Onze tiende ambitie gaat daar over.

Specifiek op het gebied van kunst, cultuur en sport, en de verbinding tussen sociaal en fysiek domein is een vernieuwing en een integrale aanpak met de rest van het sociaal domein nodig. Dit nieuwe strategische kader is daarom meer gericht op integraal beleid, onder meer door het opnemen van kunst, cultuur en sport. Daarbij zoeken we naar mogelijkheden om vernieuwing en versnelling te bereiken.
Tijdens de conferentie sociaal domein werd duidelijk dat de gemeente een verbeterslag kan doorvoeren als het gaat om (maatschappelijke) initiatieven en communicatie. De gemeente zou initiatieven van Aalsmeerders moeten oppakken. In sommige gevallen hebben onze inwoners zelfs geen overheid meer nodig om in actie te komen, maar speelt er regelgeving waardoor hun initiatief niet zomaar kan of mag.

Duidelijkheid over wat wel kan is dan relevant. Daarnaast zou de gemeente meer naar buiten moeten brengen wat ze te bieden heeft in het sociaal domein. Inwoners weten nu niet altijd voor welke hulp ze bij de gemeente terecht kunnen. En tegelijkertijd is de gemeente nu soms onzichtbaar, terwijl ze toch ondersteuning biedt in de vorm van allerlei maatschappelijke organisaties die ze opdracht geeft en volledig bekostigd. Ook dit zou duidelijker mogen worden.

Wat doen we al en blijven we doen: Right to Challenge

We blijven binnen het sociaal domein hanteren dat inwoners de gemeente kunnen uitdagen. Het gaat dan om het overnemen van taken die de gemeente binnen het sociaal domein uitvoert of laat uitvoeren, voor zover de gemeente deze taken kan en mag overdragen aan (organisaties van/georganiseerde) inwoners. Een belangrijke voorwaarde voor Right to Challenge blijft dat de partij die de gemeente uitdaagt de over te nemen werkzaamheden voor minimaal hetzelfde kwaliteitsniveau moet kunnen uitvoeren, tegen maximaal dezelfde kosten als waarvoor de gemeente dit uitvoert of laat uitvoeren. De voorwaarden voor Right tot Challenge staat in het uitvoeringskader dat het college heeft vastgesteld in februari 2021.

Wat gaan we (extra) doen en hoe meten we resultaten

Concreet zetten we de volgende acties in:

1. Communicatie en informatie
We gaan voor het sociaal domein gestructureerd de informatie en communicatie versterken en begrijpelijk maken voor onze inwoners die minder digi-/taalvaardig zijn.

a. De website van de gemeente wordt aangepast: we maken de online informatie van het Sociaal domein op de website meer toegespitst op doelgroepen. De huidige Pdf-aanvraagformulieren vervangen we door webformulieren. We kijken de komende tijd ook naar de structuur van de website, bijvoorbeeld met duidelijkere overzichtspagina's per onderwerp. Het aanbod vanuit het Sociaal Loket komt dan ook duidelijker in beeld.
b. We bundelen al informatie over het preventieve Jeugdaanbod en over bewegen voor ouderen. Aanvullend hierop zoeken we uit welk aanbod we nog meer periodiek gebundeld kunnen uitbrengen voor bepaalde groepen inwoners. Daarbij kijken we naar digitaal uitbrengen en waar relevant tevens fysiek/gedrukt.
c. We brengen in een beperkte oplage de gemeentegids uit als fysieke gids in groot lettertype, gericht op algemene informatievoorziening aan ouderen.
d. In 2024 doen we samen met onze partners een campagne over het sociaal domein (krant, social media, radio...). Hierin maken we duidelijk wat de gemeente te bieden heeft en welke rol de gemeente heeft
e. We onderzoeken of we bij subsidies duidelijker naar voren kunnen laten komen dat subsidieaanvragers hun activiteiten uitvoeren '(mede) mogelijk gemaakt' door de gemeente Aalsmeer.
f. We gaan na of we gemeentelijk informatiemateriaal in nog meer talen moeten aanbieden.

Over (de resultaten van) al deze acties rapporteren we in de evaluatie over deze nota.

2. Kansrijke initiatieven tijdelijk ondersteunen

a. Als we benaderd worden met innovatieve (maatschappelijke) voorstellen van (groepen) inwoners en organisaties gaan we actief hierover met ze in gesprek. Onze nieuwe wijkregisseur zal hier vermoedelijk een rol in gaan spelen (zie ook de paragraaf Je goed voelen, welzijn en ontmoeten in je eigen). En group buurtwerk helpt jongeren bij het verder uitwerken van hun ideeën.
b. We werken in dit kader ook een belangrijk onderdeel van het raadsprogramma uit: 'in elke wijk een wijkcentrum'. In 2023 zijn we reeds enkele malen over dit onderwerp benaderd met verzoeken en ideeën.

We rapporteren over de innovatieve (maatschappelijke) voorstellen en in hoeverre we hier als gemeente aan hebben kunnen bijdragen in de evaluatie over deze nota.

5 ZIJN WE GOED BEZIG?

Aalsmeer is een mooie gemeente waar inwoners graag wonen. Met veel van onze inwoners gaat het goed en dat is best begrijpelijk. Ieder mens heeft immers behoefte aan aandacht, geborgenheid en 'er toe doen' en we hebben allemaal een verantwoordelijkheid om naar elkaar om te zien. En de Aalsmeerse samenleving is van oudsher een hechte samenleving waar inwoners er voor elkaar zijn en veel onderlinge verbanden hebben.

5.1 Nieuw beleid evalueren

We kiezen er voor het in deze nota geformuleerde strategisch beleid tijdig te evalueren: hebben we gedaan wat we voorgenomen hebben en wat hebben we hiervan geleerd.
Dit doen we op de volgende manieren:

1. We maken een vertaling van de acties uit deze nota en nemen deze op in onze P&C-documenten. Zie bijlage 3,
2. We werken met cijfers en indicatoren die we periodiek meten. Ook voeren we kwalitatief onderzoek uit. Zie onder en in bijlage 4.
3. We evalueren deze strategische nota de tweede helft van 2025. De ervaringen uit deze bestuursperiode kunnen dan worden meegegeven voor de volgende bestuursperiode,
4. Daarnaast nemen we in onze uitvoeringsplannen op in hoeverre en wanneer we deze evalueren (zie voor een overzicht van de uitvoeringsplannen bijlage 6).

5.2 Een sturingsmodel voor Aalsmeer

In haar rapport Onderzoek naar sturing in het Sociaal Domein in de gemeente Aalsmeer van oktober 2020, concludeert de rekenkamer dat Aalsmeer de afgelopen jaren geen duidelijk sturingsinformatie op het sociaal domein heeft gehad. De gemeente realiseert zich dat het sociaal domein zich moeilijk laat meten, maar dat dit niet onmogelijk is. Andere gemeenten blijken nogal wisselend te slagen in het benoemen van heldere doelen, het vertalen in wat ze willen bereiken en welke acties ze vervolgens gaan uitvoeren. Het benoemen van passende indicatoren en hoe ze deze meten blijkt nog moeilijker. Ofwel: Aalsmeer is niet de enige gemeente die worstelt met sturing in het sociaal domein en meetbaar beleid.

De gemeenteraad wil komen tot nieuwe set van indicatoren (Procesnotitie Sociaal Domein en motie Indicatoren Sociaal Domein 2). Een raadswerkgroep heeft uitgezocht hoe de raad beter zou kunnen sturen met behulp van indicatoren en kwalitatieve informatie. Het aanbrengen van focus door het voorkomen van een overvloed aan meetgegevens was een belangrijk uitgangpunt.

De raadswerkgroep heeft het 4R-model van Robert Simon vrij vertaald waardoor het praktisch en goed bruikbaar is voor Aalsmeer. We krijgen dan:

1. Beliefs system
Een aansprekende/duidelijke missie.
- We nemen in deze nota een duidelijke missie op met een doel en kernopgaven (zie hoofdstuk 2).

2. Boundary system
Een beschrijving van wat de gemeente wel en niet gaan doen en voor wie.
- We geven aan wat we doen en wat niet, en voor wie. In hoofdstuk 2 zijn uitgangspunten opgenomen die grenzen stellen aan wat we doen voor wie. Verder heeft Aalsmeer in de vorm van tien ambities in hoofdstuk 4 positief geformuleerd wat ze wil bereiken (en dus ook wat niet).
- Per ambitie in deze strategische nota benoemen we wat er speelt, wat we al doen en wat we gaan doen. Ook geven we aan hoe en wanneer we meten wat we willen bereiken en wanneer we hierover rapporteren. In hoofdstuk 4 hebben we dit in de paragrafen over de tien ambities uitgewerkt.

3. Diagnostic control system
Een behapbare set van cijfers/meetgegevens waardoor de raad weet hoe het gaat. En desgewenst keuzes kan maken waar de komende tijd extra aandacht aan te besteden.
- We gebruiken een set van cijfers/meetgegevens (zie bijlage 4). Hierover rapporteren we elk jaar in de P&C cyclus. Daarbij willen we de gemeentelijke taken van het sociaal domein uitvoeren binnen de begroting.
- We leveren diverse gegevens aan voor benchmarks met andere gemeenten (waarstaatjegemeente.nl) en voeren (verplichte) cliëntervarings- en andere onderzoeken uit.

4. Interactive control system
Een aantal indicatoren voor specifieke onderwerpen die de raad deze raadsperiode extra wil volgen en monitoren. Daarnaast de keuze voor beleidsonderwerpen waar kwalitatief/ verdiepend klantervaringsonderzoek naar gedaan wordt. Dit om inhoudelijk en kwalitatief beter zicht te krijgen op de resultaten en mogelijk effecten van het beleid.
- We monitoren met indicatoren de (beleid-)onderwerpen schuldhulpverlening, gezondheid/bewegen en psychische problematiek. In bijlage 4 zijn de indicatoren voor deze onderwerpen uitgewerkt. Het college rapporteert elk jaar in de P&C-cyclus over deze indicatoren.
- We voeren deze bestuursperiode een verdiepend klantervaringsonderzoek uit naar ons aanbod mantelzorgondersteuning om een goed beeld te krijgen wat de gemeentelijke inzet voor mantelzorgers en hun naasten exact betekent. De gemeenteraad ontvangt de rapportage van dit onderzoek.

6 TOEGANKELIJK EN BETROUWBAAR VANGNET BIEDEN

Wij willen dat de gemeentelijke dienstverlening voor inwoners makkelijk toegankelijk is. Onze hulp en ondersteuning moet snel, efficiënt en effectief worden geboden aan iedereen die dat nodig heeft. En bij wie hulp uit eigen netwerk niet beschikbaar of toereikend is. We werken daarbij in onze uitvoering vanuit de menselijke maat (zie hoofdstuk 1).

Bij stapeling van problematiek die zich uitstrekt over meerdere terreinen (bijvoorbeeld Wmo en Werk en Inkomen) moeten de hulp en ondersteuning naadloos op elkaar afgestemd zijn en in samenhang worden geboden. Een goede samenwerking met bijvoorbeeld huisartsen en scholen is daarbij essentieel.

We hebben de gemeentelijke dienstverlening op het gebied van Wmo/welzijn, Jeugdhulp en Werk en inkomen als volgt georganiseerd:

Toegang tot hulp en ondersteuning

- **Het Sociaal Loket**

Het Sociaal Loket is de integrale toegang Sociaal Domein. Inwoners kunnen op inloop terecht in het raadhuis, telefonisch of per mail met vragen over jeugdhulp, Wmo/zorg, welzijn, minimaregelingen, schuldhulpverlening en urgente woonproblematiek. Het Sociaal Loket is niet als een vast team georganiseerd, maar bestaat uit roulerende medewerkers vanuit de verschillende vakteams. Zij werken een dag(deel) per week in het loket en verspreiden de kennis die zij opdoen in het loket vervolgens in het eigen vakteam.

Het loket geeft aan de inwoners en mantelzorgers informatie en advies, voert een vraag-verhelderingsgesprek, bekijkt met de inwoner de mogelijkheden in het preventieve voorveld en/of welke ondersteuning vanuit de gemeente nodig is. Het helpt waar nodig bij het indienen van aanvragen en is een aanspreekpunt voor de omgeving wanneer er ernstige zorgen om een inwoner zijn (Meldpunt Zorg). Inwoners kunnen tevens een onafhankelijke cliëntondersteuner inschakelen als zij dat wensen.

Het loket is daarnaast ook de toegang tot het Sociaal Team en schakelt deze in wanneer ondersteuning nodig is voor problemen op meerdere leefgebieden. Het loket werkt samen met Participe, MEE cliëntondersteuning, Mantelzorg & Meer en vrijwilligersorganisaties.

- **Jeugdhulpverlening via basisscholen**

De jeugdhulpverleners van de gemeente werken een deel van hun tijd vanuit de diverse basisscholen in Aalsmeer. Op deze wijze zijn ze goed benaderbaar voor ouders en leerkrachten. Hierdoor kunnen problemen in een vroeg stadium worden herkend. Op middelbare scholen is schoolmaatschappelijk werk aanwezig.

- **Via de huisarts of andere professionals**

Vanuit de jeugdhulpverlening vult de gemeente de rol van Praktijkondersteuner Huisarts Jeugd (PoH Jeugd) in. Deze medewerker heeft specialistische kennis over de ondersteuning van jeugdigen en hun ouder(s)/verzorger(s) en kan de huisarts helpen met diagnosestelling en mogelijk effectieve interventies (/doorverwijzing naar specialistische jeugdhulp). Daarnaast kunnen huisartsen en andere professionals direct met het Sociaal Team overleggen in het geval van multiproblematiek en inwoners bij het Sociaal Team aanmelden.

Sociaal Team (multiprobleem aanpak, ondersteuning bij meervoudig complexe problematiek)
De gemeente heeft een multidisciplinair team dat zich richt op de ondersteuning van inwoners met meervoudige complexe problematiek waar regie bij nodig is: Het Sociaal Team. Dit team richt zich op het vergroten van redzaamheid en zelfregie en het toewerken naar een duurzame oplossing, zodat inwoners weer grip op het leven ervaren. Extra focus ligt op het borgen van de veiligheid van kinderen en kwetsbare personen.

Het Sociaal Team is bij uitstek een multidisciplinair team, met medewerkers vanuit verschillende specialismen. Het Sociaal Team richt zich onder meer op: (1) huishoudens met problemen op twee of meer leefgebieden, waarbij sprake is van beperkte redzaamheid of het ontbreken daarvan, (2) overlastgevers en zorgmijders (met en zonder psychiatrische problematiek), (3) huishoudens waar huiselijk geweld speelt, (4) huishouden in een zorgtraject na een Tijdelijk huisverbod, (5) huishoudens waar meervoudige en transgeneratieve problematiek speelt.

Daarnaast vervult het Sociaal Team de rol van Proces voor het traject Intensieve Hulpverlening 13 Weken (IhV13w). Dit is een traject voor gezinnen met minderjarige kinderen waarin geprobeerd wordt te voorkomen dat een gedwongen traject gericht op jeugdbescherming ingezet wordt. Door gecombineerde inzet van uit de volwassen-GGZ en jeugdhulpaanbieders worden ouders gedurende het traject intensief gemotiveerd om de onveiligheid van kinderen in hun gezin te verminderen en tot ‘goedgenoeg’ ouderschap te komen. Hiermee leveren we gezamenlijk met aanbieders een belangrijke bijdrage aan de hele jeugdveiligheidsketen en de zorg voor kinderen en hun ouders.

De toegang naar het Sociaal Team verloopt via het Sociaal Loket of via zorgprofessionals. En is daarmee niet rechtstreeks toegankelijk voor inwoners.

Multidisciplinair overleg (MDO)
Ons beleid is één huishouden, één plan, één regisseur. Bij een casus waarbij meerdere partijen betrokken zijn is het nodig om multidisciplinair overleg (MDO) te voeren. Iedere medewerker kan een MDO initiëren. Ook bij spoed/crisis situaties wordt MDO gevoerd. Voor een MDO bij aanvang van een casus is toestemming van de inwoner/het huishouden nodig (tenzij de veiligheid in het geding is). Zij zijn in principe altijd zelf aanwezig bij het MDO. Het draait immers om regie van de inwoner en het ondersteunen hiervan.

Regie
De Casusregisseur is regievoerder op proces. Hij maakt afspraken, monitort deze, heeft overzicht en heeft alle signalen en terugkoppelingen in beeld. Als het Sociaal Team betrokken is bij de casus is de Sociaal Team-medewerker de casusregisseur, tenzij anders is afgesproken. Bij opschaling naar een Gecertificeerde instelling (GI) zijn zij de casusregisseur. De casusregisseur handelt met toestemming van de cliënt, tenzij de veiligheid van de cliënt of de kinderen in het geding is.

Outreachend werken
Naast hun werk vanuit het gemeentehuis gaan de medewerkers in voorkomende gevallen ook op huisbezoek. Daarnaast zijn jeugdhulpverleners actief op de Aalsmeerse basisscholen. Op deze manier zijn ze direct benaderbaar voor ouders en leerkrachten. Problemen kunnen zo in een vroeg stadium worden herkend.

Hulpaanbod en contractering
Via aanbesteding koopt de gemeente een divers hulpaanbod in. Over het algemeen contracteert de gemeente meerdere aanbieders binnen een raamcontract. Op deze wijze kunnen inwoners zoveel mogelijk zelf een keuze maken voor een bepaalde aanbieder. Ook kan het een manier zijn om wachtlijsten bij een bepaalde aanbieder te omzeilen door voor een andere aanbieder te kiezen. Daarnaast kunnen inwoners kiezen of zij hulp in natura of een persoonsgebonden budget willen ontvangen. Het contractmanagement maakt afspraken met aanbieders over de dienstverlening, het resultaat, de prijs en de kwaliteit.

PGB
Aalsmeer ziet het PGB als een belangrijke aanvulling op de ondersteuning vanuit de gemeente. De gemeente wil maatwerk bieden aan haar inwoners. Soms is de beste oplossing niet te realiseren via gecontracteerd aanbod, dan biedt een PGB uitkomst. Bij de Wmo kan de keuze gemaakt worden tussen PGB en door de gemeente gecontracteerde zorg in natura. Vanuit de Jeugdwet is een PGB een individuele voorziening als aanvulling op de geboden jeugdhulp.

7 FINANCIËN

De opgave hoe we nu en in de toekomst grip kunnen houden op de uitgaven binnen het Sociaal Domein houdt ons al langere tijd bezig. Als gemeente zijn wij de afgelopen jaren door de transities in toenemende mate risicodragend geworden voor de kosten binnen het sociaal domein. Terwijl wij als gemeente maar beperkt invloed kunnen uitoefenen op ontwikkelingen die spelen binnen de samenleving en keuzes die gemaakt worden door de landelijke overheid.

De vertaling van het beleid voor het sociaal domein is in Aalsmeer vastgelegd in programma 1 Sociaal Domein en programma 2 Onderwijs en ontplooiing van de gemeentelijke programmabegroting. Daarin zijn in een aantal thema's diverse onderwerpen nader uitgewerkt. De acties en doelen uit deze nota kunnen worden uitgevoerd binnen de bestaande budgetten zoals opgenomen in de begroting 2024 en verder. De ambities vanuit het coalitieakkoord 2023-2026 zijn hierin vertaald.

Het sociaal domein omvat met ca. € 38 miljoen aan uitgaven 36% van het totaal van de gemeentelijke begroting. Net als in voorgaande nota is het uitgangspunt dat de uitgaven Sociaal Domein binnen de beschikbare budgetten blijven. Met de motie RAP raad uit juni 2020 is besloten dat budgettaire overschrijdingen opgelost dienen te worden binnen het Sociaal Domein. Hiertoe is een bestemmingsreserve Sociaal Domein ingesteld.

In de programmabegroting 2023 zijn (oplopende) taakstellingen opgenomen vanaf 2024 op de jeugd en de Wmo. Op het moment van het afronden van deze nota wordt aan deze taakstellingen nader invulling gegeven. Daar waar het de dienstverlening van onze cliënten raakt vragen wij advies aan de Adviesraad Sociaal Domein. Over de voortgang van de invulling van deze taakstellingen legt het college verantwoording af aan de raad in de gemeentelijke P&C documenten.

Ondanks voorgaande uitgangspunten en besluiten staat het meerjarenbeeld nog altijd onder druk. Dat betekent dat we nieuwe, aanvullende keuzes in de toekomst niet kunnen uitsluiten. Bij wijzigend beleid met financiële consequenties vanuit de overheid worden deze indien noodzakelijk binnen de planning en control-cyclus geclaimd.

Het streven naar goede, kwalitatieve ondersteuning aan onze inwoners blijft centraal staan. Financiële uitdagingen mogen dit niet tekortdoen. De ambitie en de maatschappelijke resultaten die wij nastreven in deze nota moeten echter uitgevoerd worden binnen de huidige begroting. Nieuw voor oud is een belangrijk uitgangspunt. De keuzes moeten we met elkaar maken.

Ontwikkelingen

Abonnementstarief Wmo
Om de houdbaarheid van de Wet maatschappelijke ondersteuning te verbeteren overweegt het Rijk om voor alle Wmo-voorzieningen waar nu het abonnementstarief voor geldt, een inkomensafhankelijke eigen bijdrage in te voeren. Hoe de nieuwe, inkomensafhankelijke eigen bijdrage er precies uit komt te zien wordt nog uitgewerkt. Wel is bekend dat het Rijk de algemene uitkering vanaf 2026 met de eerder toegekende compensatie na invoering van het abonnementstarief verlaagt (€ 280.000).

Hervormingsagenda Jeugd
In de meicirculaire 2023 zijn middelen beschikbaar gesteld voor de Hervormingsagenda Jeugd tot en met 2025. De beschikbaarstelling voor de middelen vanaf 2026 vindt plaats na het advies van de deskundigencommissie en de besluitvorming daarover.

Randvoorwaarden

Open einde regelingen
Zowel de Wmo 2015, als de Jeugdwet en de Participatiewet zijn ‘open einde’ regelingen. Een ‘open einde’ regeling is een rijksbegrotingsbesluit waarbij aan een financiële regeling geen budgettair plafond wordt toegekend. Hierdoor kunnen wij bij de uitvoering van deze wetten geen limiet aanbrengen. Het rijksbudget dat de gemeente ontvangt voor de participatiewet en de bedragen voor Wmo 2015 en Jeugdwet in de totale algemene uitkering van het gemeentefonds zijn wel gelimiteerd. Daarbij speelt de vergrijzing en de onzekerheid over de ontwikkeling van de gemiddeld hogere kosten per kind een rol in de ontwikkeling van de kosten.

Als de financiële effecten van de interventies zoals genoemd in hoofdstuk 4, paragraaf 3 bij ‘Dit doen we al...’ en het vierde actiepunt in dezelfde paragraaf onvoldoende zijn, kan er spanning ontstaan tussen de meerjarenbegroting en de exploitatie. Externe ontwikkelingen kunnen daarnaast ook het effect van deze interventies teniet doen (zoals een plotselinge toename van de zorgvraag onder jeugdigen).

Om deze interventies goed uit te kunnen (laten) voeren heeft Aalsmeer met de AA-organisatie in 2023 afspraken gemaakt over extra inzet/capaciteit. Deze afspraken zijn gemaakt voor de jaren 2023-2025. Vanaf 2026, dus nog in de huidige collegeperiode, lopen deze afspraken af. Op dat moment moet worden besloten in hoeverre deze investering in inzet wordt voortgezet om doelmatige zorg te blijven garanderen (en daarmee kostenbesparingen te realiseren). In lijn met de afspraken die hierover met de raad zijn gemaakt dient de AA-organisatie in dat geval voorstellen te doen om vermindering van andere dienstverlening te continueren of met andere voorstellen ter dekking van deze kosten te komen.

(Buiten-)sportvoorzieningen
Zoals uit deze nota naar voren komt is het beschikbaar zijn van adequate (buiten)sportvoorzieningen relevant voor de invulling van de doelen die in deze nota zijn opgenomen. De financiële budgetten hiervoor zijn geen onderdeel van het Sociaal Domein en daarmee geen onderdeel van deze paragraaf van de nota. Op het moment dat deze nota wordt afgerond vinden nog diverse onderzoeken plaats naar de meest logische keuzes over (toekomstbestendige) (buiten)sportaccommodaties passend binnen het Aalsmeerse financieel meerjarenbeeld. Deze worden op een later moment aan college en raad voorgelegd.

Planning en controlcyclus

De taakvelden 4.2 Onderwijshuisvesting tot en met 5.6 Media en 6.1 Samenkracht en burger-participatie tot en met 7.1. Volksgezondheid omvatten de uitgaven en inkomsten van het Sociaal Domein per begrotings-/ realisatiejaar. In de programmabegroting/ jaarstukken is jaarlijks een apart overzicht van de uitgaven en inkomsten op deze taakvelden opgenomen.

In onderstaande tabellen zijn de budgetten van programma 1 en 2 zoals deze in de programmabegroting 2024 meerjarig zijn opgenomen vertaald:

Programma 1 Sociaal domein

Bedrag x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting 2024			Begroting	Begroting	Begroting
Programma	**2022**	**2023**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**2025**	**2026**	**2027**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-4.920	-2.924	4.219	356	-3.863	-3.814	-3.409	-3.409
6.2 Toegang en eerstelijnsvoor-zieningen	-1.810	-2.365	3.028	0	-3.028	-2.983	-2.595	-2.594
6.3 Inkomensregelingen	-3.021	-1.101	6.584	5.054	-1.530	-1.530	-1.500	-1.500
6.4 WSW en beschut werk	-725	-714	734	0	-734	-674	-666	-671
6.5 Arbeidsparticipatie	-490	-495	578	0	-578	-578	-578	-578
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	-1.149	-1.222	1.481	0	-1.481	-1.473	-1.468	-1.458
6.7 Maatwerkdienstverlening 18+	-426	0	0	0	0	0	0	0
6.71 Hulp bij het huishouden (Wmo)	-1.873	-2.053	2.094	0	-2.094	-2.055	-2.029	-1.977
6.71b Begeleiding (Wmo)	-1.863	-675	1.331	164	-1.167	-1.152	-1.142	-1.122
6.71c Dagbesteding (Wmo)	0	-741	757	0	-757	-743	-734	-717
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-6.660	0	0	0	0	0	0	0
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	-35	-6.033	6.105	0	-6.105	-6.378	-6.237	-6.212
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	0	-1.000	1.039	0	-1.039	-1.039	-1.039	-1.039
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/ GGZ-verblijf	0	-440	457	0	-457	-457	-457	-457
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-98	0	0	0	0	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-401	0	0	0	0	0	0	0
6.82a Jeugdbescherming	0	-593	570	0	-570	-570	-570	-570
7.1 Volksgezondheid	-1.243	-1.272	1.417	0	-1.417	-1.413	-1.413	-1.413
Totaal saldo van baten en lasten	**-24.712**	**-21.628**	**30.393**	**5.574**	**-24.819**	**-24.859**	**-23.838**	**-23.717**
Reservemutatie	-1.908	0	0	184	184	150	150	0
Resultaat	**-26.621**	**-21.628**	**30.393**	**5.757**	**-24.635**	**-24.709**	**-23.688**	**-23.717**

Programma 2 Onderwijs en ontplooiing

Bedrag x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting 2024			Begroting	Begroting	Begroting
Programma	**2022**	**2023**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**2025**	**2026**	**2027**
4.2 Onderwijshuisvesting	-1.272	-1.167	1.463	395	-1.067	-967	-968	-974
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.138	-1.080	1.577	255	-1.322	-1.322	-1.322	-1.322
5.1 Sportbeleid en activering	-1.575	-1.613	1.832	0	-1.832	-1.819	-1.807	-1.687
5.2 Sportaccommodaties	-431	-40	1.210	940	-270	-278	-246	-218
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	-307	-347	582	0	-582	-460	-422	-374
5.4 Musea	-145	-150	158	0	-158	-158	-158	-158
5.5 Cultureel erfgoed	-76	-88	86	0	-86	-86	-86	-86
5.6 Media	-500	-532	589	0	-589	-589	-559	-559
Totaal saldo van baten en lasten	-5.444	-5.017	7.496	1.590	-5.906	-5.679	-5.568	-5.378
Reservemutatie	14	25	0	25	25	25	25	25
Resultaat	**-5.430**	**-4.992**	**7.496**	**1.615**	**-5.881**	**-5.654**	**-5.543**	**-5.353**

BIJLAGE 1 BEGRIPPEN EN AFKORTINGENLIJST

Algemene Voorziening	Elke vorm van professionele begeleiding die vrij toegankelijk is voor de doelgroep. Een algemene voorziening wordt groepsgewijs aangeboden, waarbij de doelgroep per afzonderlijke voorziening kan verschillen.
Beperking	Deze aanduiding wordt gebruikt om te verwijzen naar vaardigheden die niet of niet meer optimaal gebruikt kunnen worden.
Cliëntondersteuning	Cliëntondersteuning richt zich op het versterken van de eigen kracht en het versterken van het netwerk, onder andere door mantelzorgers te ondersteunen en vrijwilligers in te zetten.
Community building	Het opbouwen of versterken van een gemeenschap binnen een gebied (zoals een buurt). De participanten delen een doelstelling of hebben dezelfde interesses. Sociale motivaties kunnen een overweging zijn om een gemeenschap op te bouwen en te onderhouden.
Eén huishouden, één plan, één hulpverlener	Een instrument voor coördinatie van zorg wanneer er meerdere professionals bij een huishouden betrokken zijn.
Eerstelijns zorg	Alle zorg die direct toegankelijk is voor de cliënt, zoals huisartsen en maatschappelijk werk.
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
Indicatie	Huidige vorm van besluit waarin staat of iemand recht heeft op zorg. Wanneer dat het geval is, staat ook vermeld hoeveel zorg deze persoon krijgt en voor welke periode. De indicatiestelling bestaat in hoofdlijnen uit drie stappen: de aanvraag, een onderzoek en een indicatiebesluit.
Informatie en advies	Met 'geven van informatie en advies' wordt gedoeld op activiteiten die de inwoner de weg wijzen in het veld van maatschappelijke ondersteuning. Het kan hierbij zowel gaan om algemene voorzieningen zoals (voldoende) informatiepunten, als om meer specifieke voorzieningen zoals een individueel advies, of hulp bij de verheldering van een ondersteuningsvraag.
Kansrijke Start	Het programma Kansrijke Start is een landelijk programma dat lokaal wordt ingevuld. Het programma heeft tot doel (aanstaande) kwetsbare ouders helpen zodat hun kinderen zo gezond mogelijk hun leven starten. De eerste 1.000 dagen van het kind zijn hierbij van doorslaggevend belang. Kansrijke Start richt zich op de zorg en ondersteuning aan kwetsbare gezinnen in deze periode.
Kwetsbare inwoner	Inwoners die (tijdelijk) niet in staat zijn de regie over hun eigen leven te voeren.
Lief & Leedstraten	In een Lief & Leedstraat besteden bewoners extra aandacht aan een buur als dat nodig is. Bijvoorbeeld als iemand veel alleen is, net uit het ziekenhuis komt of een naaste heeft verloren. Zo dragen buren bij aan het bestrijden van eenzaamheid en houden ze een oogje op elkaar. Dat laatste gebeurt ook op vrolijke momenten zoals bij de geboorte van een baby, een nieuwe baan of het behalen van een diploma. Zo ontstaan warme, zorgzame straten en iedereen kan meedoen.
Maatwerkvoorziening	Een maatwerkvoorziening wordt na onderzoek door de gemeente afgestemd op de individuele inwoner en persoonlijk verstrekt: voor een maatwerkvoorziening is wettelijk een beschikking vereist.

Mantelzorger	Mantelzorg is zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt gegeven aan een hulpbehoevende door één of meerdere leden van diens directe omgeving, waarbij de zorgverlening direct voortvloeit uit de sociale relatie.
Participatie	(1) Actieve deelname van inwoners aan de maatschappij, (2) het meedenken en/of leveren van input voor (gemeentelijk) beleid en de uitvoering hiervan.
Ondersteuningsplan	Hierin wordt de zorgvraag en de ondersteuning die door de gemeente wordt geleverd vastgelegd.
PGB	Persoonsgebonden budget.
Preventie	Preventie is gericht op het voorkomen dat er problemen ontstaan door van tevoren in te grijpen.
Respijtzorg	Hierbij wordt de zorg die de mantelzorger normaliter uitvoert tijdelijk overgenomen door een beroepskracht om de mantelzorger te ontlasten.
Sociaal Loket	Het Sociaal Loket van de gemeenten Aalsmeer en Aalsmeer biedt inwoners toegang voor al hun hulpvragen.
Sociaal Team	Het Sociaal Team ondersteunt inwoners die complexe problemen hebben en er zelf (tijdelijk) niet meer uitkomen. Het team gaat op huisbezoek en maakt samen met de klant een ondersteuningsplan die antwoord geeft op de hulpvragen van de inwoner.
Signalering	Het opvangen van en betekenis toekennen aan gebeurtenissen binnen en buiten de beroepspraktijk, die de sociale omstandigheden van de (potentiële) cliënten negatief kunnen beïnvloeden. Signaleren is direct dan, wel indirect, gericht op verbetering van de situatie van (potentiële) cliënten.
Specialistische Zorg	Specialistische zorg is zorg die buiten de wijk wordt georganiseerd op bovenregionale schaal. Deze zorg is niet vaak nodig en te duur om op gemeentelijk niveau te organiseren.
Vroegsignalering	Het in een zo vroeg mogelijk stadium in beeld brengen van inwoners met problemen om vroegtijdige hulpverlening mogelijk te maken. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van daadwerkelijke signalen en outreachende hulpverlening.
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Zelfredzaamheid	Het vermogen om zelfstandig je leven te leiden en om je eigen problemen op te lossen

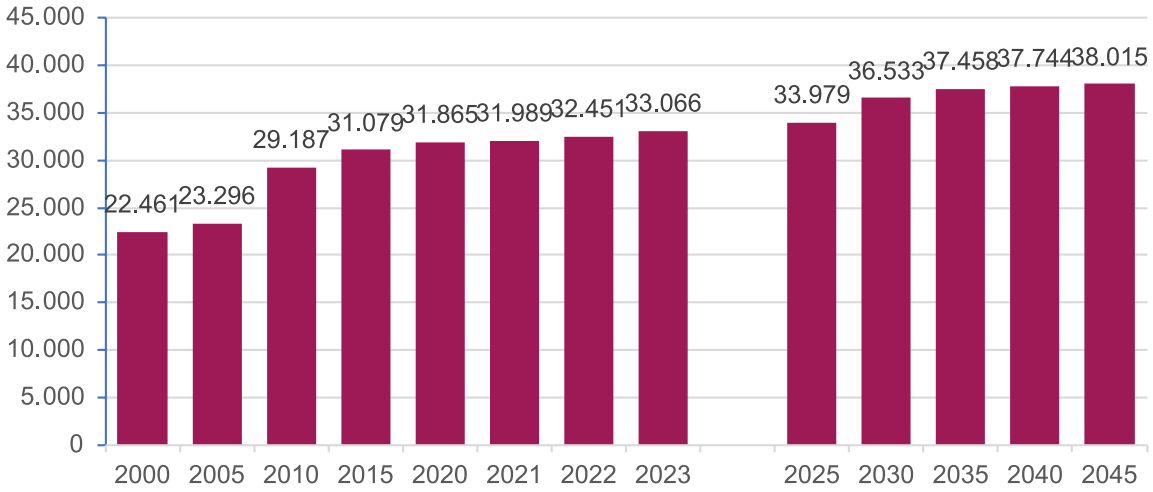
BIJLAGE 2

AALSMEER IN CIJFERS

Bevolkingsgroei

Op 1 januari 2023 telde Aalsmeer 33.066 inwoners, een stijging van 615 inwoners ten opzichte van vorig jaar. De groei is gedeeltelijk te verklaren door de komst van ruim 400 personen uit de Oekraïne. Daarnaast zijn woningbouwprojecten voltooid, waaronder migrantenhuisvesting. De komende jaren zal Aalsmeer nog verder door groeien qua inwonertal, naar verwachting tot boven de 35.000. Vooral in het oostelijke deel van Aalsmeer staan nog veel woningbouwprojecten op de planning.

Bevolking Aalsmeer 2000-2023 en bevolkingsprognose 2025-2045

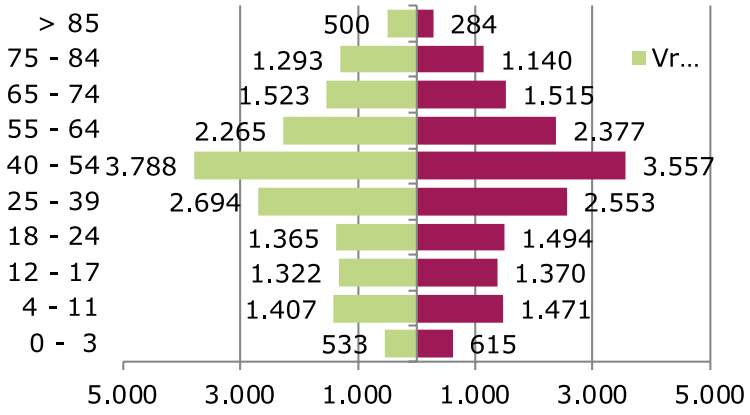

Bevolkingssamenstelling

Leeftijd

Veruit de meeste Aalsmeerders zijn tussen 40 en 54 jaar oud, zo laat onderstaande bevolkingspiramide laat zien. Eén op de vijf inwoners (6.718) is jonger dan 18 jaar en één op de tien is 75 jaar of ouder (3.217). De gemiddelde leeftijd is met 42,0 iets lager dan het landelijk gemiddelde (42,4 jaar).

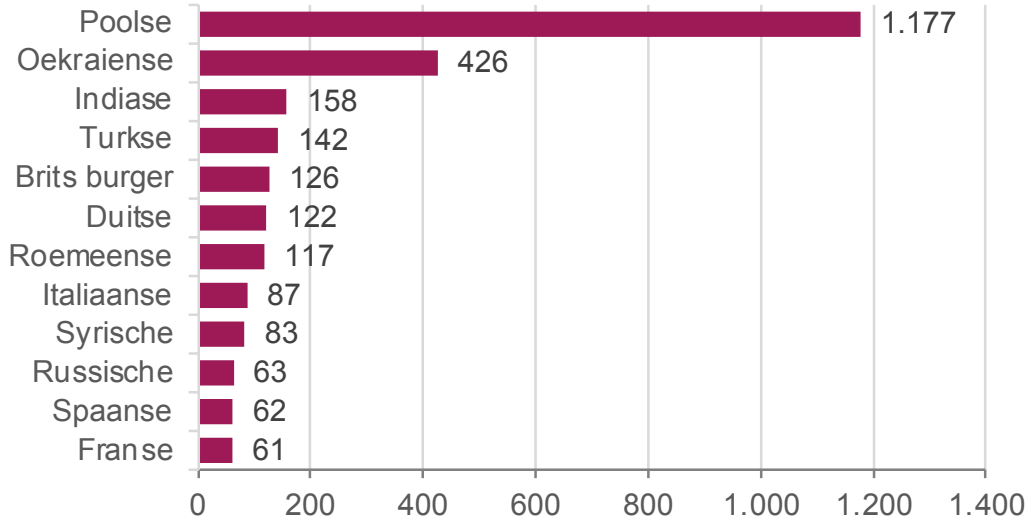
Bevolking naar leeftijdsklasse en geslacht, 1 januari 2023

Nationaliteit

In Aalsmeer wonen in 2023 93 verschillende nationaliteiten. Veruit de meeste niet-Nederlanders zijn EU burgers, vooral Polen. Grootste stijger is uiteraard het aantal Oekrainers. De afgelopen jaren is het aantal inwoners met een niet-Nederlands paspoort over de hele linie gestegen. In 2013 had 5,5% van de Aalsmeerders een niet-Nederlands paspoort, in 2023 is dat 10,7%.

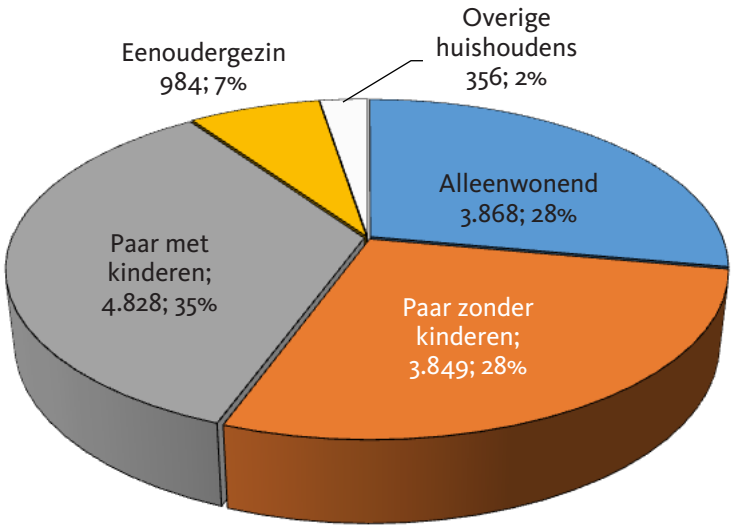
Bevolking naar nationaliteit, 1 januari 2023

Huishoudens

De 33.066 inwoners wonen in 13.885 huishoudens. De verdeling van de huishoudens naar type staat in hieronder weergegeven. 28% van de huishoudens bestaat uit een alleenwonende, een even groot percentage bestaat uit twee personen. Gezinshuishoudens vormen een meerderheid in Aalsmeer: 35% van de huishoudens is een tweeoudergezin en 7% een eenoudergezin.

Huishoudens naar samenstelling, 1 januari 2023

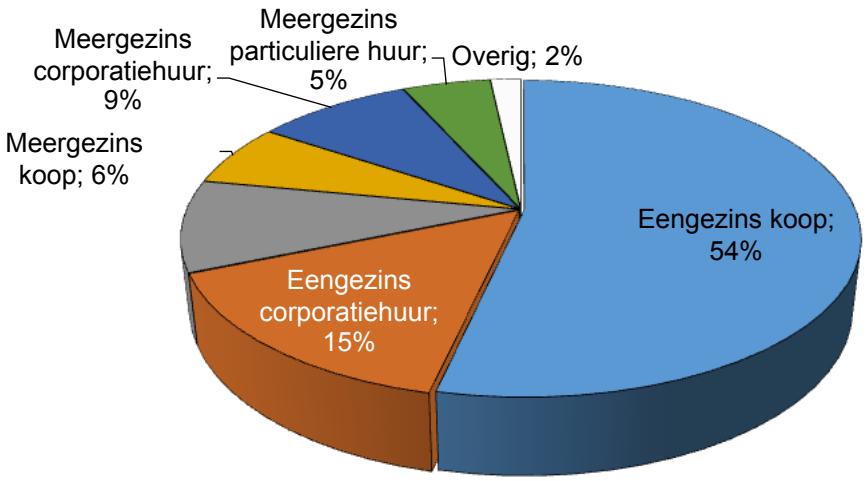
Trends in de bevolking

- De Aalsmeerse bevolking groeit vrijwel uitsluitend door de instroom van inwoners. Per saldo komt steeds meer uit het buitenland. De instroom betreft vooral arbeidsmigranten uit Oost-Europese landen, maar ook kenniswerkers (uit India) weten Aalsmeer steeds beter te vinden;
- De bevolking vergrijst langzaam maar zeker: de gemiddelde leeftijd van de inwoners stijgt al jaren (van 39,2 in 2013 naar 42,0 in 2023), het aandeel jongeren daalt en aandeel ouderen stijgt. Op dit moment is 19% ouder dan 65 jaar, in 20245 is dat naar verwachting 25%. Met een groeiend aantal inwoners betekent dat ook een flinke stijging in absolute zin;
- Aalsmeer telt relatief veel huishoudens met kinderen, gezien de samenstelling van de woningvoorraad geen verrassing. Het relatief grote aantal tweepersoonshuishoudens weerspiegelt de toenemende gezinsverdunning: de kinderen vertrekken, de ouders blijven in het huis wonen;
- De komende jaren zal het aantal Aalsmeerse inwoners verder groeien. Tot 2030 staan meer dan 2.000 woningen in de projectenplanning.

Woningen

De ruim 13.900 huishoudens wonen in 14.000 woningen. Meer dan de helft van de huishoudens woont in een eengezinskoopwoning en 15% in een eengezinshuurwoning. In totaal is de verhouding koophuur 60% - 40% en de verhouding eengezins - meergezins 78% - 22%.

Woningen naar type en eigendom, 1 januari 2023

Inkomens en opleidingsniveau

Inkomens

Het CBS berekent aan de hand van belastinggegevens het gemiddeld besteedbare inkomen over het hele jaar. Het gemiddeld besteedbare inkomen is vergelijkbaar met het netto jaarinkomen (inclusief vakantiegeld en andere toeslagen). De laatste cijfers dateren van 2020.

Het gemiddeld besteedbare inkomen (GBI) van de 13.000 Aalsmeerse particuliere huishoudens (exclusief studenten) lag in 2020 op € 58.900, aanzienlijk meer dan het landelijk gemiddelde van 47.500. Onderstaande tabel laat zien dat huishoudens met een kostwinner tussen 45-64 jaar oud gemiddeld de hoogste inkomens genieten. Dit zijn vooral gezinnen met kinderen (niet in tabel).

Particuliere huishoudens met inkomen (excl. studentenhuishoudens) naar leeftijdsklasse hoofdkostwinner, 2020.

	Aantal en %	GBI (€)
Totaal	**13.100**	**58.900**
Jonger dan 25 jaar	1,3%	28.600
25-44 jaar	27,3%	56.400
45-64 jaar	42,7%	72.200
65 jaar en ouder	28,7%	42.700

De volgende tabel zoomt in op huishoudens met lage inkomens. Lage inkomens zijn vooral te vinden bij alleenwonenden en eenoudergezinnen: 22% van de alleenwonenden heeft een inkomen tot 130% van het sociaal minimum, bij paren met kinderen is dat 3,3%.

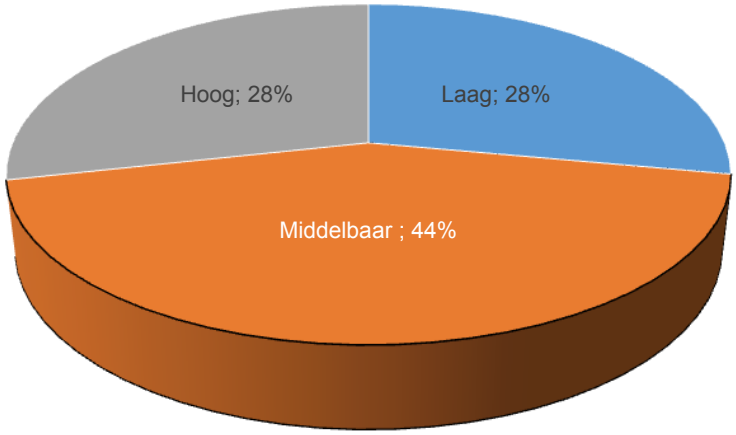
Particuliere huishoudens met inkomen en huishoudens met inkomen tot 105% en 130% grens van het sociaal minimum, 2020

	Aantal hh	Inkomen tot 105%	Inkomen tot 130%
Alleenwonend	3.600	10,0%	20,9%
Paar zonder kinderen	3.800	2,1%	6,0%
Paar met kinderen	4.400	1,1%	2,1%
Eenoudergezin	900	6,7%	14,0%
Overige huishoudens	200	4,3%	8,5%
Total	**12.900**	**4,4%**	**9,4%**

Opleidingsniveau

Het CBS publiceert overzichten van het opleidingsniveau van de bevolking van 15 tot 75 jaar (potentiële beroepsbevolking). Het opleidingsniveau van Aalsmeerders is overwegend middelbaar (44%). In vergelijking met Nederland als geheel zijn er iets minder hoog opgeleiden (32% Nederland) en iets meer middelbaar opgeleiden (42% Nederland).

Opleidingsniveau bevolking 15 tot 75 jaar, 2021

Beroepsbevolking, werkend en niet-werkend

Het CBS rekent voor alle gemeenten door hoe groot de beroepsbevolking is, werkend en niet-werkend en de participatiegraad. Onderstaande tabel geeft de laatste cijfers voor Aalsmeer. De beroepsbevolking (in 2022 24.000) bestaat uit personen die betaald werk hebben of geen betaald werk hebben maar wel recent hebben gezocht en beschikbaar zijn voor werk. De niet-beroepsbevolking (in 2022 5.000) zijn personen zonder betaald werk, hebben niet recent gezocht of zijn niet beschikbaar voor werk. De netto participatiegraad in Aalsmeer is met 77,1% aanzienlijk hoger dan het landelijk gemiddelde (72,2%).

Beroepsbevolking, werkend en niet-werkend en participatiegraad, 2018 en 2022

	2018	2022
	x 1.000	x 1.000
Totaal bevolking (15-75 jr)	23	24
Totaal beroepsbevolking	18	19
Werkzame beroepsbevolking	17	19
Werkloze beroepsbevolking	1	1
Niet-beroepsbevolking	5	5

Bruto arbeidsparticipatie[1]	77,6%	79,5%
Netto arbeidsparticipatie[2]	74,7%	77,1%

1 Het aandeel werkzame- en werkloze beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking)
2 Het aandeel werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking)

Sociale zekerheid: uitkeringen

Voor mensen die niet kunnen werken of ondersteuning nodig hebben, zijn er sociale verzekeringen. Vanaf 66 jaar en 4 maanden is er de AOW (algemene ouderdomswet). Deze leeftijd wordt de komende jaren trapsgewijs verhoogd naar 67 jaar. De uitkeringen worden verstrekt via UWV, Sociale verzekeringsbank en de gemeente. Hieronder een overzicht van het aantal personen met een uitkering per 1.000 inwoners.

WAO en WAJONG nemen langzaam af en WIA neemt toe. De grootste fluctuatie betreft het aantal personen met een WW uitkering, verklaarbaar door het coronajaar 2020. De hobbel bij de bijstand wordt veroorzaakt door de TOZO, ook een maatregel uit de coronajaren.

Uitkeringsgerechtigden per 1.000 inwoners ultimo 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO)	9,0	7,9	7,4	6,9	6,4
Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering jong gehandicapten (WAJONG)	8,5	8,5	8,5	8,4	8,3
Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA)	12,5	13,5	13,2	14,4	14,9
Werkloosheidswet (WW)	13,6	12,0	16,2	10,8	8,2
Bijstandsuitkering	8,6	8,8	15,1	10,3	9,6
Algemene ouderdomswet (AOW)	174,6	174,0	175,7	177,2	174,1

BIJLAGE 3 VAN NOTA NAAR PROGRAMMAPLAN IN P&C STUKKEN

In de P&C stukken Begroting en Rekening zijn de programmaplannen van de verschillende programma's opgenomen. Het sociaal domein Aalsmeer omvat (1) Kunst& Cultuur, (2) Sport, (3) Zorg, welzijn, Wmo, (4) Jeugd en onderwijs en (5) Werk en inkomen. Deze onderdelen vinden we terug in programma 1 en 2.

De uitgangpunten van deze programmaplannen, te weten (1) 'Wat willen we bereiken' en (2) 'Wat gaan we daar voor doen', horen inhoudelijk aan de sluiten op het dan geldende nota sociaal domein. Bij vaststelling door de gemeenteraad in december 2022 van deze nota, is het van belang de uitgangpunten in de begroting 2024 (e.v.) aan te passen aan deze nieuwe nota.

Hieronder zijn op basis van deze nieuwe nota de uitgangpunten voor 'Wat willen we bereiken' uitgewerkt. Voor de jaarschijf 2024 is eveneens 'Wat gaan we daar voor doen' nader ingevuld.

Tekst ten behoeve van programmaplan in Begroting en Rekening

Onze missie voor het sociaal domein is vertaald in 10 ambities voor het sociaal domein.
Deze ambities vormen het kader voor de uitvoering van de integrale Nota Sociaal Domein:

1. Fit en gezond blijven
2. Leren en verbinden door kunst en cultuur
3. Veilig, gezond en kansrijk opgroeien en ontwikkelen
4. Je goed voelen, welzijn en ontmoeten in je eigen wijk
5. Elkaar helpen
6. Werken en financiële zelfredzaamheid
7. Wonen en zorg combineren
8. Iedereen kan en mag meedoen in Aalsmeer
9. Hulp bieden die nodig is
10. Experimenteren en innoveren

De acties die in de nota onder deze ambities zijn opgenomen, hebben we hieronder ingedeeld naar de onderdelen van het sociaal domein van de verschillende programma's van de Begroting en Rekening.

1.1 Zorg en welzijn

Uitvoeringsprogramma 2023-2026

Wat willen we bereiken in 2023-2026?	Wat doen we hiervoor in 2024?
1. Inwoners zijn in staat om gezond te leven (we bevorderen gezond gedrag en positieve gezondheid)	2024-1.1 Uitvoering plan Brede SPUK (een uitvoeringsplan waarin de nieuwe/extra acties en inzet om inwoners te stimuleren en ondersteunen op het gebied van positieve gezondheid en bewegen (Brede SPUK) is opgenomen. Onderdelen als het Lokaal Sportakkoord, de Brede Regeling combifuncties, Kansrijke Start, het terugdringen Gezondheidsachterstanden, Eén tegen Eenzaamheid, Mentale Gezondheid, de domeinoverstijgende aanpak van kinderen en volwassenen met overgewicht en de domeinoverstijgende ketensamenwerking rond valpreventie staan in dit plan.
	2024-1.2 In samenwerking met de eerstelijnszorg en Participe wordt Welzijn op recept uitgebreid.

Wat willen we bereiken in 2023-2026?	Wat doen we hiervoor in 2024?
	2024-1.3 De GGD blijft de basistaken vanuit de Wet Publieke Gezondheid uitvoeren, zoals Jeugdgezondheidszorg, gezondheidsmonitoring, gezondheidsbevordering, en de SOA poli. Daarnaast doet de GGD aanvullende hygiëne onderzoeken bij nader te bepalen instellingen.
	2024-1.4 We blijven inzetten op het voorkomen / verminderen van het gebruik van genotmiddelen (alcohol, roken, drugs), het tegen gaan game verslaving en sociale media verslaving.
2. Mantelzorgers kunnen de zorg voor naasten beter aan en inwoners worden gefaciliteerd om elkaar te helpen.	2024-2.1 Uitvoeringsplan herijking mantelzorgbeleid: Om mantelzorgers op termijn goed te ondersteunen herijken we in 2024 onze inzet. We kijken daarbij naar wat nodig is om mantelzorgers effectiever te kunnen ondersteunen.
	2024-2.2 Inzet op 'losse informele ondersteuning' en vrijwillige inzet in de buurt (via vrijwilligerscentrale).
	2024-2.3 (Sport)verenigingen actief helpen: verenigingen hebben steeds meer moeite vrijwilligers te vinden. Samen met onze professionele partners willen we nagaan hoe we onze verenigingen vernieuwend, creatief en effectief hierin kunnen ondersteunen. De focus ligt hierbij in eerste instantie op sportverenigingen.
	2024-2.4 Versterken netwerk vrijwilligerscoördinatoren (via vrijwilligerscentrale).
3. Inwoners kunnen zo lang mogelijk en zo zelfredzaam mogelijk thuis blijven wonen.	2024-3.1 Via een publiekscampagne over het sociaal domein maken we duidelijk wat de gemeente te bieden heeft.
	2024-3.2 Opstellen en uitvoeren Aalsmeerse WoonWelzijnZorg-visie op (besluitvorming gemeenteraad).
	2024-3.3 Uitwerken Nieuwe woonconcepten in bouwprogramma's en maken afspraken hierover met ontwikkelaars
4. Alle inwoners, met of zonder beperkingen, kunnen meedoen in de samenleving.	024-4.1 Uitvoeringsplan Diversiteit en Inclusie opstellen en uitvoeren.
	2024-4.1 Uitvoeringsplan Diversiteit en Inclusie opstellen en uitvoeren.
5. We ondersteunen mensen met psychische problematiek en zij die (tijdelijk) dak- en of thuisloos zijn (geworden).	2024-5.1 Uitvoeren Doordecentralisatie Maatschappelijke opvang en beschermd wonen (MOBW).
	2024-5.2 Uitvoeren Aanpak economische dakloosheid.

1.2 Werk en inkomen

Uitvoeringsprogramma 2023-2026

Wat willen we bereiken in 2023-2026?	Wat doen we hiervoor in 2024?
1. Mee doen aan de samenleving versterken door de arbeidsdeelname te vergroten: inwoners, die (aangepast) kunnen werken, zijn (binnen korte tijd weer) aan het werk.	2024-1.1 Het Werkplein blijft alle inwoners van Aalsmeer ondersteunen terug naar werk en/of opleiding.
	2024-1.2 Opstellen en uitvoeren Koersdocument Werk en Inkomen (Uitvoeringsplan): een integrale dienstverlening op het terrein van Werk en Inkomen op basis van 5 pijlers: (1) Menselijke maat (gezien, gehoord en geholpen), (2) Economische groei en regionale arbeidsmarkt , (3) Werk (toegang tot de arbeidsmarkt en kansengelijkheid), (4) Inkomen (participatie, vangnet en bestaanszekerheid) en (5) de Basis op orde.
2. Inwoners met (voor hen onbeheersbare) schulden hebben voldoende perspectief er uit te komen.	2022-2.1 Nieuwe beleidsnota Schuldhulpverlening (besluitvorming gemeenteraad)
3. Bevorderen van de maatschappelijke participatie met minimaregelingen.	2022-3.1 Sporten, bewegen, kunst en cultuur beter bereikbaar maken voor alle inwoners in Aalsmeer, ook als zij een laag inkomen hebben. Uitvoeren pilot en onderzoeken of (uitbreiding van) de Aalsmeerpas hiervoor de optimale wijze is, dan wel er andere passende wijze zijn die voor minima in Aalsmeer een beter ondersteuning zijn.
	2022-3.2 Meer aandacht voor de bekendheid van minimaregelingen in Aalsmeer.
4. Meedoen aan de samenleving bevorderen door verbeteren inburgering	2022-4.1 Zo nodig aanpassen uitvoering inburgering op basis van de Evaluatie van de Wet Inburgering 2021 (evaluatie eind 2023).

1.3 Jeugd

Uitvoeringsprogramma 2023-2026

Wat willen we bereiken in 2023-2026?	Wat doen we hiervoor in 2024?
1. Vroege signalering en preventie blijven inzetten om waar mogelijk te voorkomen dat jeugdigen specialistische jeugdhulp nodig hebben (deels op basis van de Brede SPUK) en ter verbetering van de sociale samenhang.	2024-1.1 Binnen het preventief jeugdbeleid extra aandacht besteden aan (1) de 'pedagogische basis', (2) mentale gezondheid (bij jongeren) en (3) domein overschrijdende samenwerking tussen sport, cultuur, jongerenwerk, gezondheidszorg, onderwijs en kinderopvang. Op basis van de herijking preventief jeugdbeleid en het plan Brede SPUK die in 2023 zijn opgesteld dit beleid voortzetten.
	2024-1.2 Voorzetten van de combinatiefunctionaris Jongeren (-welzijn) op basis van de Brede SPUK.
	2024-1.3 Het jongerenwerk wordt kwalitatief en kwantitatief doorgelicht en waar nodig vinden aanpassingen plaats: oppakken o.b.v. jaarverslag 2022 en gemeenteraad hierover informeren.

Wat willen we bereiken in 2023-2026?	Wat doen we hiervoor in 2024?
	2024-1.4 Uitvoeren samenhangende lokale aanpak op het gebied van gezondheid, sport en bewegen en sociale basis.
	2024-1.5 Het jongerenwerk wordt kwalitatief en kwantitatief doorgelicht en waar nodig vinden aanpassingen plaats: oppakken o.b.v. jaarverslag en gemeenteraad hierover informeren.
2. Jeugd en jongeren die hulp nodig hebben, kunnen zich naar eigen vermogen en gezond ontwikkelen met op hen afgestemd aanbod van (specialistische) ondersteuning, hulp en zorg. Tevens vermindering van uitgaven jeugdzorg (2023-2026).	2024-2.1 Doorontwikkelen aanpak IHV13w gericht op bevorderen van veiligheid in gezinnen.
	2024-2.2 Pilot praktijkondersteuner jeugd (via Jeugdhulpverlening).
	2024-2.3 Uitvoeringsplan inzet ervaringsdeskundigheid jeugd via pilot.
	2024-2.4 Implementeren innovatieve oplossingen uitvoering jeugdhulp - moet tevens leiden tot structurele besparingen.
	2024-2.5 Doorontwikkelen monitor jeugd (BVR).
	2024-2.6 Borgen van voldoende aanbod en kwaliteit binnen het nieuwe stelsel voor inkoop van specialistische jeugdhulp door middel van contractmanagement en monitoring.
	2024-2.7 Monitoren problemen bij grote jeugdzorgaanbieders door contractmanagement en bewaken dat levering van cruciale zorg in gevaar komt.
3. Invoering van nieuwe landelijke regelingen.	2024-3.1 Praktische (regionale en) lokale invulling Toekomstscenario Jeugd- en Gezinsbescherming.
	2024-3.2 Voorbereiden op veranderingen voortvloeiend uit de Hervormingsagenda.

1.4 Samenkracht en burgerparticipatie

Uitvoeringsprogramma 2023-2026

Wat willen we bereiken in 2023-2026?	Wat doen we hiervoor in 2024?
1. Stimuleren betrokkenheid van inwoners bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid, plannen en projecten.	2024-1.1 Het opstellen van een Participatienota op basis van de resultaten van de participatie 0-meting.
	2024-1.2 Voorbereiden evaluatie participatiebeleid bij Omgevingswet (participatiebeleid fysieke leefomgeving).
	2024-1.3 Nieuwe vormen van participatie (ontwikkelen en) uitvoeren voor het fysieke en sociale domein.
2. Versterken sociale basis/sociale samenhang	2024-2.1 Uitvoeren van het plan Ontmoeten (inclusief aanpak eenzaamheid).
	2022-2.2 Pilot gemeentelijke wijkregisseur.
	2022-2.3 Voortzetten 'Lief- & Leedstraten'.
	2022-2.4 Kansrijke initiatieven tijdelijk ondersteunen.

2.1 Onderwijs

Uitvoeringsprogramma 2023-2026

Wat willen we bereiken in 2023-2026?	Wat doen we hiervoor in 2024?
1. Afgestemde activiteiten onderwijs, kinderopvang, jeugdhulp en andere relevante sectoren voor goede, gezonde ontwikkeling van jeugd en jongeren naar volwassenheid.	2024-1.1 Opstellen en uitvoeren van het uitwerkingsplan Onderwijsagenda, samen met onderwijs en kinderopvang, inclusief de aansluiting van de jeugdhulp op het Passend onderwijs, hoe om te gaan met het normaliseren van problemen en de ontwikkeling van de BSO+ in Aalsmeer.
	2024-1.2 Het onderwijs neem deel aan bij het kernteam preventie jeugd Aalsmeer.
	2024-1.3 Inzet resterende tijdelijke NPO-middelen, samen met partners.
2. Versterken van de doorgaande leerlijn.	2024-2.1 Opstellen beleid invulling zorgaanbod in de voorschoolse educatie.
3. Voorkomen schooluitval/behalen startkwalificatie	2024-3.1 Lokale invoering van de wet 'Van School naar Werk'.
4. Meer inwoners kunnen op een voldoende Nederlands taalniveau functioneren.	2024-4.1 Uitvoeren van het uitvoeringsplan gemeentelijke Gezinsaanpak Laaggeletterdheid.
	2024-4.2 Extra aandacht voor/inzet op het bereiken van Nederlandstalige (en anderstalige) laaggeletterden, als actieplan binnen de Aanpak laaggeletterdheid 2022-2026).

2.2 Onderwijshuisvesting

Uitvoeringsprogramma 2023-2026

Wat willen we bereiken in 2023-2026?	Wat doen we hiervoor in 2024?
1. Een goed voorzieningenniveau aan duurzame schoolgebouwen en regionale samenwerking behouden.	2024-1.1 Integraal Huisvestingsplan Aalsmeer (besluitvorming gemeenteraad).
	2024-1.2 Scholenbouw Oosteindedriehoek.
	2024-1.3 Nader onderzoek Gymlokalen De Rozen en De Baccara.
	2024-1.4 Onderzoeken opties Huisvesting Taalsmeer.

2.3 Sport

Uitvoeringsprogramma 2023-2026

Wat willen we bereiken in 2023-2026?	Wat doen we hiervoor in 2024?
1. Sportstimulering en verhogen sportparticipatie: mogelijk maken en stimuleren dat inwoners kunnen sporten en bewegen.	2024-1.1 Opzetten van één 'sport en beweegloket' voor alle inwoners, (sport)verenigingen, het onderwijs en maatschappelijke partners, met als doel om zoveel mogelijk Aalsmeerders in beweging te brengen en te houden. Het continueren en/of verhogen van de sport- en beweegdeelname bij verschillende doelgroepen. Met de focus op jeugd, ouderen en kwetsbare groepen.
	2024-1.2 Scholenbouw Oosteindedriehoek.
	2024-1.2 Ondersteunen verenigingen, waaronder verenigingsadvisering.
	2024-1.3 Uitvoering van het Brede SPUK plan (inclusief buurtsportcoaches en inzet van Sport als Middel).
	2024-1.4 Ondersteunen schoolsporttoernooien en topsportevenementen.
	2024-1.5 Ondersteunen, faciliteren en participeren in het lokaal Aalsmeers Sportakkoord Aalsmeer 2.0 (inclusief inzet van Sport als Middel).
	2024-1.6 Voortzetting deelname Samenwerkingsverband Aangepast Sporten.
	2024-1.7 Uitvoeren Sport- en cultuurevent.
2. Toekomstbestendige sport en beweegaccommodaties	2024-2.1 Onderzoek toekomstbestendigheid Zwembad De Waterlelie.
	2024-2.2 Onderzoek toekomstbestendigheid Sporthal De Proosdijhal.
	2024-2.3 Mede op basis van onderzoek toekomstbestendigheid, MJOP buitensport en ledverlichting buitensport.
	2024-2.4 Onderzoek naar de situatie rondom eigendomsrechten/ huurrechten (accommodatiebeheer buitensport).
	2024-2.5 Goed beheer en onderhoud sportaccommodaties en openbare buitenruimte.
	2022-2.6 Onderzoeken mogelijke overdracht groot onderhoud buitensport aan ESA (op basis van een nieuw meerjarenonderhoudsplan buitensport).

2.4 Kunst en cultuur

Uitvoeringsprogramma 2018-2022

Wat willen we bereiken in 2023-2026?	Wat doen we hiervoor in 2024?
1. Betere regierol in het culturele veld en meer samenwerking van kunst- en cultuurorganisaties in Aalsmeer.	2024-1.1 Versterken en verbreden van de rol van het Cultuurpunt als verbinder en aanjager binnen het maatschappelijke cultuurveld. (Inclusief optimaliseren samenwerking Cultuurpunt met andere belangrijke dragers van gemeentelijk kunst- en cultuurbeleid zoals de bibliotheek, De Oude Veiling, Kunst en Cultuur Aalsmeer (KCA), het Flower Art Museum, de Historische Tuin, erfgoed locaties en Radio Aalsmeer.)
2. Lokale cultuuractiviteiten in het aanbod muziek- en cultuureducatie op scholen en lokale amateurkunst versterken.	2024-2.1 Stimuleren cultuurparticipatie en educatie: versterking van ambulant kennismakingsonderwijs, vernieuwing van het culturele aanbod, versterken cultuurdeelname jongeren en ouderen en versterken verbindingen amateurkunst (door Cultuurpunt).
	2024-2.2 Voortzetten en uitbreiden combinatiefunctie kunst- en cultuur op basis van de Brede SPUK regeling.
	2024-2.3 Faciliteren Vernieuwende kunst- en cultuurprojecten, om kunst en cultuur in te zetten als middel.
	2024-2.4 Cultuurorganisaties ondersteunen in de zoektocht naar een geschikte ruimte die, binnen de bestaande mogelijkheden, voldoet aan de vraag.
	2024-2.5 De Oude Veiling een bruisend centrum van cultuur te laten worden.
	2024-2.6 Uitvoeren Sport- en cultuurevent.
3. Ontwikkeling toekomstgerichte bibliotheekvoorziening	2024-3.1 Opstellen Bibliotheekvisie met daarin de verbreding van de bibliotheekfunctie: naast leesproducten (ook digitaal), ontwikkeling rol in digitale inclusie/digitaal burgerschap, als ontmoetingsplaats en in de taalondersteuning.
	2024-3.2 Mogelijke ontwikkeling van een bibliotheek in Kudelstaart.
	2024-3.3 Blijven uitvoeren Informatiepunt Digitale Overheid (IDO).
4. Versterken lokale omroep	2024-4.1 Voorleggen advies over aanwijsprocedure lokale omroep aan gemeenteraad.
5. Versterken positie van kunst in de buitenruimte ter verbetering van de leefomgeving, waaronder inzetten kunst in de buitenruimte voor het versterken van welzijn/ de sociale samenhang en natuurbeleving.	2024-5.1 Meerjarig onderhoudsplan bestaande kunst in de buitenruimte en uitvoeren onderhoud.
	2024-5.2 Opstellen plan beeldende kunst buitenruimte en visie op reserve beeldende kunst buitenruimte, ter besluitvorming gemeenteraad, i.s.m. Adviescommissie Beeldende Kunst.

24 Sportaccommodaties zijn in de gemeentelijke P&C documenten onder gebracht bij maatschappelijk vastgoed (programma 5.6). Zij zijn dermate voorwaardelijk voor sportuitoefening dat ze in dit overzicht zijn opgenomen, maar zijn wat betreft de gemeentelijke begroting formeel geen onderdeel van het beleid sociaal domein. Voor zover gepast worden deze actiepunten in de uiteindelijke P&C documenten opgenomen onder 5.6, of blijven ze anders ter informatie staan bij 2.3)

BIJLAGE 4 INDICATOREN

In hoofdstuk 5 beschrijven we het systeem waarbinnen we indicatoren meten. Gezamenlijk geven de diagnostic controls en de interactive contoles die we meten een breed overzicht over het hele sociale domein van Aalsmeer.

1. Diagnostic controls

We meten:

Totale kosten
Cliëntaantallen
Instroom gegevens
Uitstroom gegevens
Gemiddelde kosten per cliënt

Dit meten we voor de onderwerpen[26]:

Wmo: Hulp bij het Huishouden, Begeleiding, Woonvoorzieningen, Rolstoelvoorzieningen, Vervoersvoorzieningen, PGB
Jeugd: Ambulante hulp, Betaalovereenkomst, Crisis, Dyslexie, Geëscaleerde zorg, Landelijk arrangement, Verblijf, PGB
Werk en Inkomen: Participatiewet(-uitkeringen), IOAW, IOAZ, Bijstand Besluit Zelfstandigen, Inburgering

Daarnaast meten we:

% Inwoners wat mantelzorg verleent
% Mantelzorgers en vrijwilligers in de bevolking van 18 jaar en ouder
% Mantelzorgers dat zich overbelast voelt
Leerlingen met een migratieachtergrond
% van de scholen (PO/VO) die binnen- (en/)of buitenschools (cultuureducatie) aanbod afnemen bij het Cultuurpunt Aalsmeer
Het aantal deelnemers aan pilots in het vrijetijdsaanbod dat het Cultuurpunt samen met haar partners organiseert
Het aantal bezoekers van de bibliotheek in Aalsmeer
% kinderen met plezier in lezen (Monitor leesplezier)

26 Voor een deel van deze onderwerpen werken wij nog aan een dashboard.

De gemeente is tevens verplicht de zogenoemde BBV-indicatoren te meten[27]:

% Netto arbeidsparticipatie
Personen met een bijstandsuitkering (per 10.000 inwoners)
Lopende reïntegratievoorzieningen (per 10.000 inwoners 15-64 jaar)
% Kinderen in een uitkeringsgezin
% Werkloze jongeren
% Jongeren met jeugdhulp (% jongeren tot 18 jaar)
% Jongeren met jeugdbescherming (% jongeren tot 18 jaar)
% Jongeren met een delict voor de rechter (% jongeren 12-21 jaar)
% Jongeren met jeugdreclassering (% jongeren 12-23 jaar)
Absoluut verzuim (per 1.000 leerlingen)
Relatief verzuim (per 1.000 leerlingen)
% Nieuwe voortijdig schoolverlaters tov totaal onderwijsdeelnemers:

2. Interactive controls

We meten:

Bewegen/Gezondheid

% inwoners dat een goede gezondheid ervaart (naar geslacht, leeftijd, etc.)
% inwoners met overgewicht/obesitas (naar geslacht, leeftijd, etc.)
% inwoners dat rookt (naar geslacht, leeftijd, etc.)
% inwoners dat alcohol gebruikt (naar geslacht, leeftijd, etc.)
% inwoners dat ontbijt, groente en fruit eet en een warme maaltijd gebruikt, naar geslacht, leeftijd, etc.)
% inwoners dat voldoet aan de beweegrichtlijn (naar geslacht, leeftijd, etc.)
% inwoners dat actief sport (naar geslacht, leeftijd, etc.)
% niet-sporters
% fietsgebruik onder inwoners Aalsmeer
% niet-sporters
% fietsgebruik onder inwoners Aalsmeer

27 BBV staat voor Besluit Begroting en Verantwoording. Gemeente zijn verplicht een uniforme basisset beleidsindicatoren op te nemen in hun begroting en jaarverslag. Deze verplichte set behandelt een breed spectrum van onderwerpen.

Schuldenproblematiek

Aantal cliënten met schuldhulpverlening
Instroom
Uitstroom totaal
Uitstroom - Duurzaam
Recidive
% huishoudens met problematische schulden

Psychisch welbevinden jongeren

% Jongeren met Jeugdhulp (als % van jongeren tot 18 jaar)
Aantal jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp
Gemiddelde kosten per jongere met jeugdhulp
Beëindigde jeugdhulptrajecten met afsluitreden Volgens Plan afgerond
Beëindigde jeugdhulptrajecten met afsluitreden Vroegtijdig afgesloten (niet afgerond)
Beëindigde jeugdhulptrajecten met afsluitreden Anders (niet afgerond)
Instroom jeugdigen
Uitstroom jeugdigen
% Jongeren met psychische klachten

BIJLAGE 5 ALGEMENE EN MAATWERKVOORZIENINGEN WMO

De Wmo 2015 maakt een onderscheid tussen maatwerkvoorzieningen en algemene voorzieningen. Van algemene voorzieningen kan iedere inwoner van de gemeente Aalsmeer gebruikmaken, zonder dat hier een beschikking voor nodig is. Een maatwerkvoorziening wordt na onderzoek door de gemeente afgestemd op de individuele inwoner en persoonlijk verstrekt. Voor een maatwerkvoorziening is wettelijk een beschikking vereist. De gemeente verstaat onder algemene en maatwerkvoorzieningen:

Algemene voorziening

- Aalsmeer heeft een goed voorzieningenniveau waarvan inwoners gebruik kunnen maken (onderwijs, sportclubs, scouting, bibliotheek, cultureel aanbod, et cetera.).
- Laagdrempelige voorzieningen in de wijk waar iedere inwoner gebruik van kan maken en die de leefbaarheid in de gemeente bevorderen (bijvoorbeeld: buurthuizen, De Oude Veiling en ontmoetingsplaatsen in de wijk).
- Voorzieningen als het Mantelzorgsteunpunt en de Vrijwilligerscentrale.
- Maatregelen om de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking te vergroten.
- Voorzieningen voor het voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld.
- Verslavingszorg, Brijderweb.
- Maatschappelijk werk (gemiddeld 7 uur per cliënt).
- Ouderenadvies, huisbezoeken 75+, Valpreventie.
- Wijkwelzijnswerk.
- Preventieve GGZ.
- Clientondersteuning.

Maatwerkvoorziening

- Woonvoorzieningen. Bijvoorbeeld drempelhulp/hellingbaan naar de voordeur, elektrische dranger bij toegangs- en tussendeuren in flatgebouwen, weghalen van drempels in de woning of tillift om het bed in en uit te komen.
- Vervoersvoorzieningen. Deze bestaan uit collectieve en individuele vervoersvoorzieningen. Collectieve vervoersvoorzieningen betreft het regiovervoer Aalsmeer, dit zijn taxi's of taxibusjes die toegankelijk zijn voor iedereen die hiervoor in aanmerking komt (collectief), maar alleen rijden als zich van tevoren reizigers hebben aangemeld (vraagafhankelijk). Individuele vervoersvoorzieningen zijn: aanpassingen aan de auto, tegemoetkoming in de kosten van vervoer, scootmobielen en aangepaste driewielfietsen.
- Rolstoelvoorzieningen.
- Hulp bij het huishouden.
- Individuele begeleiding.
- Maatschappelijke- en vrouwenopvang.
- Dagbesteding (Groepsbegeleiding).
- Maatschappelijk werk (na de eerste 3-5 gesprekken).

BIJLAGE 6 OVERZICHT UITVOERINGSPLANNEN

Hieronder het overzicht van de uitvoeringsplannen per ambitie, zoals opgenomen in deze nota.

1. Fit en gezond blijven
Uitvoeringsplan Brede SPUK (2023)

2. Leren en verbinden door kunst en cultuur
Bibliotheekvisie (eind 2024)
Uitvoeringsplan beeldende kunst (buitenruimte) (tweede helft, 2024)

3. Veilig, gezond en kansrijk opgroeien en ontwikkelen
Onderwijsagenda (kwartaal 3, 2024)
Herijking preventief jeugdbeleid aanvullend op plan Brede SPUK (eerste helft 2024)
Uitvoeringsplan ervaringsdeskundigen (eerste helft 2024)

4. Je goed voelen, welzijn en ontmoeten in je eigen wijk
Uitvoeringsplan Ontmoeten (Kwartaal 1, 2024)
Pilot gemeentelijk wijkregisseur (start in 2023/begin 2024)

5. Elkaar helpen
Uitvoeringsplan: Herijking mantelzorgbeleid (tweede helft 2024)

6. Werken en financiële zelfredzaamheid
Uitvoeringsplan Werk en Inkomen (2023/eerste helft 2024)
Nieuwe beleidsnota Schuldhulpverlening (eind 2024)

7. Wonen en zorg combineren
WoonWelzijnZorgvisie (2023/begin 2024)

8. Iedereen kan en mag meedoen in Aalsmeer
Uitvoeringsplan Diversiteit en Inclusie (eerste helft 2024)
Uitvoeringsplan Laaggeletterdheid en Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid (kwartaal 2, 2024)

9. Hulp bieden die nodig is

10. Experimenteren en innoveren

BIJLAGE 7 REGIONALE SAMENWERKING

Aalsmeer werkt binnen het sociaal domein regionaal samen op de volgende wijze:

Beschermd verblijf, Begeleid Thuis met wooncomponent en Economisch werkzoekenden
De gemeente Amsterdam voert als zogenoemde centrumgemeente de taak Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen (MOBW) uit voor de Amstelland gemeenten. Vanwege de door-centralisatie-MOBW gaat deze taak (in stappen) over naar Beschermd Verblijf en Begeleid Thuis met Wooncomponent en wordt Aalsmeer steeds meer zelf verantwoordelijk. We blijven echter in regioverband samenwerken aan deze taken (zie paragraaf 4.8).
Alle gemeenten in Nederland zijn sinds 2021 zelf verantwoordelijk om inwoners die economisch werkzoekend zijn te ondersteunen. Aalsmeer werkt hierbij regionaal samen in Amstelland-verband.

Regiosamenwerking geestelijke gezondheidszorg
Op regionaal niveau werken we voor volwassenen met mentale gezondheidsproblemen aan de ambities uit het Integraal Zorgakkoord. Dit is gericht op het versterken van de samenwerking in de driehoek sociaal domein – eerstelijnszorg – GGZ. Deze samenwerking is onderdeel van de Regionale samenwerking Zorg en Welzijn, waarin naast de gemeenten in de regio onze ketenpartners in zorg en welzijn en zorgverzekeraar en zorgkantoor Z&Z deel van uitmaken.

Gemeenschappelijke Regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland
De Wet Publieke Gezondheidszorg schrijft voor dat de openbare gezondheidszorg regionaal wordt georganiseerd. Aalsmeer maakt onderdeel uit van de Gemeenschappelijke Regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland (GR-OGZ). Doel van deze GR is het beschermen en bevorderen van de gezondheid, het voorkomen en opsporen van ziekten en het bevorderen van de geestelijke gezondheidszorg. De GGD Amsterdam geeft invulling aan de taken van deze GR (inkoopmodel).

Gemeenschappelijke Regeling GGD Amsterdam - Amstelland
Aalsmeer maakt onderdeel uit van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Amsterdam - Amstelland. Doel is het voorkomen en tegengaan van huiselijk geweld, kindermishandeling en seksueel geweld. ‘Veilig Thuis’ en het Centrum Seksueel geweld geven invulling aan de taken van deze GR (inkoopmodel).

BIJLAGE 8 OPBRENGSTEN CONFERENTIE SOCIAAL DOMEIN

Terugkoppeling conferentie *'Doen wat nodig is'*

7 maart 2023 | Event City Aalsmeer

ALGEMENE CONCLUSIES:

- Meer communicatie/bewustwordingscampagnes/bekendheid: sociale kaart, website en gemeentegids
- Versterken rol buurthuizen enmultifunctioneel gebruik
- Inzetten op meer bewegen (jeugd, volwassenen en ouderen)
- Aandacht voor openbare ontmoetingsplekken (in de wijk), ook voor jongeren
- Gemeente als facilitator: regisseur, samenwerken/verbinden, nieuwe concepten, ondersteuner in communicatie
- De deelnemers hebben elkaar gevonden: zij spreken verder over samenwerking en het gezamenlijk oppakken van projecten.

Tafel 1
Fit en gezond blijven
- Bewegen combineren met ontmoeten: betaalbaar, dichtbij en bij voorkeur met professionele begeleiding
- Ideeën: Beweeghuis / maatschappelijk beweegpark, Wijktuintjes, Wandelcoach
- Meer bewustwordingscampagnes

Tafel 2
Leren van Kunst & Cultuur
- Graag meer (gemeentelijke) regie op samenwerking

Tafel 3
Je goed voelen
- Te veel zaken zijn alleen digitaal, vergeet de ouderen niet
- Inwoners kunnen input leveren bij de gemeente, maar terugkoppeling ontbreekt soms
- Toegankelijkheid wmo-loket kan beter
- Voorzieningenniveau is goed, een analoge sociale kaart voor ouderen en een goede website ontbreken

Tafel 4
Opgroeien
- Aandacht voor bewegen!
- Samenwerking (blijven) faciliteren: onderwijs, kinderopvang, sport, cultuur en welzijn

Tafel 5
Ontmoeten in de wijk
- Multifunctionele locaties, met sport, maatschappelijke voorzieningen en aandacht voor verschillende doelgroepen
- Meer openbare ontmoetingslocaties (ook voor jongeren)

Tafel 6
Inwoners helpen elkaar
- Vrijwilligers vinden: inzetten op flex-vrijwilligers / 'nieuwe vrijwilligers'
- Waardering voor de vrijwilligers zelf
- Stimuleren samenwerking vrijwilligerscentrale met coördinatoren bij partijen

Tafel 7
Uw initiatief
- Toegankelijkheid buurthuizen verbeteren
- Voorkomen van eenzaamheid
- Bestaande concepten uitrollen (oa generatiewonen)

Tafel 8
Werken en financiële zelfredzaamheid
- Maatschappelijk werk verbinden aan vindplaatsen (oa huisarts en school).
- Inzetten op betere bekendheid minimavoorzieningen
- Sociaal netwerk betrekken

Tafel 9
Wonen en zorg combineren
- Buurthuizen vervullen belangrijke rol (ontmoeting en activiteiten)
- Introduceer Noaberschap in Aalsmeer
- Start met kleine, snelle initiatieven
- Breng voorzieningen en activiteiten op wijkniveau in beeld

Tafel 10
Iedereen doet mee
- Eenzaamheid onder ouderen komt voor omdat ze minder mobiel en minder digitaal vaardig zijn
- Versterk buurthuizen en verbind betrokken partijen

Wat gaan we nu doen:

1. De gemeente gaat na met welke punten uit deze opbrengst ze komend jaar al aan de slag kan.
2. De rest wordt afgewogen in de strategienota sociaal domein en het bijbehorende nieuwe beleid.